

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2014-2015) – Nr. 11
ingediend op 2 december 2014 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2015

Ontwerp van decreet

houdende de middelenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2015

Ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de middelenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Ontwerp van decreet

houdende tweede aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën en Begroting
uitgebracht door mevrouw Lieve Maes en de heer John Crombez

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Hofkens.

Vaste leden:

de heren Matthias Diependaele, Jan Hofkens, Jos Lantmeeters, de dames Lieve Maes, Grete Remen, de heer Paul Van Miert;
de heer Jenne De Potter, mevrouw Katrien Schryvers, de heren Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
de heren Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
de heren Jan Bertels, John Crombez;
de heer Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

de heer Piet De Bruyn, mevrouw Annick De Ridder, de heren Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
de heren Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, mevrouw Katrien Partyka;
de heren Rik Daems, Marino Keulen;
de dames Michèle Hostekint, Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

Stukken in het dossier:

- 15** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 t.e.m. 7: Amendementen
 - Nr. 8-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
 - Nr. 9 en 10: Amendementen
- 14** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
 - Nr. 2 en 3: Amendementen
- 18** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 19** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 en 3: Amendementen
- 12-A** (2014) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 13** (2014-2015) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 16** (2014-2015) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2014-2015) – Nr. 1: Meerjarenraming

INHOUD

I.	Bevoegdheden van de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	5
1.	Toelichting door de minister-president	5
1.1.	Tweede aanpassing van de begroting 2014.....	5
1.2.	Begroting 2015.....	6
2.	Bespreking.....	7
II.	Bevoegdheden van mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie.....	10
1.	Toelichting door de minister	10
2.	Voorafgaande bemerkingen en vragen aan de minister.....	13
3.	Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de tweede aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2014 en van de Vlaamse begroting voor 2015.....	16
3.1.	Toelichting door het Rekenhof	16
3.2.	Repliek van de minister.....	24
3.3.	Bespreking.....	28
4.	Algemene bespreking	40
4.1.	Herraming ontvangsten van de gemeentelijke opcentiemen op de personenbelasting.....	40
4.2.	Antwoorden van de minister op opmerkingen van de commissieleden na de algemene toelichting en het verslag van het Rekenhof	47
4.3.	Meerjarenraming 2015-2020	54
4.4.	Debat over de analyses van meerderheid en oppositie	64
III.	Artikelsgewijze bespreking en eindstemming.....	77
1.	Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 18/1).....	78
2.	Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 19/1).....	77
2.1.	Corpus van het decreet.....	77
2.2.	Tabel	79
2.3.	Eindstemming	79
3.	Ontwerp van decreet houdende middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 14/1)	79
3.1.	Corpus van het decreet.....	79
3.2.	Tabel	80

3.3. Eindstemming	81
4. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (<i>Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/1</i>)	81
4.1. Corpus van het decreet.....	81
4.2. Tabel	84
4.3. Eindstemming	89
Gebruikte afkortingen	90
Bijlage 1: Beleidskredieten investeringen: tijdshorizon 2012-2015	91
Bijlage 2: Overzicht nieuwe beleidsimpulsen begrotingsopmaak 2015.....	95
Bijlage 3: Overzicht maatregelen per beleidsdomein begrotingsopmaak 2015	99
Bijlage 4: Cumulatieve inkohieringen van de aanvullende personenbelastingen	103
Elektronische bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	
Bijlage 5: Opsplitsing van de aanpassing van de begroting 2014 over de commissies	
Bijlage 6: Opsplitsing van de begroting 2015 over de commissies	
Bijlage 7: Presentatie van minister Annemie Turtelboom	
Bijlage 8: Presentatie van het Rekenhof	
Bijlage 9: Antwoord van de minister op de opmerkingen van het Rekenhof	
Bijlage 10: Overzicht openstaande vorderingen	

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op haar vergaderingen van 4, 12, 18, 25 en 27 november en 3 december 2014 het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 18/1*), het ontwerp van decreet houdende de tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/1*), het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 14/1*) en het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/1*). De vier ontwerpen werden in samenhang behandeld en daarom wordt er één verslag van opgesteld.

Tijdens deze bespreking kwam ook de meerjarenraming 2015-2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 21/1*) aan bod.

Gelijktijdig werden ook de aan de commissie toegewezen bepalingen besproken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2014 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 131/1*) en van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1*). Over die ontwerpen wordt afzonderlijk verslag uitgebracht.

Ook de volgende twee beleidsnota's werden besproken:

- beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid, ingediend door de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 145/1*);
- beleidsnota Financiën en Begroting, ingediend door mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 150/1*).

Over beide beleidsnota's wordt eveneens een afzonderlijk verslag uitgebracht

I. Bevoegdheden van de heer Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

1. Toelichting door de minister-president

1.1. Tweede aanpassing van de begroting 2014

De apparaatskredieten worden aan de nieuwe indexcijfers aangepast, stelt de minister-president. De indexatie wordt bijgesteld van 1,4 percent naar 0,6 percent. Dit geeft een daling van 93.000 euro VAK en VEK. Het bijkomend noodkrediet voor de endogene groei gaat over 155.000 euro VAK en VEK. Daarnaast is er de implementatie van de laatste stap van de besparingen op het personeel. De kredieten dalen met 82.000 euro VAK en VEK. De apparaatskredieten van de Diensten Algemeen Regeringsbeleid verhogen met 52.000 euro. Deze worden gecompenseerd.

Bij de beleidskredieten worden eveneens aan de nieuwe indexcijfers aangepast. Dit geeft een daling van 56.000 euro VAK en 55.000 euro VEK. Er wordt eenmalig een krediet van 350.000 euro verschoven naar Onroerend Erfgoed met een compensatie op de kredieten van DAR. Deze laatste verschuiving voor de restauratie van het Lam Gods en de Heldenhuldezerk is recent. Er wordt daartoe een amendement op de tabellen ingediend.

Het programma AF wordt aangepast aan de index. De werkingsdotatie vermindert met 26.000 euro VAK en VEK en de vastleggingsmachtiging met 125.000 euro. Er komt een bijkomend loonkrediet voor de vergrijzingskost, endogene groei, van 77.000 euro VAK en VEK. In uitvoering van het besparingstraject op het personeel is er een daling van de werkingsdotatie van AGIV van 27.000 euro VAK en VEK. Het overgedragen saldo van AGIV van 1,5 miljoen euro wordt aangewend om de openstaande engagementen van 2014 te vereffenen.

1.2. Begroting 2015

De apparaatskredieten stijgen door een indexatie met 1,3 percent naar 61.000 euro. Door compensatie verhoogden de apparaatskredieten met 112.000 euro. De apparaatskredieten voor Audit Vlaanderen stijgen in totaal met 1,74 miljoen euro en worden in de begrotingstabellen opgenomen. Er is een groeipad voor Audit Vlaanderen uitgetekend. De helft van het bedrag, namelijk 870.000 euro, is voor gemeenten en provincies.

De belangrijkste wijzigingen zijn het gevolg van de generieke besparingen. Het gaat om een anticiperende besparing van 2 percent op het loonkrediet van het Agentschap. Dit wordt verder gemoduleerd bij de begrotingsaanpassing 2015. Het gaat om de reductie van het aantal personeelsleden. Er is de niet-indexatie gedurende twee jaar van alle niet-loonkredieten. Er komt een besparing van 10 percent op het werkingskrediet van het apparaat en van 6 percent op de werkingskredieten van het beleid. Dit geeft in totaal een besparing van 945.000 euro.

De beleidskredieten stijgen door indexatie met 39.000 euro. De eenmalige verschuiving voor onroerend erfgoed wordt teruggeschroefd en komt terug bij de beleidskredieten. De subsidie aan de Dossinkazerne wordt recurrent verhoogd met 86.000 euro. De vastleggingskredieten voor de studiedienst van de Vlaamse Regering worden technisch verlaagd met 201.000 euro omdat een aantal kredieten al in 2014 werden vastgelegd.

De generieke besparingen zoals de niet-indexatie gedurende twee jaar van alle niet-loonkredieten hebben ook hier de belangrijkste wijzigingen tot gevolg. Er komt een besparing van 6 percent op de werkingskredieten van het beleid en van 10 percent op het niet-loonaandeel van subsidies. Dit geeft in totaal een besparing van 970.000 euro VAK en 969.000 VEK.

Bij de compensaties wordt het krediet voor algemene informatie- en communicatie-initiatieven vermindert met 712.000 euro. Dit wordt onder meer aangewend voor de vzw Vlaanderen-Europa, de vzw Kazerne Dossin en andere, zodat daar niet moet worden bespaard. Daarnaast wordt het gebruikt voor een gedeeltelijke compensatie voor de generiek doorgevoerde besparingen op de werkingsdotatie van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen. Er gaan ook bijkomende middelen naar de Dienst voor Bestuursrechtscolleges. Die compensatie staat in de toelichting maar moet nog via amendement in de tabellen worden opgenomen.

De kredieten voor programma AF stijgen door de indexatie. Zo stijgt de werkingsdotatie voor het Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen met 15.000 euro, de VAK nemen toe met 77.000 euro. AGIV draagt bij voor de huisvesting in het nieuwe VAC in Gent.

De belangrijkste wijzigingen zijn het gevolg van de besparingen. De werkingsdotatie daalt met 882.000 euro en de VAK-kredieten met 3,608 miljoen euro. AGIV wordt via een decretale wijziging omgevormd tot een nieuw en breder agentschap Informatie Vlaanderen. Daar komen onder meer de middelen van AGIV, de Vlaamse Infolijn en dergelijke onder. Bij de begrotingsaanpassing 2015 zal die herschikking zichtbaar zijn.

2. Bespreking

De heer *Jan Bertels* merkt op dat de minister-president een aantal zaken slechts gedeeltelijk aanhaalt. Zo zijn er een aantal dossiers waar geen besparingen worden doorgevoerd zoals voor communicatie of voor Vlaanderen Feest, terwijl die besparingen wel worden doorgevoerd op subsidies voor armoedeorganisaties. Dit laatste wordt enkel impliciet vermeld. Hij zou hier graag wat toelichting bij krijgen.

Kan de minister-president iets zeggen over het nieuwe financieringskader voor het middenveld Gelijke Kansen? Wat betekent dit voor de meerjarenplanning? Is er een wijziging van de bedragen?

De heer Bertels begrijpt de verklaringen over het AGIV niet.

De heer *John Crombez* wil weten of het klopt dat de totale kredieten voor het Agentschap Internationaal Ondernemen het sterkst stijgen van alle kredieten van de departementen.

Wat gaat er met de kredieten voor Welzijn gebeuren? Als hij het goed begrijpt dalen de middelen voor het Departement WVG.

Het is opvallend hoe er gefocust wordt op beeldvorming en reputatie. Er is de intentie om meer te digitaliseren. Dit is een goed voornemen. De middelen van de Vlaamse overheid voor eigen beeldvorming en reputatie verminderen niet. Wat betekent bij Overstijgende projecten en evenementen die de uitstraling van Vlaanderen bevorderen de zin: "De ondersteuning van dit soort projecten en evenementen in 2015 wordt voortgezet."? Blijft het budget gelijk of is het een soepel in te vullen krediet?

Er wordt redelijk wat nadruk gelegd op de afstemming inzake duurzame ontwikkeling. De daling van de kredieten is aanzienlijk. Er staan in de toelichting vijf lokale netwerken van duurzaam bouwen voor telkens 50.000 euro. Houdt dit dan een sterke daling in van de middelen die kunnen worden ingezet voor de strategische en operationele doelstellingen?

De toelichting over de uitbouw van de pps-expertise stelt dat er moet gekeken worden naar meer en nieuwe vormen van pps. Blijft die lezing na de discussies over de impact en opname van de middelen? Gaat de Vlaamse Regering pps-constructies eerder gebruiken om risico's af te stoten of omdat pps-en een positief effect op de begroting hebben?

Bij het bemiddelen bij het initiëren en coördineren van inclusieve beleidsaanpak is er een zeer verschillende aanpak in de verschillende subkredieten. Het krediet zelf stijgt. De stijging van 200.000 euro wordt geduid. Die van 110.000 euro niet. Kan dit worden verduidelijkt? Er is daar een belangrijk bedrag van meer dan 6 miljoen euro voorzien voor de vzw Vlaams-Brusselse media. Er wordt een kleine besparing doorgevoerd als gevolg van de desindexatie. De kredieten verminderen ook voor het kenniscentrum Woonzorg en het Huis voor Gezondheidsbeleid. Er gaat 200.000 euro af van het krediet van 1,8 miljoen euro voor Jong in Brussel, Onderwijs, Studenten en Jeugd als gevolg van desindexatie. Achter deze verschillen zitten specifieke politieke keuzes. Wat is de oorzaak van deze verschuivingen?

Bij werking en toelage algemene ondersteuning Vlaams Gelijke Kansenbeleid is er een opmerkelijke daling van de kredieten van 2 miljoen euro naar 920.000 euro. Wat is de oorzaak?

De heer *Björn Rzoska* stelt bij DAR dat de betaalkredieten 5,2 miljoen euro hoger liggen dan de beleidskredieten. Vanwaar dit verschil? Het wekt de indruk dat er heel wat facturen van 2014 zijn blijven liggen.

Bij het programma rond Brussel heeft hij de indruk dat er heel wat bespaard wordt. De kredieten voor vzw De Rand en andere instrumenten daarentegen dalen echter niet.

De duurzame ontwikkeling wordt sterk benadrukt. De ambitie, die ook in de beleidsnota is opgenomen, wordt niet onmiddellijk vertaald in middelen in de begroting 2015. In de meerjarenbegroting, gaat dit beter kunnen worden ingeschat.

In 2015, maar ook daarna, gaat er waarschijnlijk zwaar worden geïnvesteerd in pps en Audit Vlaanderen. Er worden heel wat uitspraken gedaan over fouten die nu nog in nieuwe projecten worden gemaakt. De ambitie in de beleidsnota is om bij de pps-projecten het expertisecentrum een nog grotere opdracht te geven. De begroting van 2015 straalt die ambitie echter niet uit. Waarom wordt er in de kredieten voor 2015 geen scherpere keuze gemaakt? Er wordt een inhoudelijke analyse gemaakt van de PPS-projecten. Heel wat parlementsleden zijn vragende partij om het debat daarover te voeren.

De minister-president verwijst voor de antwoorden op de vragen in verband met armoede, gelijke kansen, Brusselbeleid, en andere naar de bevoegde ministers. Hij begrijpt de opmerking niet dat er voor communicatie meer geld beschikbaar zou zijn. Het krediet daalt er met ongeveer 1,3 miljoen euro. Er zijn een aantal keuzes gemaakt om bijvoorbeeld te blijven inzetten op Vlaanderen in Europa, de Dossinkazerne, Voeren en andere. Op andere dossiers zijn er besparingen van 10 percent doorgevoerd. Ook bij het Flanders Investment and Trade (F.I.T.) worden de besparingen doorgevoerd. In uitvoering van het regeerakkoord wordt er geld uitgetrokken voor het creëren van bijkomende posten. Bij de beeldvorming van de Vlaamse overheid is er een daling met 500.000 euro.

De duurzame ontwikkeling is een belangrijke beleidslijn. Daar geldt de klassieke besparing van 10 percent op de subsidies. Het is niet zo dat er meer middelen nodig zijn om een beleid te ontwikkelen. Het gaat om een houding die in alle onderdelen van het beleid moet worden aangehouden.

De discussie over pps gaat zeker nog worden gevoerd. Het regeerakkoord stelt dat voorafgaand aan elke pps de meerwaarde ervan aan bod moet komen. Die meerwaarde heeft betrekking op alle aspecten. De pps-constructie is aangewend om heel wat noodzakelijke investeringen te kunnen doen. Binnen het strikte Belgische en Europese budgettaire kader is het moeilijk een investeringsbeleid te voeren. Er werd daarom op dat soort formules beroep gedaan. Een aantal daarvan hebben van de bevoegde instanties destijds groen licht gekregen bijvoorbeeld in onderwijs. Daar wordt nu op teruggekomen. Het is noodzakelijk dat de meerwaarde van pps-constructies in al haar aspecten wordt onderzocht.

De vorige Vlaamse Regering besliste om ook lokale overheden te kunnen auditen. Het systeem in het Gemeentedecreet werd teruggeschroefd en vervangen door een nieuw systeem. Om dit te laten werken, werd in de nodige middelen voorzien.

De heer *Jan Bertels* verduidelijkt dat hij stelde dat er binnen de middelen voor communicatie keuzes zijn gemaakt. De minister-president heeft inmiddels toegevoegd dat hij bij sommige besparingen heeft doorgevoerd en bij anderen niet.

De heer *John Crombez* meent dat het belangrijk is voor een begrotingsdiscussie dat deze specifieke vragen over onderwerpen uit het beleidsdomein DAR aan bod kunnen komen. Een aantal specifieke vragen zijn soms vragen naar keuzes bin-

nen de kredieten die verschillende domeinen betreffen. Aan wie kunnen die vragen worden gesteld? De minister-president, de minister van Begroting? De bevoegde ministers sturen dergelijke vragen telkens terug naar de minister van Begroting of de minister-president. Hij benadrukt dat het geen specifieke vragen zijn, maar dat vragen zijn waar er een koppeling is binnen DAR van verschillende beleidsdomeinen.

De *minister-president* antwoordt dat de codes in de begroting duidelijk zijn. De litera A geeft zijn bevoegdheden weer. Als het specifiek over het Brusselbeleid gaat, moeten de vragen aan de bevoegde minister in de bevoegde commissie worden gesteld. In het verleden waren er ook verschillende ministers bevoegd voor DAR en de discussie daarover werd altijd op deze manier gevoerd.

De heer *John Crombez* herhaalt dat het soms om de combinatie van bevoegdheden gaat. De Vlaamse Regering beslist of en wie de vragen beantwoordt. De vraag over de 110.000 euro gaat over een algemeen krediet. De kans is groot dat de vraagsteller verwezen wordt naar de minister die de DAR toelichtte. De besprekingen in deze commissie kunnen niet worden afgesloten vooraleer er een antwoord op die vragen is.

De minister-president stelt dat het Algemeen Regeringsbeleid geagendeerd staat. Anders werken houdt in dat alle ministers in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting moeten worden uitgenodigd. Specifieke vragen over begrotingsbeleid die niet onder zijn bevoegdheid vallen, moeten in de bevoegde commissie aan de bevoegde minister worden gesteld.

De heer *Jan Hofkens*, commissievoorzitter, stelt voor de vragen in de bevoegde commissies te stellen. De heer *John Crombez* repliceert dat als hij daar geen antwoorden krijgt, hij de vragen terug in deze commissie aan bod laat komen.

De heer *Jan Bertels* wil weten aan welke minister hij de vraag moet stellen over de vermindering bij AGIV van de vastleggingsmachtiging met 3,5 miljoen euro. Volgens de toelichting is dit een aanpassing aan het beleidsplan. Er staat ook vermeld dat de gemeenten een inspanning moeten leveren.

De heer *John Crombez* vindt een aantal punten positief, zoals de versterking van de audits en de digitalisering van documenten. In de toelichting is voor documenten een norm vermeld van 75 percent digitaal en 25 percent gedrukt.

Hij herhaalt zijn vraag over het Departement internationaal Vlaanderen. Er worden een aantal besparingen doorgevoerd. Internationaal Vlaanderen is het sterkst stijgende departement. Er is een stijging van 180 miljoen euro naar 184,8 miljoen euro. Dat is een stijging van 2,66 percent. Er komen nieuwe posten bij. Dat is het gevolg van een keuze om extra te financieren in het buitenland, terwijl er in Vlaanderen zware besparingen worden opgelegd op gevoelige domeinen zoals Onderwijs en Welzijn.

Bij de beeldvorming heeft hij niet gehoord hoe de kredieten van beleidsondersteuning Overstijgende projecten en evenementen die de uitstraling van Vlaanderen bevorderen gaan worden aangewend. Dit was tot nog toe een budget van de minister-president. Blijft dit zo? Wat gebeurt er met de middelen? Hoeveel is erop bespaard?

Bij duurzame ontwikkeling dalen de kredieten. Er is volgens de toelichting een ondersteuning van vijf lokale netwerken duurzaam bouwen. Dit vraagt telkens 50.000 euro. Als dit in mindering wordt gebracht, blijft er iets meer dan 500.000 euro over voor de strategische doelstelling. Die doelstelling is de kern van

de beleidsnota. Het is merkwaardig dat er dergelijke beperkte effectieve kredieten beschikbaar blijven.

De heer *Jan Hofkens*, commissievoorzitter, verduidelijkt dat de minister-president wel bevoegd is voor buitenlands beleid, maar dat dit in een andere commissie wordt besproken.

De *minister-president* verwijst voor Internationaal Vlaanderen naar de besprekingen in de bevoegde commissie. Het is een gevolg van de keuzes van het regeerakkoord. Er werd gekozen om meer buitenlandse posten voor de buitenlandse vertegenwoordigers te creëren. Zo wordt bijvoorbeeld Genève een vaste post. Er zetelen daar een aantal internationale organisaties waar Vlaanderen lid van is. Bij F.I.T. komen er eveneens een aantal posten bij. Er zijn daar besparingen in de begroting doorgevoerd. Het aantal missies met het Agentschap Buitenlands Beleid is bijvoorbeeld gehalveerd.

De subsidies voor duurzame ontwikkeling verminderen met 10 procent. Dat is uitdrukkelijk vermeld in de toelichting.

De minister-president belooft de detailcijfers over de evenementen te bezorgen. De kredieten dalen van 9,146 miljoen euro naar 7,821 miljoen euro.

II. Bevoegdheden van mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

1. Toelichting door de minister

Minister *Annemie Turtelboom* verduidelijkt dat één van de moeilijkste factoren die ook de belangrijkste invloed heeft bij het opstellen of de controle van een begroting, het onzekere economische bestel is. De Europese cijfers die vandaag werden bekendgemaakt, duiden aan dat men in een onzekere economische situatie blijft. Er is ook het verstrengde Europees begrotingstoezicht. De consolidatieperimeter is uitgebreid. Dit heeft een effect op de tweede begrotingsaanpassing 2014, de begrotingsopmaak 2015 en de volgende jaren.

Zoals voorgaande jaren is er uiteraard ook een verdere stijging van de budgetten voor constant beleid. Er werden dan ook een aantal maatregelen genomen om de uitgaven te beperken. Die maatregelen zijn voornamelijk gericht op de interne werking van de eigen overheid en in de beleidsdomeinen waar er verdere stijgingen zijn door constant en nieuw beleid. Belangrijk is dat op basis van de parameters van het Planbureau de Vlaamse Regering streeft naar een begroting 2015 in evenwicht. Er blijven nieuwe beleidsimpulsen mogelijk voor 149 miljoen euro en dit onder meer voor Welzijn, Onderwijs, Onderzoek en Ontwikkeling.

De parameters groei bedroegen bij de begrotingsopmaak 2014 1,20 percent inflatie en 0,10 percent groei. Dit resulteerde in 2014 initieel in respectievelijk 1,3 percent en 1,10 percent. Bij de begrotingsopmaak 2015 werden deze cijfers voor 2014 respectievelijk 0,60 percent en 1,10 percent en voor 2015 1,30 percent en 1,50 percent. Het is duidelijk dat elke aanpassing van de parameters een groot effect heeft op de ramingen. Een wijziging van 0,1 percent is gelijk aan een wijziging van 30 miljoen euro op de middelen.

Bij de sensitiviteit van de ontvangsten is het voor iedereen duidelijk dat de economische groei een belangrijke invloed heeft op de investeringen en uitgaven van de Vlaamse overheid. Een wijziging van de parameter economische groei met 0,1 percent, heeft in 2014 een impact op de ontvangsten van 20 miljoen euro. Een stijging

van de parameter inflatie met 0,1 percent heeft een impact van 20 miljoen euro in 2014 en 29 miljoen euro in 2015. Dit is een gevolg van de zesde staatshervorming.

In onzekere tijden moet er een constante monitoring van ontvangsten en uitgaven zijn.

Er is momenteel een zwakke conjunctuur die invloed heeft op de arbeidsmarkt. Er zijn voorzichtige tekenen van herstel, zoals de afname van het stijgingsritme van de werkloosheid en een effectieve daling van jeugdwerkloosheid met 4 percent. Toch was er eind september 2014 nog een stijging van de niet-actieve werkzoekenden met 2,3 percent.

Bij de ontvangsten ziet men bij de gewestelijke belastingen nog wel een stijging van 5,4 miljard euro bij de begrotingsopmaak 2015 naar 5,558 miljard euro, maar deze is minder dan in een situatie van economische groei.

De evolutie van de middelen stijgt door de zesde staatshervorming van 27,474 miljard euro naar 38,282 miljard euro.

Bij de fiscale autonomie is er een aanzienlijke stijging van 19,8 percent naar 34,1 percent volgens de cijfers van de tweede begrotingsaanpassing 2014 en de begrotingsopmaak 2015. Fiscale autonomie is een term die vaak voor verschillende vergelijkingsdoelen gebruikt wordt. Hier gaat het om de fiscale autonomie gevormd door de som van de opbrengsten uit de gewestbelastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds, uitgedrukt ten opzichte van de totale ontvangsten van de Vlaamse overheid.

De samengevoegde en gedeelde belastingen die op basis van de Bijzondere Financieringswet worden doorgestort naar gemeenschappen en gewesten worden voor het begrotingsjaar 2014 geraamd op 6,2 miljard euro en voor de begrotingsopmaak 2015 op 10,4 miljard euro. Die stijging is het gevolg van de invulling van de fiscale autonomie.

De gedeelde belastingen voor de Vlaamse Gemeenschap bedragen 13 miljard euro voor 2014 en 20,1 miljard euro voor de begrotingsopmaak 2015. Dat is ook een effect van de zesde staatshervorming. Er is de invoering van nieuwe gemeenschapsdotaties als gevolg van de overdracht naar de gemeenschappen van een aantal nieuwe uitgavenbevoegdheden. De btw-dotatie bestaat voortaan uit de som van de btw-basisdotatie van de Bijzondere Financieringswet, de btw-Lambermontmiddelen en de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld.

De personenbelastingsdotatie voor de Vlaamse Gemeenschap, in 2015 goed voor 5,1 miljard euro, bestaat uit een som van de personenbelastingbasisdotatie in de Bijzondere Financieringswet en het restant van de btw-Lambermontmiddelen. Naar analogie is er ook voor de gedeelde belastingen een overgangsmechanisme voorzien zodat de nieuwe financiering budgetneutraal kan starten.

Er zijn ook een aantal specifieke federale dotaties. Door de zesde staatshervorming doven de meeste specifieke dotaties uit omdat ze opgenomen worden in de algemene dotatiestromen. Dit geldt onder meer voor de dotaties voor tewerkstellingsprogramma's en voor de compensatie voor het kijk- en luistergeld. Voor de overname van de inning van een aantal belastingen is er in een specifieke dotatie voorzien. Dit is onder meer het geval voor de verkeersbelastingen en vanaf 2015 ook voor de overname van de inning van registratie- en successierechten.

Bij de evolutie van de gewestbelastingen ziet men bij de begrotingsopmaak 2014 en 2015 een stijging van 5,4 miljard euro naar 5,588 miljard euro. Dit is gebaseerd op ramingen van de Vlaamse Belastingdienst en de methodes van de vroegere minister van Financiën en Begroting.

Voor de andere ontvangsten is er een daling ten opzichte van de begrotingsopmaak 2014 van de niet-fiscale ontvangsten met 44 miljoen euro omdat het digitaal dividend, de zogenaamde 4G licenties, van 42 miljoen euro ESR-matig op 2013 aan te rekenen is. Daardoor valt de opbrengst van het digitaal dividend weg bij de tweede begrotingsaanpassing 2014.

Bij de uitgaven is er een daling van de kredieten van de tweede begrotingsaanpassing 2014 ten opzichte van begrotingsopmaak 2014 als gevolg van een desindexatie doordat de voorziene indexsprong zich pas voordoet in 2015 in plaats van juni 2014. Er is een stijging van de uitgaven in begrotingsopmaak 2015 als gevolg van de overheveling van bevoegdheden van de zesde staatshervorming.

Bij de beleidskredieten voor investeringen ziet men onder meer 276 miljoen euro bij Welzijn voor de alternatieve financiering van VIPA. Voor Onderwijs en Ontwikkeling wordt 422 miljoen euro uitgetrokken voor Scholen van Morgen en 297 miljoen euro voor klassieke scholenbouw. Voor Wonen, meer bepaald voor sociale huisvesting, is er onder meer 1 miljard euro aan investeringsmachtigingen voor leningen van VMSW en VWF.

Bij de betaalkredieten per beleidsdomein in samenhang met de beleidskredieten is er een daling van de totale betaalkredieten in de tweede begrotingsaanpassing 2014 ten opzichte de begrotingsopmaak 2014 enerzijds en een stijging van de totale betaalkredieten voor de begrotingsopmaak 2015 anderzijds. De reden hiervoor is identiek. Een daling van de kredieten van de tweede begrotingsaanpassing 2014 ten opzichte van begrotingsopmaak 2014 is een gevolg van een desindexatie doordat de voorziene indexsprong zich pas voordoet in 2015 in plaats van juni 2014. De stijging van de uitgaven in de begrotingsopmaak 2015 zijn het gevolg van de overheveling van bevoegdheden door de zesde staatshervorming.

De vergelijking van de beleids- en betaalkredieten toont aan dat de beleidskredieten stijgen van 28 miljard euro naar 38,2 miljard euro door de zesde staatshervorming. Er zijn wat meer betaalkredieten voorzien dan beleidskredieten, wat wil zeggen dat er in voldoende ruimte is om de aangegane engagementen, ook uit het verleden, te kunnen dekken.

Er wordt een bruto beleidsruimte bij constant beleid door een evolutie van de ontvangsten een totale brutobeleidsruimte geschapen van 10,8 miljard euro. Uiteraard zijn hier de overgehevelde bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming de hoofdoorzaak van. De verwachte onderbenutting bij de begrotingsopmaak 2015 wordt geraamd op 584,6 miljoen euro. De onderbenutting bedraagt 633,4 miljoen euro voor 2014. De gehanteerde methode is deze van haar voorganger, minister Muylers.

De creatie van de bijkomende beleidsruimte door ingrijpen op de uitgaven heeft voor het grootste deel betrekking op de overheidswerking. Daarop wordt 393 miljoen euro bespaard. Het rationaliseren en budgettair houdbaar maken van de nieuwe bevoegdheden brengt 200 miljoen euro op en het stopzetten van de uitholling van de kostendekkingsgraad 196 miljoen euro.

De totale bruto beleidsruimte bedraagt 11,9 miljard euro, rekening houdend met een stijging van de ontvangsten en het nemen van maatregelen. De bruto beleidsruimte gaat aangewend worden voor de nieuwe bevoegdheden zoals kinderbijslag, doelgroepenbeleid, dienstencheques, hulp aan bejaarden en dergelijke.

De kostendrijvers zitten onder meer bij het Gemeentefonds waar er een stijging is van de middelen. De groeinorm van 3,5 percent werd er behouden om de investeringen, die voor de helft bij de gemeenten zitten, te vrijwaren. Ondanks de besparingen en rationalisering en blijven de uitgaven voor Onderwijs stijgen. De

voorgestelde besparingen zijn soms geen besparingen maar een aftoppen van de curve van het groeiemodel.

De nieuwe beleidsimpulsen bedragen voor Welzijn 65 miljoen euro, 20 miljoen euro voor Onderzoek en Ontwikkeling, 5 miljoen euro bij Leefmilieu en Natuur en 5 miljoen euro bij Onderwijs.

De cijfers van de effecten van het verstrengd Europees begrotingstoezicht zijn gekend.

Het vorderingssaldo wordt berekend door eerst de ESR-gecorrigeerde ontvangsten en uitgaven van de Vlaamse ministeries en instellingen in de consolidatieperimeter tegenover elkaar af te zetten. Dit wordt gecorrigeerd voor de verwachte onderbenutting. Van dit gecorrigeerde primaire saldo worden de rente-uitgaven in mindering gebracht, wat het gecorrigeerd vorderingensaldo geeft. Hierbij wordt ten slotte het effect van het verstrengd Europees begrotingstoezicht in rekening gebracht. Dit alles geeft een ESR-matig vorderingensaldo van plus 2 miljoen euro in 2014 en plus 3 miljoen euro voor de begrotingsopmaak 2015, wat in ESR-termen een begroting in evenwicht betekent.

Voor de normering werd op 30 april 2014 het indicatief traject voor zowel de globale begrotingsdoelstelling als voor de verdeling van de doelstelling over de verscheidene beleidsniveaus aan het Overlegcomité op basis van het HRF-advies van maart 2014 voorgelegd. Dat HRF-advies gaat uit van een nominaal begrotingsevenwicht in de periode 2014-2017 waarbij het huidig stabiliteitsprogramma geldt als indicatief traject.

Bij de schuldevolutie bedroeg de geconsolideerde schuld eind 2013 16,6 miljard euro. De geconsolideerde schuldevolutie is in functie van een ESR-begrotingssaldo in evenwicht en een evolutie van de ontvangsten en uitgaven betreffende kredietverlening en participaties. De schuldevolutie is gekoppeld aan activa en wordt op termijn terugbetaald. Door de uitbreiding van de consolidatieperimeter is er een effect op de schuldevolutie. De schuldtoename bij bepaalde instellingen wordt, gelet op ESR-begrotingsevenwicht, gecompenseerd door een schuldafname bij de Vlaamse ministeries.

2. Voorafgaande bemerkingen en vragen aan de minister

De heer *John Crombez* vraagt dat het debat meer zal zijn dan enkel vragen stellen. Een debat kan pas ten gronde gevoerd worden als er antwoorden zijn. Een aantal antwoorden ontbreken nog. Hij heeft het daarbij onder andere over de invordering van achterstallige belastingen. De vragenronde kan niet worden afgesloten als er geen antwoorden zijn op de toelichting over de achterstallige belastingen en de discussiepunten naar aanleiding van de toelichting door het Rekenhof van het verslag over de rekeningen voor 2013.

De heer *Jan Hofkens*, commissievoorzitter, stelt dat de toelichting door het Rekenhof over zijn onderzoek naar de begrotingsaanpassing 2014 en de ontwerpbegroting 2015, een geschikt moment is om daarop het antwoord te verstrekken.

Minister *Annemie Turtelboom* stelt voor om de opgevraagde gegevens in het begrotingsdebat in te brengen.

De heer *John Crombez* kan het hiermee eens zijn, op voorwaarde dat er voldoende tijd overblijft om de impact van de cijfers in te schatten. Het gaat immers om aanzienlijke bedragen.

De heer *Jan Bertels* herinnert er aan dat ook de meerjarenraming tijdig beschikbaar moet zijn.

De heer Bertels wil over de economische parameters weten waarom er een verschil is in de cijfers over de groei en inflatie tussen de begrotingsopmaak 2015 en begrotingsaanpassing 2014. Beide werden toch gelijktijdig behandeld.

De minister verklaarde in de media dat de registratierechten worden verlaagd, terwijl er in de presentatie wordt aangekondigd dat men het gaat onderzoeken. Er worden wel 100 miljoen euro meer inkomsten van verwacht. Hoe valt dit te rijmen?

De laatste zin betreffende transversale thema's stelt: "Voor deze transversale thema's is er een gemeenschappelijke aanpak tussen alle beleidsdomeinen, gecoördineerd door de minister-president.". De coördinatie van de armoedebestrijding berust volgens de presentatie dus bij de minister-president. Dit is nieuw. Hoe moet dit worden begrepen?

Mevrouw *Lieve Maes* vraagt meer duiding over de 4G-licentie. Waarom is die in de aanpassing op 0 gezet?

Is er een zicht op de opbrengsten voor Vlaanderen als gevolg van de federale regularisaties? Waar zijn ze terug te vinden?

De heer *John Crombez* vraagt of het mogelijk is om de evolutie van de beleidskredieten voor investeringen te krijgen. De informatie is nu beperkt tot het eerste jaar. In de discussie over de structurele meerjarenbegroting 2015 was er een discussiepunt over de eenmalige investeringen. Een aantal zaken uit de begroting zijn van belang voor de meerjarenbegroting. In de afgelopen weken werden een aantal zaken zoals de renovatiepremie, aangekondigd. Die zullen ook een impact hebben op de meerjarenbegroting. Er werd later in het Vlaams Parlement verduidelijkt dat het om een belastingkrediet gaat. Op welke manier zal dit in de meerjarenbegroting worden weergegeven? Voor 2015 is er een minderuitgave van 69 miljoen euro ingeschreven, die in de volgende jaren daalt. Die minderuitgave zal in 2016 dalen door het toevoegen van het belastingkrediet. De niet-indexering van de kinderbijlagen is evenmin duidelijk. In de meerjarenbegroting gaat dit een aanzienlijke verschuiving geven. Gaat dit te zien zijn? De middelen van het Competitiviteitspact van 125 miljoen euro staan 'on hold'. Het is waarschijnlijk de bedoeling ze op een bepaald ogenblik in de economie in te brengen door de lastenverlagingen door te voeren. Gaat men dit in de meerjarenbegroting zien? Gaat men zien hoe het begroot wordt en wanneer die uitgave verwacht wordt?

Er zijn een aantal beslissingen genomen waaruit blijkt dat er in 2015 een minderuitgave zal zijn, maar die daarna terugkeren. Het zijn niet de geringste beslissingen. Het gaat bijvoorbeeld over lastenverminderingen voor bedrijven, kinderbijlagen, renovatiepremie en alle maatregelen in verband met wonen. Er werd aangekondigd dat dit alles budgetneutraal binnen de begroting zal gebeuren. De maatregelen op het gebied van woonfiscaliteit worden begrotingstechnische lastige punten, temeer omdat Europa stelt dat de genomen maatregelen het consumentenvertrouwen aantasten. Europa zegt dat de aankondigingseffecten daar al aan het spelen zijn. Wat betekent dit? Op welke termijn gaat er duidelijkheid worden gecreëerd? De aankondiging van de minister in de media klonk zeer positief. Kan de minister die positieve boodschap duiden? De woonsector is omwille van de federale en regionale maatregelen wat in paniek en het consumentenvertrouwen is negatief, althans volgens Europa.

De keuzes die gemaakt worden zijn niet neutraal voor de meerjarenbegroting. Er zal daardoor in de latere jaren een bijkomend tekort komen door uitgestelde uitgaven. Die keuzes zijn niet neutraal. Blijft de raming van de buffer tussen de 175

en 200 miljoen euro? Zijn er updates? De SERV stelde dat indien de economische vooruitzichten steeds neerwaarts worden bijgesteld, zonder overleg tussen het federale en regionale niveau, de regionale begrotingen te veel maatregelen zullen nemen en te veel besparingen doorvoeren in vergelijking met het federale niveau. Het zou de eerste maal zijn dat het Vlaamse niveau meer zou besparen dan proportioneel vereist door Europa en proportioneel nodig voor het volgen van het opgelegde structurele pad. Deze discussie moet duidelijk worden gevoerd. De vraag van de SERV wordt steeds prangender. Het gaat om een bedrag van meer dan 100 miljoen euro met twee achtereenvolgende groeivertragingen. Het Vlaamse niveau blijft groeien en is er positiever nieuws mogelijk als er overleg is met het federale niveau. Elke regering neemt zijn eigen beslissingen. De vraag rijst wat de gevolgen daarvan zijn.

Minister *Annemie Turtelboom* verklaart dat ze een antwoord op de politieke vragen zal verstrekken bij de algemene bespreking, die later volgt. Ook de vragen over de meerjarenbegroting zullen daarbij aan bod komen.

Het meerjarenoverzicht van de beleidskredieten voor investeringen wordt ter beschikking gesteld (bijlage 1). De minister bezorgt eveneens een overzicht van de nieuwe beleidsimpulsen bij de begrotingsopmaak 2015 (bijlage 2) en een overzicht van de maatregelen per beleidsdomein (bijlage 3).

De cijfers van de parameters van groei voor de tweede begrotingsaanpassing 2014 zijn de middelen uit de Bijzondere Financieringswet geraamd op basis van de parameters van de economische begroting van 12 februari 2014. Het is nog niet duidelijk op basis van welke economische begroting de federale overheid de doorstorting aan gemeenschappen en gewesten zal doen. Het gebruik van de economische begroting van 12 februari 2014 als uitgangspunt voor de Vlaamse tweede begrotingsaanpassing 2014 is een veronderstelling gebaseerd op de hypothese van constant beleid. De raming van de begrotingsopmaak 2015 is gebaseerd op de economische begroting van 11 september 2014. De doorstorting van 2014 zijn echter gebaseerd op de economische begroting van 12 februari 2014. De voorziene groei voor 2015 is 1,5 procent, wat een daling is van 0,3 procentpunten ten opzichte van de eerdere ramingen. De wijzigingen in de groei hebben een belangrijke impact. Het verschil is het gevolg van het gehanteerde referentiepunt.

Armoede is een horizontale bevoegdheid. De coördinatie bij grensoverschrijdende vragen gebeurt door de minister-president, maar de vakminister van Kansarmoede blijft uiteraard bevoegd voor Armoedebestrijding.

De hervorming van de registratierechten heeft als doel de vereenvoudiging en verlaging van de tarieven.

De heer *Jan Bertels* vraagt of er rekening gehouden werd met een negatieve aanpassing van de begroting 2015, die zich op basis van de huidige cijfers aankondigt.

De minister verduidelijkt dat het punt is hoe de federale overheid de bedragen zal doorstorten. Er wordt bij de begrotingsopmaak 2015 rekening gehouden met de vermoedelijke éénmalige afrekening in jaar N-1 van 93 miljoen euro.

De heer *John Crombez* wil weten of er een Overlegcomité is geweest of zal samenkomen, dat zich buigt over de middelen, over de federale beslissingen met impact op de regio's en over de verdeling van de inspanningen. De toestand is volkomen gewijzigd ten opzichte van september 2014. Vlaanderen heeft tot nog toe altijd zijn opdracht uitgevoerd, maar heeft nog nooit disproportioneel meer bespaard dan strikt nodig binnen de normen van Europa in het structurele begrotingstraject naar 2018.

De vraag over de registratierechten is niet alleen een politieke, maar ook een zuivere begrotingsvraag. Hij wil budgettaire duidelijkheid over de gevolgen van een dergelijke hervorming.

Europa communiceerde over de effecten van de armoedebestrijding. Europa stelde dat het armoederisico is gezakt. Hij herhaalt de vraag waarom de minister-president instaat voor de coördinatie van het armoedebeleid.

Bij de tweede begrotingsaanpassing 2014 herhaalt minister *Turtelboom* dat de daling met 44 miljoen euro van de niet-fiscale ontvangsten ten opzichte van de begrotingsopmaak 2014 het gevolg is van het aanrekenen van de eenmalige opbrengst van het digitale dividend op 2013 en niet op 2014.

3. Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de tweede aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2014 en van de Vlaamse begroting voor 2015

3.1. Toelichting door het Rekenhof

Het verslag van het Rekenhof wordt toegelicht door de heren Jan Debucquoy, raadsheer, bijgestaan door de heer Geert Robbe, eerste auditeur. De presentatie van het Rekenhof wordt als elektronische bijlage bij dit verslag gevoegd.

De heer *Jan Debucquoy* zegt dat het sinds de opstart van het Vlaams Parlement een traditie is dat het Rekenhof een toelichting geeft bij de Vlaamse begroting. Die traditie is intussen overgenomen door de andere parlementen in dit land.

De bedoeling van dit verslag, aldus de heer Debucquoy, is om aanvullende informatie te geven bij de toelichting van de minister zodat het Rekenhof de discussie in de commissie mee kan stofferen en inspiratie kan geven aan de parlementsleden om bijkomende inlichtingen aan de diverse ministers te vragen. Het is ook een traditie dat de Vlaamse Regering een schriftelijk antwoord geeft op het rapport van het Rekenhof. Dat is nuttige feedback voor het Rekenhof en voor de commissieleden en is ook belangrijk voor de geschiedenis.

Typisch voor de begroting van 2015 in vergelijking met andere begrotingen is in eerste instantie dat het effect van het verstrengd Europees toezicht op de Vlaamse begroting nu duidelijk zichtbaar is. Daarnaast treedt de zesde staatshervorming volledig in werking op 1 januari 2015 en moet er aandacht worden besteed aan de manier waarop de raming van ontvangsten en de inkapseling van de nieuwe uitgaven in de begroting 2015 gebeurt. Tot slot heeft de nieuwe Vlaamse Regering de beleidskeuze gemaakt om het eerste jaar de broeksriem aan te halen. De heer Debucquoy wil dan ook aandacht besteden aan de besparingen. De hoofdbrok van de opmerkingen van het Rekenhof wordt toegespitst op die drie thema's.

De heer Debucquoy geeft een schema zodat de commissie een idee krijgt van de grote impact van het verstrengd Europees toezicht op de Vlaamse begroting 2015. Onderaan de tijdslijn op bladzijde 4 staat Europa, bovenaan staat de gezamenlijke Vlaamse overheid. Het eerste feit in 2014 is de traditie sinds de bankencrisis dat Eurostat jaarlijks voor elke lidstaat grondig onderzoekt hoe de data inzake overheidstekorten en overheidsschuld worden toegeleverd in het kader van de procedure buitensporige tekorten. Daaruit blijkt dat de dialoog in februari-maart 2014 heeft geleid tot heel wat kritische vragen van Eurostat over de publiek-private samenwerkingsverbanden in België. Ze stellen vast dat, typisch voor België, bijna alle publiek-private samenwerkingsverbanden buiten de consolidatiekring van de overheid werden gehouden, terwijl dat in andere Europese landen niet het geval is. Dat was de trigger voor Eurostat om aan het Instituut voor de Nationale Rekeningen te vragen dit grondig te onderzoeken. Het gevolg daarvan was dat heel wat

publiek-private samenwerkingen opnieuw werden geconsolideerd tot de overheid, met een grote impact op het vorderingssaldo van de Vlaamse Gemeenschap.

Het tweede aandachtspunt van de dialoog 2014 is dat ook aan het INR is gevraagd om er strenger op toe te kijken of de toewijzing van de diverse publieke entiteiten aan de consolidatiekring van de overheid correct gebeurt. Dat heeft geleid tot een correctie. Normaal gezien publiceert de Nationale Bank in september een lijst van de instellingen die behoren tot de consolidatiekring van de overheid. Op vraag van Eurostat is dat vroeger gebeurd, in maart. Het gaat vooral over publieke investeringsmaatschappijen. Verder is er ook veel aandacht van Eurostat voor de intercommunales.

Ondertussen heeft het Vlaams Parlement op vraag van de Europese Unie bij decreet een samenwerkingsovereenkomst goedgekeurd om de regels van de European Fiscal Compact te verankeren. Dit moet in elke lidstaat gebeuren. Het gaat in het bijzonder om de gouden regel dat elke begroting in evenwicht moet worden ingediend. Minstens moet het opgelegde begrotingspad worden gevolgd. Dit past binnen de regelgeving inzake de twopack en de sixpack.

De Europese Unie heeft elke lidstaat expliciet gevraagd te voorzien in coördinatie-mechanismen tussen de verschillende overheden om de begrotingsdoelstellingen te implementeren. De overheden binnen een lidstaat moeten verplicht samenwerken om de begrotingsdoelstellingen na te streven. In de samenwerkingsovereenkomst staat dan ook concreet dat er afspraken moeten worden gemaakt over de verantwoordelijkheid voor de naleving van de begrotingsdoelstellingen van de lokale overheden. Begin 2014 is, eveneens als antwoord op een Europese vraag, de Algemenebepalingenwet aangepast. De wet van 10 april 2014 geldt voor alle gewesten en gemeenschappen.

Conform de geest van de Europese regels heeft de Hoge Raad van Financiën een advies verstrekt over de verdelingen van de begrotingsdoelstellingen tussen de diverse overheden. Op 30 april 2014 heeft het Overlegcomité een beslissing genomen die, samen met de lenteprognoses van de Europese Commissie, als input voor het stabiliteitsprogramma geldt. Deze input leidt tot een evaluatie en een beslissing door de Europese Raad. Die beslissing legt heel concrete begrotingsdoelstellingen op aan de lidstaten voor het daaropvolgende jaar.

Los hiervan kent Vlaanderen volgens de heer Debucquoy de goede traditie dat de SERV de Vlaamse Regering aan het begin van elke zomervakantie een advies overmaakt in verband met de opmaak van de nieuwe begroting.

De toepassing van de nieuwe regels ESR 2010 vanaf 1 september 2014 heeft een zware impact op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het vorderingssaldo moet voortaan immers aan de hand van deze methodologie worden berekend.

Halverwege september 2014 is de Septembeerklaring afgelegd. Onmiddellijk hierop heeft de Vlaamse Regering haar input gegeven voor het ontwerp van begrotingsplan dat door de gezamenlijke overheden bij de Europese Commissie wordt ingediend. Heel recent heeft de Europese Commissie haar herfstprognoses bekendgemaakt. Begin december zal de Europese Unie waarschijnlijk een eindoordeel vellen over het Belgisch ontwerp van begrotingsplan.

De heer Debucquoy wijst erop dat de diverse overheden nieuwe afspraken moeten maken over de begrotingsdoelstellingen voor de volgende jaren. Die afspraken kunnen dienen als input voor de opmaak van het stabiliteitsprogramma in april 2015.

Een eerste bedenking of aandachtspunt van het Rekenhof betreft de toetsing van de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap aan de afspraken die met de Europese Unie en met de andere overheden in dit land zijn gemaakt. Het Overlegcomité legt de doelstellingen vast. De filosofie hierachter houdt in dat de overheden op voet van gelijkheid staan. Elke deeloverheid is gelijkwaardig. In het verleden was dit niet het geval en nam de federale overheid de leiding op zich.

Er worden samen afspraken gemaakt. De Vlaamse Regering heeft als beleidsdoelstelling een begroting op te stellen met een nominaal evenwicht vanaf 2015. Het Rekenhof heeft geen kritiek op deze nobele doelstelling.

Deze doelstelling is conform met de voorlopige afspraken die het Overlegcomité over het stabiliteitsprogramma heeft gemaakt. Ten gevolge van de verkiezingen in 2014 zijn deze afspraken nooit geformaliseerd en gaat het bijgevolg om voorlopige afspraken.

Volgens het Rekenhof is Vlaanderen de goede leerling van de klas. De andere overheden wijken af van de voorlopige afspraken. De federale overheid had als doelstelling tegen 2016 een structureel evenwicht te bereiken. Dat is naar 2018 verschoven. Het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap hebben eveneens begrotingen ingediend waaruit blijkt dat het voor 2015 geplande begrotingsevenwicht naar 2018 verschuift. Die begrotingsdoelstellingen zijn niet onderling afgesproken. Het Rekenhof vindt dat de afspraken in de toekomst samen moeten worden vastgelegd en moeten worden nageleefd. De werkwijze van de federale overheid, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap druisen in tegen de filosofie van het samenwerkingsakkoord. Er moeten op voet van gelijkheid afspraken worden gemaakt. Dit is geen strategie van voldongen feiten.

Het tweede aandachtspunt van het Rekenhof is dat de algemene toelichting bij de begroting heel zwijgzaam is over de begrotingsdoelstellingen van de lokale overheden. In het samenwerkingsakkoord is de afspraak gemaakt dat elk gewest verantwoordelijk is voor de begrotingsdoelstellingen van zijn gemeenten en steden. Als men op zoek gaat naar cijfers over de budgettaire situatie van de lokale overheden, dan vindt men zowel op de website van Bestuurszaken als op die van Belfius analyses terug op basis van ingediende begrotingen van gemeenten en steden. Een omrekening naar het ESR-vorderingensaldo geeft voor de Vlaamse Gemeenschap voor de periode 2014-2019 een gemiddeld tekort van een kleine 400 miljoen euro, een tekort dat de volgende jaren weliswaar afneemt. De vraag is wie dat zal compenseren, wie ter zake verantwoordelijk is. In principe is dat de Vlaamse Gemeenschap, tenzij men uitdrukkelijk kan aantonen dat het tekort te wijten is aan maatregelen van de federale overheid. Toch is de nodige voorzichtigheid nodig. De lokale overheden, dat is immers meer dan de gemeenten. De gemeenten vormen wel het grootste deel, maar ook de OCMW's maken daar deel van uit, en die zitten niet in dat cijfer. Nog volgens Belfius en Bestuurszaken bedraagt het tekort van de OCMW's voor 2014-2019 gemiddeld 76 miljoen euro. Dan zijn er ook nog de politiezones, waarover geen cijfers bestaan. Dat is dus een probleem. Dan is er natuurlijk nog de hele problematiek van de intercommunales. De vraag is of ze het vorderingensaldo positief of negatief beïnvloeden, aldus de heer Debucquoy.

Het Rekenhof toetst ook altijd de groeicijfers die worden gehanteerd in de begroting. Die zijn gebaseerd op cijfers van september 2014 van het Federaal Planbureau, conform de afspraken. Het Rekenhof toetst die altijd aan de meer recente parameters, om een beeld te hebben van de budgettaire situatie die men de komende maanden mag verwachten. Ter zake is de herfstprognose van de Europese Commissie, die vorige week is uitgekomen, natuurlijk heel richtinggevend, stelt de heer Debucquoy. Gelet op het Europees semester komt dat immers ook mee in aanmerking voor het beoordelen van het ontwerpbegrotingsplan. Men ziet dan dat er sprake is van een verschil van 0,6 percent van het bruto binnenlands product.

Voor het effect op de groei van de middelen verwijst hij naar de sensitiviteitsanalyse, zoals de minister die ook heeft toegelicht in haar uiteenzetting, en die is opgenomen in de algemene toelichting. Men moet wel met de nodige voorzichtigheid interpreteren. Er komen immers natuurlijk ook andere parameters in aanmerking voor de raming van de ontvangsten, namelijk de personenbelastingverdeelsleutel en de denataliteitscoëfficiënten, die wel gunstig evolueren voor Vlaanderen.

De herfstprognose bevat ook een prognose van het vorderingensaldo, het structureel saldo en de schuld van de gezamenlijke overheid, dus de federale overheid en de gewesten en gemeenschappen samen. Ook daar is er een groot inschattingsverschil, van 0,7 procent. De helft zou inderdaad te wijten zijn aan de slechtere ramingen met betrekking tot de groei en de inflatie. De andere helft is te wijten aan het feit dat de Europese Commissie blijkbaar sommige aannames in de begroting, voornamelijk dan in de federale begroting, niet aanvaardt of weinig realistisch acht. Het is afwachten wat het effect is op het uiteindelijke oordeel van de Europese Commissie over het ontwerpbegrotingsplan.

Normaliter toetst het Rekenhof altijd de cijfers in de Septemberverklaring aan de cijfers van de algemene toelichting. De voorgaande jaren kon er altijd een duidelijke link worden gelegd tussen die cijfers. Dat is een soort voorafbeelding. Sinds vorig jaar is er tussen de Septemberverklaring en de algemene toelichting ook het ontwerpbegrotingsplan gekomen. Het Rekenhof merkt een verschil in cijfers dat niet is toegelicht in de algemene toelichting. Dat is verrassend. De heer Debucquoy zegt niet dat die cijfers gelijk moeten blijven, maar als er een verschil is, moeten ze op zijn minst worden toegelicht.

Het Rekenhof heeft veel aandacht besteed aan de manier waarop ESR 2010 wordt toegepast in de Vlaamse begroting voor 2015. Dat zijn regels die van toepassing zijn vanaf 1 september 2014 en inderdaad ook een impact hebben op de begrotingsdoelstelling van Vlaanderen. Vooral breidt, zoals eerder toegelicht bij het algemene rekeningenboek van het Rekenhof, ESR 2010 de consolidatieperimeter bij de overheid sterk uit. Men is ook strenger bij het beoordelen van pps-constructies en alternatieve constructies. Daarom moeten de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie veel aandacht besteden aan het accuraat opvolgen van die strengere Europese regels. Specifiek met betrekking tot de begroting 2015 meent het Rekenhof dat die correcties met betrekking tot de berekening van het begrotingssaldo naar het vorderingensaldo conform de ESR 2010-methodologie nog preciezer kunnen. Er is de jongste jaren inderdaad al een grote verbetering. Ook de toelichting is beter. Het Rekenhof merkt echter dat bij de berekening van het vorderingensaldo de hogescholen en de universiteiten nog altijd niet mee in rekening zijn genomen.

In het verleden werd gezegd dat er een groeipad was voor hogescholen en universiteiten om ze voldoende tijd te geven om hun begrotingen daaraan aan te passen. Volgens de auditeurs van het Rekenhof zijn ze wel klaar om accurate gegevens te geven. Deze cijfers hadden mee in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van het vorderingensaldo. Op basis van de begrotingen die nog geen rekening houden met de besparingsmaatregelen van de Vlaamse overheid is er een negatieve impact van 203 miljoen euro voor 2015.

In de uitgavenbegroting wordt in een begrotingsbepaling een hele lijst opgenomen van rechtspersonen die mee worden opgenomen in de consolidatiekring overheid, maar die niet behoren tot de klassieke rechtspersonen van de Vlaamse Gemeenschap zoals de EVA's, IVA's en DAB's. Dat lijkt misschien een formaliteit, maar voor het Rekenhof is dit belangrijk omdat door de opname de instellingen gebonden zijn aan de decretale verplichting om cijfers te geven die van belang zijn voor de berekening van het vorderingensaldo. Het Rekenhof merkt dat heel wat instellingen niet mee opgenomen zijn in onder meer de hele lijst van de erkende kredietmaatschappijen in de sector van de sociale huisvesting.

De tabel op het einde van de toelichting probeert het Rekenhof te toetsen aan onderliggende rekenbladen en begrotingsgegevens van de instellingen. Alles is correct geraamd, behalve dat voor het Vlaams Woningfonds en de Liefkenshoektunnel de cijfers niet konden worden afgetoetst wegens het ontbreken van hun begrotingen. Het gaat om een correctie van respectievelijk 10 miljoen en 15 miljoen euro.

Er zijn volgens de ESR 2010 strengere vereisten voor pps-projecten en projecten van alternatieve financiering. Krachtens de EDP-dialoog zijn heel wat projecten nog niet onderzocht door het INR of Eurostat. Het is onduidelijk of Vlaanderen al heeft onderzocht of de projecten al dan niet correct binnen of buiten de consolidatiekringen vallen. Dat is een open vraag.

Het Rekenhof heeft ook nagegaan waar het cijfer voor de correctie voor de bouwuitgaven voor de Scholen van Morgen vandaan komt. Er zijn twee ramingen. Een eerste raming is gebeurd op basis van een normale voortgang van de werken en een andere raming 'worstcasescenario' op basis van een soort risico-inschatting. Er zijn 17 risico's opgelijst die mogelijks kunnen leiden tot vertraging van de werken. Deze laatste raming is weerhouden, maar het verschil met de normale voortgang van de werken is relatief groot. Het gaat voor 2015 over 140 miljoen euro.

Heel wat pps-constructies worden in de begroting opgenomen. Dat betekent dat naarmate de investeringen worden opgeleverd en de facturen binnenkomen, ze onmiddellijk ten laste worden gelegd van het vorderingssaldo. Ondertussen worden ook de beschikbaarheidsvergoedingen in de uitgavenbegroting opgenomen. Op dat vlak moet een correctie gebeuren bij de beschikbaarheidsvergoedingen om dubbel telling te vermijden. Het luik 'investeringen' moet worden afgetrokken van de beschikbaarheidsvergoeding. Het Rekenhof vraagt om in de toekomst inzake de beschikbaarheidsvergoeding voor alle pps-constructies die geconsolideerd worden, een duidelijk onderscheid te maken welk deel investering is, welk deel financiering en welk deel onderhoud. Alleen onderhoud en financiering tellen mee voor het vorderingssaldo. Dat is een aandachtspunt.

In het verleden heeft het Rekenhof ook opmerkingen gemaakt over de onderbenutting van de uitgaven. Voor de aanpassing van de begroting 2014 en de begroting 2015 is dit ook nagegaan. De berekeningswijze lijkt het Rekenhof consequent en heeft daarover geen opmerkingen. Het Rekenhof wil niettemin twee aandachtspunten meegeven. Voor de begroting 2014 is een provisie ingeschreven van 187,7 miljoen euro. Dat is identiek hetzelfde bedrag als het effect van het verstrengd begrotingstoezicht zoals opgenomen in tabel 6.5 van de algemene toelichting. Het Rekenhof merkt dat bij de berekening van het vorderingensaldo ervan wordt uitgegaan dat deze provisie voor 100 percent niet wordt benut. Die provisie wordt ook niet toegelicht. Het Rekenhof vraagt zich af wat daarachter zit, wat de zin is van het inschrijven van een provisie als er achteraf van uitgegaan wordt dat het bedrag toch niet zal worden uitgegeven.

Blijkbaar wordt ook geen rekening gehouden met een negatieve impact van 200 miljoen euro bij het mee consolideren van hogescholen en universiteiten. Blijkbaar wordt ervan uitgegaan dat dat bedrag niet zal worden benut. Dat komt dus neer op een onderbenutting. Het Rekenhof vraagt hoe men tot die raming komt, gelet op het feit dat hogescholen en universiteiten klagen over te weinig werkingsmiddelen. Hun overschot zal wellicht minder groot zijn.

De evolutie van de schuld is een aandachtspunt voor de heer Debucquoy. Hij beaamt wat de minister stelt, namelijk dat met de strenge ESR 2010 heel wat schulden zichtbaar worden. De schuld blijft de volgende jaren stijgen. Gelet op de afspraken met de andere overheden over doelstellingen voor het vorderingensaldo, is het de vraag hoe de Europese doelstelling zal worden gehaald. Bij een schuld van een lidstaat van meer dan 60 percent van het bbp, moet die schuld afnemen ten

bedrage van één twintigste van het verschil. Daar onze schuld boven de 100 procent zit, moet onze schuld/bbp jaarlijks met minstens 2 procent bbp afnemen. Die inspanning moet natuurlijk verdeeld worden over de overheden. Het Rekenhof vraagt daarom dat in de toekomst de Vlaamse Regering duidelijk de doelstelling tot schuldafbouw naar voren schuift in overleg met de andere overheden. Dat was in het verleden ook het geval met de Bijzondere Financieringswet van 1989. Toen werden ook heel wat schulden overgeheveld naar Vlaanderen en toen heeft Vlaanderen ook een doelstelling geformuleerd, in afspraak met de Hoge Raad van Financiën, om de schuld over een periode van 10 tot 15 jaar geleidelijk af te bouwen. Eenzelfde oefening kan volgens de spreker ook worden gemaakt met het oog op de toekomst: de schuld kan dan geleidelijk worden afgebouwd, met een versnelling in een periode van hoogconjunctuur.

Er werd op vraag van Europa een nieuwe wet goedgekeurd tot wijziging van de Algemenebepalingenwet, die ook van toepassing is op de Vlaamse Gemeenschap. Het is de implementatie van een Europese richtlijn in het licht van de twopack en sixpackregelgeving. Europa wenst dat de toelichting van de begroting van iedere lidstaat extra informatie bevat.

Het eerste punt dat Europa vraagt en dat ook wettelijk werd opgelegd aan Vlaanderen, is een gevoeligheidsanalyse van de belangrijkste begrotingsvariabelen. Vlaanderen doet dat al jaren in zijn algemene toelichting. Er is een analyse die aantoonde wat het effect is op de begroting van de verandering van één parameter met 0,1 procent.

Het tweede punt is dat de algemene toelichting meer gedetailleerd en duidelijk de impact moet vermelden van de verruiming van de consolidatiekring. Dat gebeurt volgens de heer Debucquoy nog te weinig. Hij vraagt om er in de toelichting bij de volgende begroting meer aandacht aan te besteden en hij verwijst naar de hogescholen en universiteiten.

Europa vraagt ook aandacht voor de belastinguitgaven. Dat is in orde volgens het Rekenhof, want die lijst wordt elke keer opgenomen in de algemene toelichting, in de documenten bij de middelenbegroting.

Ook wordt opgelegd dat tegelijkertijd met de begroting een meerjarenraming wordt gegeven. Het Rekenhof vraagt al jaren dat de begroting samen wordt ingediend met de meerjarenraming. Dat is nu wettelijk verplicht, opgelegd door Europa, met meerjarige doelstellingen voor het tekort en overheidsschuld. De Vlaamse Gemeenschap heeft reeds een doelstelling voor het overheidstekort, zijnde een begroting met nominaal evenwicht. Maar er moeten ook meerjarige prognoses voor belangrijke uitgaven- en ontvangstenposten zijn. Er wordt dus geen gedetailleerde begroting gevraagd, maar gewoon een meerjarenbegrotingsplanning.

Er moet ook aandacht worden besteed aan de impact van beleidsmaatregelen op de houdbaarheid van overheidsfinanciën op lange termijn. Volgens de heer Debucquoy wordt daar geen aandacht aan besteed in de toelichting.

Er moet ook relevante informatie in staan over de voorwaardelijke verplichtingen zoals pps en waarborgen. Ook die ontbreekt volgens de spreker in de algemene toelichting bij deze begroting.

Hij is zich ervan bewust dat de Vlaamse Regering op een ander moment rapporteert onder meer in het licht van het kas-, schuld- en waarborgbeheer. Nu wordt gevraagd om de globale en geactualiseerde cijfers ook in de algemene toelichting bij de begroting op te nemen.

Een andere Europese doelstelling werd al lang geleden geformuleerd: de Lissabon-doelstelling of het belang van onderzoek en ontwikkeling. De doelstelling wordt bevestigd in het regeerakkoord en de beleidsnota. Het Rekenhof vraagt om in de toekomst in de algemene toelichting ook duidelijk aan te geven dat de kredieten voor onderzoek en ontwikkeling ten opzichte van de langetermijndoelstelling worden toegelicht opdat men kan zien dat inspanningen worden gedaan om de doelstelling te realiseren.

Na de impact van het verstrengd Europees toezicht, is er een tweede belangrijk aandachtspunt: de zesde staatshervorming. Er is veel aandacht besteed aan de impact van de zesde staatshervorming op de begroting 2015. Het is de eerste begroting die dit volledig incorporeert. Vorig jaar heeft het Rekenhof reeds zijn manier van berekenen van de middelen afgetoetst aan de manier van berekenen door de Vlaamse Gemeenschap. Beide zitten volledig op dezelfde lijn.

Als dezelfde parameters in het model van het Rekenhof en in dat van de Vlaamse administratie worden gebruikt, komt men tot hetzelfde resultaat, aldus de heer Debucquoy. De ramingen werden vergeleken met de ramingen van de federale begrotingsdocumenten. Daaruit wordt duidelijk dat de Vlaamse raming voor 55,9 miljoen euro voorzichtig is – een voorzichtig raming is altijd beter dan een minder voorzichtig raming. Dat is te wijten aan de verschillende parameters. De federale raming maakt gebruik van een recentere raming van de verdeelsleutel van de personenbelasting, zijnde van het aanslagjaar 2013. De Vlaamse begroting maakt gebruik van de verdeelsleutel op basis van aanslagjaar 2012. Idem dito met de cijfers van denataliteit. Er zijn verzachtende omstandigheden. Door de verkiezingen is de begrotingscontrole verlaat tot september. De federale overheid was op dat moment niet klaar met haar oefening. Daarom werd de begrotingscontrole 2014 gebaseerd op verouderde parameters. De aangepaste middelenbegroting 2014 gaat dus uit van verouderde parameters. Dat verklaart het verschil.

Het bedrag van de uitgebreide opcentiemen is ook een raming. De definitieve vaststelling kan pas gebeuren in tweede helft van 2017. Correcties worden met terugwerkende kracht doorgevoerd. Er zijn verschillende manieren van raming. Er is een verschil tussen de raming van het Rekenhof, die heel voorzichtig is, en de ramingen van de Vlaamse en federale overheid (174 miljoen euro verschil), omdat er andere, meer recente parameters worden gebruikt. Het Rekenhof vraagt om daar heel voorzichtig mee te zijn en er eventueel rekening mee te houden – als de federale overheid meer zou doorstorten in 2015 – dat men het eventueel te veel gestorte bedrag, moet terugstorten in 2018.

De aangepaste middelenbegroting 2014 is gebaseerd op verouderde parameters van de economische begroting van 12 februari 2014. Dat heeft ook nog een effect op 2015. Wat men te veel of te weinig ontvangt in 2014, wordt gecorrigeerd in 2015 bij de voorlopige afrekening 2014 bij de middelentoewijzing van 2015. Rekening houdend met recente parameters is er een onderschatting van 94,9 miljoen euro in 2015.

Samengevat: enerzijds zijn de middelen 'uitgebreide opcentiemen' 174 miljoen euro te hoog ingeschat. Anderzijds zijn de Vlaamse ramingen van de btw en PB-toewijzingen en dotaties uit de federale uitgavenbegroting met 55,9 miljoen euro voorzichtiger geraamd en leidt de integratie van de voorlopige afrekening 2014 in de initiële begroting 2015 nog tot een bijkomende onderschatting van de ontvangsten van 94,9 miljoen euro. Deze bedragen compenseren elkaar min of meer.

De stijging van de opbrengsten registratierechten wordt geschat op 7,2 percent. Gelet op de nieuwe regeling van de woonbonus, is er nu een rush op de notarissen om zoveel mogelijk kooptransacties af te ronden in 2014. Dat zal een effect heb-

ben op 2015. Dat geeft een te optimistische raming van het stijgingspercentage. De toelichting over het stijgingspercentage is ondermaats.

De zesde staatshervorming heeft een impact op de ontvangsten, maar ook op de uitgaven. Die impact is het grootst op de beleidsdomeinen Welzijn, Werk, Financiën en Begroting. Voor Welzijn is het moeilijk in te schatten hoe het effect wordt verrekend. Het Rekenhof heeft zelf vragen bij de federale raming, de zogenaamde ETP-tabel. Dat is de raming van de federale overheid over welke personeels- en werkingskosten en beleidskredieten moeten worden overgeheveld naar Vlaanderen. Wat is de budgettaire onderbouwing, wat is de toegepaste verdeelsleutel tussen de regio's? Vanwaar komen de andere cijfers? Wat zijn de groeinormen? De toelichting daarover is heel onduidelijk.

Idem dito voor het beleidsdomein Werk. Het hele pakket arbeidsmarktbeleid wordt overgeheveld. Men weet nog niet precies hoe dat zal worden verdeeld binnen het budget Werk en Sociale Economie, dus wordt dat voorlopig als een provisie ingeschreven. Het is een relatief groot bedrag. Het is een ruime bevoegdheid die het parlement afstaat aan de Vlaamse Regering om dit te verdelen.

Het derde thema van de heer Debucquoy zijn de besparingen. De overheid moet trachten meer te doen met de middelen, maar moet erover waken dat er altijd voldoende betaalkredieten overblijven voor de verplichte uitgaven en voor de honorering van de aangegane verbintenissen. Het is niet de bedoeling om de betaling van facturen uit te stellen. De Vlaamse overheid is een goede huisvader. Als er besparingen zijn, moet dat transparant worden uitgelegd in de toelichtingen. Soms gebeurt dat voldoende, soms te weinig. Als besparingen uitvoerbaar zijn, moet regelgeving soms worden aangepast. Dat heeft het Rekenhof ook proberen af te toetsen.

De bedenkingen van het Rekenhof moeten worden bekeken als een soort knipperlicht. Het Rekenhof vraagt daarbij extra toelichting van de ministers. Wat de projecten van het FFEU betreft, in het bijzonder voor projecten voor het wegwerken van gevaarlijke kruispunten, liggen de uitgaven voor 2014 4 miljoen euro hoger dan het voorgesteld kredietbedrag. Er wordt dan ook gewacht met de betaling van die facturen. Hetzelfde geldt voor de investeringen in maritieme toegangswegen. Het krediet voor 2014 is gedaald tot 50 miljoen euro, terwijl de reeds aangerekende uitgaven 57 miljoen euro bedragen. Ook de kredieten voor 2014 voor de huur van gebouwen dalen met 1,3 miljoen euro. Het gaat om vaste uitgaven, maar intussen moet er ook 2,2 miljoen euro aan huur worden betaald voor justitiehuisen.

Het krediet voor schadeclaims wordt gehalveerd voor 2015 van 48 miljoen euro naar 24 miljoen euro terwijl het aantal potentiële schadeclaims niet daalt, integendeel. Dat aantal kan zelfs stijgen, aldus het Rekenhof, door de overdracht van bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming. Over de kredieten voor school- en studietoelagen heeft de minister van Onderwijs al een toelichting gegeven.

In het beleidsdomein Wonen zijn er generieke besparingen doorgevoerd, ook op de basisallocaties voor de uitgaven die niet samendrukbaar zijn. Het gaat voornamelijk over rentesubsidies aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds. Dat zijn allemaal vaste contracten, die uitgaven kunnen niet zomaar worden verminderd. Het Rekenhof heeft daar dus vragen bij.

Wat het decreet Persoonsvolgende Financiering betreft, stelt het Rekenhof in alle documenten bij de begroting vast dat men veronderstelt dat het decreet wordt ingevoerd op 1 januari 2015. Intussen heeft de minister verklaard dat de uitvoering tot 1 januari 2016 wordt uitgesteld. Die datum is noch in de begrotingsdocumenten

noch in de beleidsnota terug te vinden. Maar intussen is dat misverstand uitgeklaard, aldus de heer Debucquoy.

Een ander voorbeeld is de financiering van openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. De Vlaamse overheid legt de netbeheerders heel wat taken op. Een groot deel daarvan wordt niet meer gefinancierd vanuit de Vlaamse begroting. De netbeheerders moeten dit doorrekenen aan de gebruikers. Dat is een beleidsbeslissing. Er zijn echter twee openbaredienstverplichtingen waarbij niet duidelijk is of de netbeheerders zelf de lasten op zich moeten nemen of die mogen doorrekenen aan de verbruiker. Het gaat dan in het bijzonder over de energiescans en de uitgaven voor sociale dakisolatie.

Het Rekenhof heeft andere besparingsmaatregelen getoetst aan de bepalingen van het programmadecreet, dat juist dient om de begroting uitvoerbaar te maken. Er zijn twee begrotingsbeslissingen waarvan het Rekenhof vindt dat ze hadden moeten leiden tot een artikel in het programmadecreet, tot een aanpassing van bestaande decreten. De heer Debucquoy verwijst daarbij onder andere naar het groeipad grond- en pandenbeleid. De bevoegde minister heeft gezegd het groeipad te zullen uitstellen. De doelstellingen zullen pas tegen 2025 gerealiseerd worden, zodat voor 2015 15 percent kan worden bespaard. Dat is ook een beleidskeuze. Als dat groeipad wordt uitgesteld, dan moet het desbetreffende artikel inzake het grond- en pandenbeleid aangepast worden. Hetzelfde geldt voor de fiscalisering van de renovatiepremie.

Het Rekenhof heeft in zijn rapport veel aandacht besteed aan het beleidsdomein Welzijn omdat er bij dit groot departement een grote budgettaire impact is van de zesde staatshervorming. Er zijn tevens wat besparingsmaatregelen doorgevoerd binnen het beleidsdomein Welzijn. Daarnaast krijgt Welzijn voor sommige beleidsimpulsen extra kredieten. Het Rekenhof vindt het heel moeilijk om de link te leggen tussen de cijfers van de algemene toelichting, zeker wanneer het gaat over de lijst met besparingen, en de verantwoording en de begrotingstabellen zoals die in het uitgavendecreet zijn opgenomen.

3.2. Repliek van de minister

Minister *Annemie Turtelboom* zegt in haar repliek ook te antwoorden op een aantal vragen die ter gelegenheid van haar eigen toelichting werden gesteld, omdat die ook passen in het antwoord op de opmerkingen van het Rekenhof. De opmerkingen in verband met de meerjarenraming worden beantwoord tijdens het vervolg van de besprekingen, op het ogenblik dat de meerjarenraming bij het Vlaams Parlement is ingediend.

Wat betreft de invorderbaarheid van vorderingen op maximaal 1 jaar en van vorderingen op meer dan 1 jaar, bedragen de openstaande vorderingen volgens het Rekeningenboek 2013 meer dan 1,4 miljard euro. Wat de begrotingsopmaak van 2015 betreft, hebben de openstaande vorderingen geen impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. Een vordering wordt ESR-matig aangerekend op het moment dat het recht wordt vastgesteld. Een openstaand saldo van een vordering op de balans geeft enkel weer dat de ontvangst van deze vordering nog niet geïnd werd. Het is logisch dat het grootste deel betrekking heeft op het Vlaams Fiscaal Platform. De Vlaamse Belastingdienst is verantwoordelijk voor de inning van het gros van de belastingen, aldus minister Turtelboom.

De grootte van dit openstaand bedrag is omvangrijk maar is ook maar een momentopname. Een deel van deze vorderingen zijn vorderingen die de laatste dertig dagen van het jaar nog zijn uitgestuurd en waarvan de inning bijgevolg nog niet verwerkt is.

De Vlaamse overheid heeft niet alle budgettaire ontvangsten en uitgaven correct toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Vraag was hoe dat zit voor de begrotingsopmaak voor 2015. Met de inwerkingtreding van het Rekendecreet zijn nieuwe aanrekeningsregels geïmplementeerd. De correcte verwerking van gegevens is dan ook een leerproces. Hierbij wordt continu gestreefd naar een aanrekening in het juiste begrotingsjaar.

Vervolgens gaat minister Turtelboom in op de opmerking over de onvolledigheid van de consolidatieperimeter, die ook in het rapport van het Rekenhof staat vermeld. Ter voorbereiding van de begrotingsaanpassing 2014 en de begrotingsopmaak 2015 hebben de bevoegde administraties instructies gekregen. Alle rechtspersonen die deel uitmaken van de Vlaamse consolidatieperimeter, moeten een begrotingsrapportering volgens het ESR-schema opstellen.

De begrotingsinstructies gingen initieel uit van de lijst met eenheden van de publieke sector die eind maart 2014 ter beschikking is gesteld. Op dat ogenblik bestond de uitdaging erin 93 begrotingen van dergelijke instellingen in de begrotingscyclus te integreren. In vergelijking met de lijst van september 2013 ging het al om 26 bijkomende instellingen. In navolging van het bezoek van Eurostat in februari 2014 is op 30 september 2014 een nieuwe lijst met te consolideren instellingen opgesteld. Vanaf dat ogenblik moeten 169 instellingen in de Vlaamse begroting worden geconsolideerd. Enkel al de consolidatie van de erkende kredietmaatschappijen voegt 48 instellingen aan de Vlaamse consolidatieperimeter toe. De vraag is dan ook hoe de Vlaamse overheid de enorme uitbreiding van het aantal entiteiten praktisch kan opvangen. Hierbij moet er aandacht zijn voor de mogelijke budgettaire impact van de consolidatie van deze instellingen en voor de effectieve meerwaarde van deze begrotingsinformatie en van de opvolgbaarheid van de begroting. De minister denkt hierbij concreet aan de invoering van een materialiteitstoets en aan de afzondering van specifieke sectoren, zoals de erkende kredietmaatschappijen. Het moet immers mogelijk blijven de 169 instellingen goed te blijven opvolgen.

Hierop beantwoordt de minister de vraag waarom de begrotingscontrole niet is gebaseerd op de laatste economische parameters, afkomstig uit de economische begroting september 2014. Voor de tweede begrotingsaanpassing 2104 en de begrotingsopmaak 2015 zijn verschillende economische parameters gehanteerd. Aangezien de minister niet alle cijfers wil voorlezen, verwijst ze naar de presentatie, die als elektronische bijlage bij het verslag is gevoegd.

Wat de tweede begrotingsaanpassing 2014 betreft, zijn de middelen uit de Bijzondere Financieringswet op basis van de parameters in de economische begroting van 12 februari 2014 geraamd. Aangezien het ten tijde van de opmaak van de begroting onduidelijk was of de federale overheid in 2014 zou blijven storten conform de betere parameters van de begrotingsopmaak 2014 of conform de minder gunstige parameters die in september 2014 bekend zijn gemaakt, is gekozen voor deze tussenpositie bij constant beleid.

Vervolgens beantwoordt de minister de vraag over de stijging van de registratierechten. De raming van de inkomsten uit registratierechten is gebaseerd op de modellen van de FOD Financiën, die tot 31 december 2014 voor de inning zal instaan. Het lijkt de minister logisch ook voor de raming voor 2015 een beroep op de modellen van de FOD Financiën te blijven doen. De minister bevestigt dat hiervoor in de toekomst een beroep op de diensten van de Vlaamse Belastingdienst zal worden gedaan.

De minister voegt hier nog iets aan toe in verband met het klein beschrijf. Er is gesproken over een vermindering van de woonbonus en over de plannen met betrekking tot het klein beschrijf. De effecten hiervan zijn nog niet in de ramingen van de registratierechten opgenomen. Indien een echte woonfiscaliteit zou ontstaan, moet

worden nagegaan in welke mate de tarieven kunnen worden verlaagd. Gezien de budgettaire moeilijke situatie, mag dit echter geen hold-up de op inkomsten van de overheid betekenen. Er zijn verschillende mogelijkheden, zoals een uitbreiding van de vrijstelling en een verlaging van het tarief. Het onderzoek zal enige tijd vergen. De twee maatstaven hierbij zijn een vereenvoudiging en een verlaging. Aangezien dit tijd zal kosten, is hiermee in de begroting 2015 nog geen rekening gehouden.

Hierna gaat minister Turtelboom in op de vragen over andere ontvangsten, waaronder de 4G-licenties. Bij de opmaak van de begroting 2014 is de Vlaamse Regering ervan uitgegaan dat deze ontvangsten in 2014 moesten worden aangerekend. De doorstorting van de middelen door de federale overheid werd immers in 2014 verwacht. Uit de uitvoeringsrekeningen die het INR met betrekking tot de begroting 2013 heeft gemaakt, blijkt echter dat de ontvangsten ten gevolge van deze verkoop volgens het ESR in 2013 moeten worden geboekt. De transactie heeft immers ook in 2013 plaatsgevonden.

Vervolgens gaat de minister in op de vraag naar een overzicht van de evolutie van de totale investeringen met uitbreiding van de begrotingsjaren 2012 en 2013. De minister merkt op dat een overzicht van de investeringsmassa in de vorm van een tabel werd ter beschikking gesteld.

Wat de discussie over het structureel en het nominaal evenwicht betreft, stelt de minister dat het de bedoeling van de Vlaamse Regering is binnen de Vlaamse begroting structurele besparingen door te voeren om tegen het einde van de legislatuur nieuwe beleidsimpulsen mogelijk te maken. De minister verwijst naar een interessant debat over dit onderwerp in de commissie. Er zijn twee berekeningsmethodes gevolgd. Een structureel evenwicht biedt meer ruimte. Het Vlaams regeerakkoord heeft het over een begroting in evenwicht. Op een bepaald ogenblik kan al dan niet een keuze worden gemaakt.

De minister verklaart dat ze schriftelijk op de opmerkingen van het Rekenhof zal reageren. De Vlaamse Regering zal dit punt bespreken en het schriftelijk verslag zal aan het Vlaams Parlement worden overgemaakt. Hierop gaat de minister al kort in op een aantal punten.

Ten gevolge van de Europese voorschriften zal het Rekendecreet worden geëvalueerd. Dit staat ook in de beleidsnota. Die evaluatie moet duidelijk maken op welke wijze het decreet al dan niet moet worden aangepast.

Wat de kleinere sanering ten gevolge van de stopzetting van de uitholling van de kostendekkingsgraad betreft, merkt de minister op dat naar aanleiding van de indiening van de begroting de opbrengsten van de tarieven in de kinderopvang zullen worden herberekend. Voor het overige horen bij de afronding van de begrotingsdocumenten traditioneel steeds enkele louter technische verfijningen in verhouding tot de Septemberverklaring. Er gaat immers steeds wat tijd over.

Wat de naleving van de norm betreft, zal de Vlaamse Regering de nieuwe regels met betrekking tot het ESR volgen. De Vlaamse Regering zal zich houden aan het ingediend ontwerp van begrotingsplan.

In verband met de consolidatieperimeter verwijst de minister naar het commissiedebat naar aanleiding van een vraag om uitleg over wat er nu exact binnen die perimeter valt. Toen is ze daar vrij gedetailleerd op ingegaan (zie *Hand.* VI.Parl. 2014-15, nr. C30). Verder is ook de schuldsituatie voor nieuwe te consolideren financiële entiteiten, zoals de VMSW, het VWF en de EKM. Die is mee verwerkt in de geconsolideerde schuld, zoals dat ook is weergegeven in hoofdstuk 5 van de algemene toelichting.

Met betrekking tot de bezorgdheid van het Rekenhof over de controle van het Rekenhof op alle nieuw te consolideren instellingen stelt de minister een amendement in het vooruitzicht. Zoals altijd zullen er op basis van het rapport van het Rekenhof immers ook nog een aantal amendementen worden voorbereid, die in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting zullen worden besproken.

Dan is er de alternatieve financiering, en pps. Wat Scholen van Morgen betreft, blijkt de 'risk assessment planning' in de feiten een meer realistische raming te zijn dan de operationele planning. De minister stelt deze cijfers te hebben opgesteld op basis van die risk assessment planning. Voor alle duidelijkheid, het programma van Scholen van Morgen wordt onverkort uitgevoerd. De minister stelt gewoon de planning te volgen die de aannemers kunnen volgen. Ze baseert zich voor de begroting op die gegevens.

Dan is er Mobiliteit en Openbare Werken. Het detail van de herclassificatie voor 2013 van Brabo 1, Stelplaatsen en Livan 1 is pas in overleg met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) op 7 oktober 2014 bekendgemaakt. De minister stelt dat er over het risico op bijkomende herclassificaties van projecten binnen Mobiliteit en Openbare Werken op 5 november 2014 al een vergadering op regeeringsniveau heeft plaatsgevonden. Er wordt een analyse van mogelijke herclassificaties in kaart gebracht en er worden mogelijkheden voor een eventuele noodzakelijke remediëring in het vooruitzicht gesteld. Ze stelt die problematiek uiteraard van zeer nabij te volgen. Dit heeft immers ook telkens een zeer grote impact op de begroting en de schuldpositie van de Vlaamse overheid.

Het saldo van de lokale overheden zal moeten worden ingepast in de totaaldoelstelling van de gezamenlijke overheid. Indien er een afwijking van de doelstelling is, dan zal de minister de problematiek bespreken met de minister van Binnenlands Bestuur.

In verband met de schuldpositie wijst de minister er vooreerst op dat er een volledig transparante weergave van de ESR-geconsolideerde schuld is opgenomen in de algemene toelichting. De suggestie om zo snel mogelijk te komen tot de berekening van een algemeen schuldplafond is ook in de beleidsnota opgenomen. Wat de vraag naar rapportage over 'contingent liabilities' betreft, verwijst ze graag naar het rapport over de alternatieve financiering dat eind dit jaar of begin volgend jaar zal worden ingediend bij het Vlaams Parlement. Dat rapport wordt op dit moment opgesteld.

Wat de opcentiemen betreft, is momenteel beslist om nog geen provisie aan te leggen, mede gelet op de onzekerheid die er is met betrekking tot de werkelijke afrekening in 2018. Sowieso zijn de ontvangsten uit opcentiemen voorlopig voorzichtig geraamd, door bijstelling op basis van de verlaagde macro-economische parameters.

Dan zijn er de gewestbelastingen, met de inning van de registratierechten en successierechten door VLABEL. Er is al veel ervaring opgebouwd bij de recente overname van de belasting op de inverkeerstelling en de verkeersbelasting. Wat de stijging van de ontvangsten uit registratierechten in 2015 betreft, verwijst de minister naar antwoorden die ze al eerder gaf in de commissie. Wat de diverse bemerkingen over de uitgaven betreft, lijkt het haar logisch om naar de respectievelijke commissiebesprekingen te verwijzen. Wat het implementeren van de besparingen betreft, wijst ze erop dat deze regering toch wel een ongeziene besparingsoperatie doet, van meer dan 1,1 miljard euro op één begrotingsjaar. Mee gelet op dat korte tijdsbestek, lijkt het dan ook niet onlogisch dat besparingen ook nog wel verder zullen moeten worden verfijnd bij de begrotingsaanpassing.

Het schriftelijke antwoord van de Vlaamse Regering op het verslag van het Rekenhof wordt als elektronische bijlage bij dit verslag gevoegd.

3.3. Bespreking

De heer *Björn Rzoska* bedankt het Rekenhof voor het verslag. Het is een zeer stevig document, met heel wat terechte opmerkingen, waar het parlement ook mee aan de slag kan. Als hij het goed begrijpt, dan was de Vlaamse Regering volgens die regel in de Algemenebepalingenwet op dit moment eigenlijk al verplicht om bij het indienen van de begroting meteen ook mee een meerjarenbegroting in te dienen. Hij wil weten of die lezing klopt. Misschien kan het Rekenhof dat nog eens op een of andere manier toelichten.

De heer *Jan Debucquoy* antwoordt dat dit klopt. Het gaat om een omzetting van een Europese richtlijn. Het is ook een verplichting die Vlaanderen oplegt aan de gemeenten en steden. Zij moeten ook samen met hun begroting een meerjarenraming opmaken. Het lijkt hem dan ook niet meer dan logisch dat de Vlaamse overheid dat ook doet. Dat is inderdaad een verplichting. Het lijkt hem ook wenselijk dat, wanneer men de begroting toelicht, men ook toelicht hoe dat past binnen die meerjarenraming. Het Rekenhof heeft hierover altijd een debat gehad met deze commissie. Het is de discussie over de kip en het ei. De minister zal dan antwoorden pas die meerjarenraming te kunnen opmaken als ze weet wat de begroting voor 2015 is, maar men kan ook omgekeerd redeneren: men kan pas zijn begroting 2015 maken als men die kan inpassen in een meerjarenraming voor de periode 2015-2018 of 2015-2019. Nu heeft Europa duidelijk gezegd dat elke begroting die wordt voorgelegd, ook van iedere deeloverheid, met een meerjarenraming gepaard moet gaan. Dat is veel vager dan een meerjarenbegroting. Het is zeker een raming van de belangrijkste variabelen.

Ook de heer *Jan Bertels* bedankt het Rekenhof voor zijn verslag en uiteenzetting. Het verslag bevat inderdaad een aantal algemene opmerkingen die een aantal zaken bevestigen die hij al had gevraagd en waarop hij straks ten overstaan van de minister zal terugkomen. Hij heeft echter een aantal specifieke, veeleer technische vragen, los van de discussie over de meerjarenraming. Wat de stijging met meer dan 7 percent met betrekking tot de registratiebelasting betreft, staat in het rapport van het Rekenhof iets over meer efficiëntie door VLABEL. Hij wijst erop dat dit niet is wat hij de minister net heeft horen vertellen. Zij stelde zich te hebben gebaseerd op cijfers van de FOD Financiën. De heer Bertels wil weten of het Rekenhof meer informatie heeft over die 9 miljoen euro efficiëntiewinst.

Dan is er nog een punt dat meer algemeen is, maar dat de heer Bertels enigszins verontrust. Hij verwijst naar het sibillijns zinnetje op pagina 44. Dat geldt trouwens in het algemeen met betrekking tot de informatieverstrekking. Over het beleidsdomein WVG schrijft het Rekenhof namelijk het volgende: "De informatieverstrekking over de nieuwe bevoegdheden van het beleidsdomein WVG is uiterst minimaal, alhoewel uit het begrotingsonderzoek blijkt dat de administratie over voldoende informatie beschikt om het Vlaams Parlement op een meer gedegen wijze in te lichten over de budgetraming en aanwending van deze nieuwe bevoegdheden.". De heer Bertels wil weten hoe hij dat nu moet begrijpen. Kan of mag die informatie niet tot hier komen? Heeft het Rekenhof die wel gekregen? Moet het parlement die opvragen? Hij wil gewoon even een verduidelijking bij dat verontrustende zinnetje.

De heer *Jan Debucquoy* bevestigt dat heel wat gewestelijke belastingen nog federaal worden geïnd. Het is logisch dat bij de raming in de Vlaamse begroting wordt vertrokken vanuit de federale raming. In het verleden is het al gebeurd dat ten opzichte van de federale raming er vanwege allerlei omstandigheden of andere informatie in plus of min moet worden aangepast. Er was een vraag over de raming inzake de registratierechten. De vaststelling is dat dit stijgt met 7 percent. Het

effect van de maatregelen inzake de woonbonus op het meer verkopen in 2014, wordt pas de laatste weken vastgesteld. Als er verkopen van 2015 naar 2014 worden verschoven, zal de stijging in 2015 misschien niet zo optimistisch blijken. Het Rekenhof heeft deze vraag in het rapport geformuleerd.

Inzake de efficiëntie-oefening bevestigt hij, dat er informatie is opgevraagd bij het kabinet en VLABEL, maar er is niet echt uitgelegd waar de efficiëntiewinst zou zitten.

De heer *Geert Robbe*, coördinator van het begrotingsverslag bij het Rekenhof, zegt dat inzake Welzijn alles in verhouding moet worden gezien. Voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is er een enorme uitbreiding van de kredieten in het kader van de staats hervorming. Het gaat om 6 miljard euro, wat niet niets is. De begrotingsverantwoordelijke die het onderzoek heeft gedaan, stelt vast dat er in de toelichting daarover heel weinig staat. De informatie aanwezig bij het beleidsdomein is veel ruimer dan wat er in de toelichting staat. Dat is de kern van de opmerking. Gelet op de grootte van de uitbreiding van het beleidsdomein had er in de toelichting heel wat meer informatie en duiding mogen staan met betrekking tot de nieuwe bevoegdheden.

De heer *Jan Bertels* vraagt of die duiding er is gekomen op vraag van het Rekenhof.

De heer *Robbe* bevestigt dat het Rekenhof elementen van informatie heeft gekregen, maar in de korte tijdspanne van het onderzoek is niet alles kunnen worden doorgenomen. Het is ook niet duidelijk of de informatie volledig is.

Minister *Turtelboom* hoopt dat vanaf het moment dat Vlaanderen zelf verantwoordelijk zal zijn voor de inning van de registratierechten, ze korter op de bal zal kunnen spelen. Dat zal vanaf 1 januari 2015 zijn. Momenteel heeft ze zich gebaseerd op cijfers van de FOD Financiën omdat die er het meeste ervaring mee hebben en de historische reeksen kunnen interpreteren. Daar weten ze het beste wat moet worden ingeschreven. De ambitie is wel om ervoor te zorgen dat Vlaanderen in de toekomst korter op de bal kan spelen.

De heer *John Crombez* nodigt het Rekenhof uit om ook aanwezig te zijn bij de bespreking van de meerjarenbegroting. Een aantal discussies zullen dan terugkomen. Er zijn technische aanpassingen waarin is aangekondigd dat voor de loonlastenverlagingen 125 miljoen euro is opgenomen. Het bedrag van de technische aanpassingen is opnieuw aangepast, en daar zijn vele vragen over. De spreker heeft al talloze voorbeelden gegeven van dingen die tijdelijk uitgesteld zijn en nadien al dan niet terugkomen. Hij denkt daarbij aan de kinderbijslag en de renovatiepremie. Inzake de meerjarenbegroting tast men nog in het duister. Hij heeft het erg moeilijk om voor veel zaken in de begroting duidelijk te zien wat ermee gebeurt. Er is verwezen naar de provisie van 187,5 miljoen euro, maar ook naar de werk- en welzijnsmiddelen. Daarin zijn heel grote bedragen onbestemd ingeschreven. Dat is nieuw voor het Vlaamse beleid.

De heer *Crombez* heeft ook een vraag over het verstrengd Europees begrotings-toezicht. De minister heeft daarnet een hoopgevend antwoord gegeven. De begrotingsdoelstellingen moeten nog door het Overlegcomité worden vastgelegd. Ook de SERV had die opmerking uitgebreid toegelicht. De heer *Crombez* zal daarover blijven doorvragen. De Vlaamse begroting is op een nominaal evenwicht gemaakt. Ondertussen zijn er veranderingen in parameters. Hij denkt daarbij aan het Planbureau en de verwachtingen van Europa. Dit kan een grote impact hebben en onder meer daarom zijn afspraken binnen het Overlegcomité echt nodig. De Vlaamse Regering moet haar regeerakkoord niet veranderen, maar het streven naar evenwicht maakt in de huidige omstandigheden een verschil – nominaal of structureel – van 80 miljoen euro dat Vlaanderen meer moet besparen en het federale niveau min-

der. Als de voorspellingen van Europa over tweemaal een halve percent zich voltrekken, zal Vlaanderen 330 miljoen euro meer moeten besparen en het federale niveau minder. De regio's zullen in totaal 400 miljoen euro meer moeten besparen. De heer Crombez is blij met de opmerking van de minister dat dit moeten worden vastgelegd. Er is nog tijd genoeg. Als die 320 miljoen moet worden vertaald naar Vlaams beleid, dan gaat het niet over knikkers. Hij is verheugd dat het Rekenhof dezelfde vaststelling heeft gedaan als de SERV en dat de minister een opening laat om ook een structurele aanpassing te doen. Dat kan in de meerjarenbegroting.

De heer Crombez citeert het Rekenhof: "De Vlaamse Gemeenschap is verantwoordelijk voor de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse lokale overheden, tenzij te wijten aan federale maatregelen.". Hij wijst erop dat hij daarover van mening verschilt met de minister. Hij is blij met dit duidelijke citaat en vindt het goed geformuleerd. In de toelichting van het Rekenhof heeft hij gehoord dat de gemeenten op een raming van 392,5 miljoen euro zitten, de OCMW's op 76 miljoen euro en voor de politie en de intercommunales is die onbestemd. Door de vennootschapsbelasting op de intercommunales zal er een verandering optreden in de globaliteit van de middelen van de intercommunales, zowel in het eigen vermogen als in de investeringsmogelijkheden. De heer Crombez vraagt naar de impact daarvan. Hij wil weten of dit een impact zal hebben op de lokale besturen. Als de netbeheerders beslissen dat ze dit doorrekenen in hun rekeningen, komt het erbij voor de gezinnen en kmo's. Als ze beslissen om dit niet te doen, betekent het volgens hem een minderontvangst voor de lokale overheden.

Het gaat over een federale beslissing met een mogelijke impact op de Vlaamse begroting. Hij vindt dit een reden te meer voor een Overlegcomité. Hij wijst de minister op haar verantwoordelijkheid voor de budgetten. De federale overheid heeft een beslissing genomen met een mogelijke impact op die budgetten.

De heer Crombez heeft een tweede voorbeeld: het inkohieren. Ze vormen het onderwerp van discussie bij alle partijen in veel gemeenten en steden. Er is een enorme 'mismatch' tussen wat de lokale overheden hebben gekregen als te ontvangen aanvullende personenbelasting en de herberekening. Het verschil bedraagt soms 20 tot 25 percent. Nu, eind november, vragen de lokale besturen zich volgens hem af hoe ze hun begroting in orde kunnen houden na deze federale beslissing met impact op de Vlaamse middelen.

Dit hoeft volgens de heer Crombez niet dramatisch te zijn. De federale overheid zou kunnen werken met voorschotten en de thesaurie aanvullen. Dat is volgens hem de plicht van de federale overheid omdat die een beslissing heeft genomen betreffende het inkohieren. Hij wil hierover graag de mening van het Rekenhof. Hij heeft begrepen dat federaal minister Van Overtveldt een aanvulling zal doen van de thesaurie van de lokale overheden. Dit impliceert dat voor entiteit 2, via de lokale overheden, het ESR-saldo slechter wordt en dat van de federale overheid beter. Hij wil van het Rekenhof vernemen of dit klopt.

Het zijn voorbeelden van federale beslissingen die het de minister moeilijker maken om de begroting op orde te krijgen. Voor hem verklaart dit voor een stuk de opmerking dat de intercommunales niet kunnen worden ingeschat.

De heer Crombez merkt op dat hij niet alle vragen zal stellen die hij zou kunnen stellen. Hij verwijst naar het grote aantal cijfers in de begroting die niet kloppen in de verschillende documenten en naar het aantal cijfers die zonder enige toelichting lager of hoger zijn geworden in de verschillende documenten. Het zijn formele opmerkingen; hij zal ze tijdens de verder begrotingsbespreking maken. Hij merkt op dat het over een zodanig aantal cijfers, over een zodanige som gaat, dat het voor sommige bevoegdheden heel moeilijk in te schatten is wat de begroting inhoudt. Er is volgens hem nog veel werk aan.

Hij licht er een voor hem opmerkelijk punt uit. Tabel 1.4. over de technische bijstellingen bedraagt 313 miljoen euro. Op het moment dat de parlementsleden de tabel hebben ontvangen, werd een ander cijfer aan het parlement voorgelegd, namelijk 325 miljoen euro. Hij vraagt wat er met die bedragen is gebeurd. Dezelfde vraag geldt voor de andere cijfers, want het gaat niet over kleine bedragen: 10 miljoen euro, 46 miljoen euro, 12 miljoen euro. Hij vraagt of Europa zich zorgen moet maken over de cijfers die het heeft gekregen. Hij wil vernemen of het verschil in de technische bijstellingen op bepaalde posten voor het Rekenhof te verklaren valt.

Hij wil ook van het Rekenhof vernemen wat de bouwuitgave van de scholen is. Er is een raar verhaal met twee tabellen. Hij wist niet dat in een 'worst case' het verschil opliep tot 140 miljoen euro. Hij wil van het Rekenhof horen welke werkwijze zou moeten worden gehanteerd. Het betreft een Europese beslissing, van Eurostat. Die moet worden geïmputeerd in de begroting. Over de manier waarop, kan worden gediscussieerd, maar in dit geval is er voorafgaand nog een probleem. Er zijn twee ramingen gemaakt door de administraties met twee verschillende methoden. De methode met de zwaarste impact is gebruikt om te imputeren in de begroting, bovendien in één keer. Hierdoor wordt volgens de heer Crombez bijna geforceerd dat de begroting van volgend jaar er heel slecht zal uitzien, met heel beperkte ruimte en marges. Hij hoort graag wat het Rekenhof van die beslissing vindt.

De provisie van 187,7 miljoen euro is geen klein bier. Het bedrag staat er gewoon, terwijl de hele tijd werd gezegd dat er geen alternatief is, dat iedereen moedig moet zijn. In punt 1.6 staat 100 percent niet benutting van de provisie, dat is 187,7 miljoen euro, maar het doel van de provisie wordt niet toegelicht. De heer Crombez sluit zich aan bij de vraag van het Rekenhof wat daar eigenlijk achter zit. Betekent dit dat een begrotingsfictie wordt gecreëerd? Ruimte aan de kant zetten die niet wordt uitgegeven, is een besparing op de totale kredieten. Het bedrag is niet verdeeld en kan niet worden uitgegeven als niet van het evenwicht wordt afgeweken. Wat is het nut en de functie van 100 percent niet-benutting van een provisie die niet is toegelicht? Wat staat dit in een begroting te doen op een moment dat er weinig middelen zijn en dat er moet worden bespaard?

Met de mondelinge toelichting van de minister over de belastingen die niet worden ingevorderd, neemt de heer Crombez absoluut geen vrede. Het Rekenhof heeft maanden geleden aan de toenmalige minister gevraagd om een toelichting te geven over die vorderingen. Het gaat over een heel groot bedrag in de begroting: 1,8 miljard euro vorderingen op minder dan één jaar. Volgens de minister zou het maar om 1,4 miljard euro gaan. De wijziging van het saldo zou ook een deel van de toelichting moeten zijn.

Het antwoord hierop van de minister dat het geen impact heeft op het ESR-saldo, vindt hij absoluut geen antwoord op zijn vraag. Het interesseert hem niet echt dat de vorderingen blijven staan in de toelichtingen van het Rekenhof, in de algemene rekeningen, in de balans bij de vaste activa. Ook werd gezegd dat het een momentopname is, dat het alleen bij vaststelling is en dat een deel van de inning niet werd verwerkt. Dat zijn volgens de spreker allemaal onderwerpen die eigenlijk voorwerp moeten uitmaken van de toelichting. Hij zou willen vernemen wat van de inning niet verwerkt is. Het gaat over de laatste dertig dagen van het jaar 2013, maar ondertussen is het eind 2014. Hij wil weten wat niet verwerkt is en waarom niet, over welke bedragen het gaat en of het tempo kan worden versneld. Er zal impact zijn op de meerjarenbegroting. Het is een momentopname, maar hij vraagt zich af wat de voortschrijdende evolutie ervan zal zijn. Op het antwoord dat het alleen bij vaststelling is, reageert hij dat het de bedoeling is dat er wordt vastgesteld. De heer Crombez wil een toelichting die al deze zaken uitlegt. Nu staat er enkel een bedrag, 1,8 miljard euro, voor belastingen die niet worden geïnd in de laatste periode. Hij wil horen waarover het gaat, waarom de bedragen niet worden geïnd,

wat de inbaarheid ervan is en of er een mogelijke impact is op de begroting van de komende jaren.

Hij vraagt aan het Rekenhof of het over informatie beschikt dat het inderdaad over 1,4 miljard euro gaat en niet meer over 1,8 miljard euro.

De heer *Jan Debucquoy* merkt op dat het geen gemakkelijke vragen zijn. Van de discussie over het structureel en het nominaal saldo is hij geen voorstander. Op het moment dat het minder goed gaat, wordt gepleit voor het structureel saldo. Wanneer het beter gaat, heeft Vlaanderen voordeel bij het nominaal saldo. Hij heeft eerder in de commissie al gezegd dat als kan worden gegarandeerd dat bij overschotten het geld opzij wordt gezet, hij bereid is om deze discussie te voeren, maar het ligt heel moeilijk.

De Hoge Raad van Financiën is bezig met een denkoefening of men zal werken met nominale of structurele begrotingsdoelstellingen voor gewesten en gemeenschappen. Dat blijkt een heel moeilijke oefening te zijn. Als men de doelstellingen voor gemeenschappen en gewesten zou formuleren in structurele termen, lijkt het logisch dat men aligneert op de methodologie die Europa gebruikt. Europa heeft een methodologie van structurele begrotingsnormen. Het is logisch om die te behouden. Het is echter niet evident om dat ook toe te passen voor de gemeenschappen en gewesten. Gewesten worden voornamelijk gefinancierd in functie van de opbrengst van de personenbelasting, gemeenschappen meer in functie van behoeften (leerlingenaantallen, aantal minderjarigen of 80-plussers enzovoort). Het is niet vanzelfsprekend om de oefening – structureel of nominaal – voor gemeenschappen en gewesten op een en dezelfde manier te interpreteren.

Er zijn heel wat transfers tussen de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en Brussel. Aan wie moet men toewijzen als men zou overschakelen van een nominaal naar een structureel begrotingsevenwicht? Dat is een tweede moeilijkheid. Ontvangsten van een gemeenschap hebben een andere sensitiviteit dan de ontvangsten van het gewest. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft voornamelijk gewestbelastingen, en die zijn heel volatiel. De Franse Gemeenschap wordt meer gefinancierd op basis van behoeften en die ontvangsten zijn relatief stabiel (geen verdeling op basis van verdeelsleutel personenbelasting). Naargelang de conjunctuur meer of minder gunstig evolueert, zal een gemeenschap of gewest meer of minder worden getroffen. Het is een heel moeilijke oefening om via afspraken binnen de overheden over te schakelen naar een structureel evenwicht voor de gewesten en gemeenschappen. Dat belet niet dat Vlaanderen een eigen begrotingsnorm kan uitwerken. Het Rekenhof zegt: 'keep it simple', werk een norm uit voor schuldafbouw, stel een timing op van tien, vijftien jaar, en als de groei hoger is dan een bepaald percentage, dan kunnen die extra middelen worden gebruikt voor schuldafbouw. Dat valt veel gemakkelijker te organiseren dan een ingewikkelde methodologische discussie tussen de overheden hoe een structurele begrotingsnorm moet worden geïmplementeerd.

De discussie loopt binnen de HRF. Het is aan specialisten om daarvoor een oplossing te zoeken. De methodologie die de SERV vorig jaar heeft voorgesteld, komt niet precies overeen met de Europese methodologie.

Een ander aspect is de discussie over de lokale overheden. De samenwerkingsakkoorden binnen Europa zijn altijd op basis van gelijkheid, en de uitvoering moet ook gebeuren op basis van loyaliteit. Voor Europa maakt het niet uit of de inspanning door de ene of de andere overheid wordt geleverd. Ook voor de belastingplichtige maakt het niet uit of de inspanningen binnen deeloverheden worden verschoven. Soms worden initiatieven genomen om een deel van de inspanningen af te wenden op een andere overheid. Daarover moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. Elke overheid moet loyaal zijn begrotingsafspraken nakomen. De vraag

wat de impact van de regeerakkoorden is op de financiën van gemeenten, is geen gemakkelijke oefening. De Vlaamse Gemeenschap heeft beslist om het Provinciefonds af te schaffen. Dat is ten nadele van de lokale overheden. Er zijn federale maatregelen van indexesprong en een geleidelijke vermindering van sociale lasten op werknemers. Gemeenten hebben heel wat contractuelen, dus dat heeft een positief effect op de situatie van de lokale overheden.

Anderzijds is er de brandweershervorming, die waarschijnlijk extra kosten met zich zal meebrengen voor de lokale overheden. De fiscale maatregel van de Federale Regering om de forfaitaire onkostenvergoeding te verhogen met 250 euro, heeft waarschijnlijk ook een invloed op de doorstorting van middelen naar lokale overheden. In het regeerakkoord is ook de afspraak gemaakt om de bijdrage van de stad Antwerpen voor de Oosterweelverbinding van 300 miljoen euro te schrappen.

Het is heel moeilijk hoe de plussen en de minnen zich verhouden tot de concrete begrotingsdoelstellingen van lokale overheden. Het Rekenhof zegt niet dat de lokale overheden een begrotingsevenwicht moeten hebben, ze moeten gewoon een begrotingsdoelstelling hebben. Dat is een moeilijke oefening. Als er afspraken worden gemaakt, moeten ze loyaal worden uitgevoerd. De discussie over het ritme van inkohieren heeft een impact op de financiën van lokale overheden.

Er was een vraag over de schoolgebouwen en de twee ramingen. Er is een raming bij normale planning, die misschien te optimistisch is. De raming van het worstcasescenario is de meest pessimistische visie. De waarheid ligt wellicht in het midden. De heer Debucquoy zal zijn medewerkers vragen om de voortgang van de werken op te volgen bij de begrotingscontrole. Er moet sowieso een correctere raming gebeuren met betrekking tot de voortgang van het bouwen van de schoolgebouwen.

Ook over het nut en de functie van de provisie van 187 miljoen euro die is ingeschreven in de begroting, was er een vraag. Er wordt niet omschreven voor welk soort uitgaven die provisie kan worden gebruikt. De provisie wordt volledig geneutraliseerd bij de berekening van het vorderingssaldo. Als blijkt dat men toch extra middelen over zou hebben (bovenop het vorderingssaldo in evenwicht), dan is het enige nut van zo'n provisie dat ze kan worden herverdeeld voor het einde van het jaar. Maar dat moet dan ook worden toegelicht.

De heer *John Crombez* beweert dat er in de vorige toelichting van het Rekenhof stond dat in de vorderingen op maximum een jaar de vaste activa 1,8 miljard euro bedroegen. 17 vorderingen werden niet toegelicht. Het Rekenhof had die toelichting gevraagd, maar nooit gekregen. De heer Crombez heeft die toelichting nadien aan de minister gevraagd. De minister zegt nu dat het niet gaat om 1,8 maar om 1,4 miljard euro. Heeft het Rekenhof ten opzichte van de presentatie 'verslag algemene rekeningen Rekenhof juli 2014' die in oktober is toegelicht, nieuwe informatie over de toestand van de vaste activavorderingen op hoogstens een jaar? Minister Turtelboom had 1,4 miljard euro in vraag gesteld. Die 1,4 miljard euro zit in de vraag die de vorige keer was gesteld. De minister heeft waarschijnlijk verkeerd genoteerd. Het gaat wel degelijk over 1,8 miljard euro.

De heer *Matthias Diependaele* behoedt zich ervoor het Rekenhof te veel te betrekken in een politieke discussie. Wat het nominale en structurele begrotingsevenwicht betreft, is het duidelijk dat het structureel op elkaar afstemmen tussen de verschillende overheden extra moeilijk is. Het is gemakkelijk om te pleiten voor een structurele begroting op momenten dat men tekorten kan toelaten. Politici durven echter weleens te vergeten om dat ook met overschotten te doen.

Wat de lokale overheden betreft, is in het verslag sprake van de Vlaamse of van de Federale Regering. Op dit moment wordt er volgens de heer Diependaele een oefening gemaakt door de Hoge Raad van Financiën om die taken toe te wijzen. Welke taken of financiële inspanningen van de lokale overheid kunnen toegewezen worden aan de gemeenschappen en gewesten of aan de federale overheid? De heer Diependaele vraagt of het Rekenhof daar een stand van zaken over heeft en of die toewijzing überhaupt wel lukt.

Ook vorig jaar waren er problemen met inkohieren. Er moet op federaal niveau worden gewerkt aan een oplossing voor volgend jaar. De heer Diependaele wijst de heer Crombez erop dat volgens hem de Vlaamse Gemeenschap verantwoordelijk is voor begrotingsdoelstellingen, tenzij te wijten aan federale maatregelen. De federale overheid zou maatregelen genomen hebben maar dat zou dan wel de Vlaamse schuld zijn. Daar zit volgens de heer Diependaele een redeneringsfout. Het antwoord is intussen al gegeven: ESR-matig telt het totaal, het bedrag dat wordt doorgegeven aan de Europese Unie.

De heer Diependaele is ook bezorgd over de strengere EU-regels. Eurostat heeft aangegeven ongeveer de helft van de instellingen gecontroleerd te hebben. De Vlaamse overheid geeft aan om de andere helft te controleren. De heer Mathot, die van de SERV naar de administratie gaat, heeft daar een boeiende uiteenzetting over gegeven, waarin hij aangaf dat het zeer moeilijk is uit te maken waar Eurostat naartoe wil gaan. Er zijn trouwens ook signalen van de Europese Commissie om de boekhoudregels anders en minder streng te gaan interpreteren. De heer Diependaele begrijpt dat het Rekenhof aanbeveelt om zelf te controleren. Hij wil echter niet geconfronteerd worden met nog meer noodzaak om te besparen terwijl dat niet nodig is. Hij is dan ook eerder geneigd om af te wachten wat Eurostat daarover zegt.

Volgens de heer *Jan Debucquoy* is de discussie tussen nominaal en structureel begrotingsevenwicht aangezwengeld door de SERV. Het Rekenhof is daar terughoudender in maar vindt het wel nuttig om die discussie te voeren. Het is echter geen evidente oefening waarover de Hoge Raad van Financiën momenteel aan het discussiëren is. Het lijkt de heer Debucquoy niet evident om dat op eenzelfde manier voor elk gewest en voor elke gemeenschap toe te passen omwille van hun verschillende financiering. Vlaanderen heeft dan nog het voordeel dat het zowel vanuit het gewest als vanuit de gemeenschap gefinancierd wordt. Voor de andere gemeenschappen en gewesten is dat niet evident. Het is niet gemakkelijk om die Europese methodologie toe te passen. Zo is er de vraag hoe men die eenmalige maatregelen interpreteert. Er is op dat vlak weinig transparantie vanuit de Europese Unie. De heer Debucquoy kan dan ook alleen bevestigen wat de heer Mathot heeft opgemerkt, met name dat investeringen niet in aanmerking komen voor eenmalige maatregelen omdat alle investeringen per definitie eenmalig zijn. Europa houdt geen rekening met investeringen als eenmalige maatregelen. Eenmalig heeft volgens Europa een maximaal effect na drie jaar maar er zijn ook voorbeelden met een maximaal effect op vijf jaar. Europa bekijkt alleen eenmalige maatregelen die relatief groot zijn, vanaf een effect van 0,1 percent bbp. Pas dan zal Europa corrigeren. De Nationale Bank start pas een onderzoek naar eenmaligheid vanaf een bedrag van 100 miljoen euro.

Wat de lokale overheden betreft, staat heel duidelijk in het samenwerkingsakkoord dat het aan de Hoge Raad van Financiën is om dat te evalueren. De heer Debucquoy is verder niet op de hoogte van de stand van de discussie.

De strengere Europese regels zijn het gevolg van de bankencrisis. Als een land wil toetreden tot de eurozone, dan moet Europa een beter zicht hebben op de financiële houdbaarheid van de openbare financiën en in het bijzonder op de schuldontwikkeling van elke lidstaat. Er zijn dan ook heel strenge regels die vermijden dat

regeringen trucs gebruiken om eenmalige maatregelen te verbergen of buiten de begroting te houden. Het is echter heel moeilijk om afspraken te maken met het Instituut voor de Nationale Rekeningen. Het risico om achteraf te worden teruggefloten door Eurostat is groot.

Voorheen was er ook een probleem van transparantie maar dat is de laatste jaren verbeterd. Zij maken hun toelichtingen, beslissingen en handleidingen heel transparant. Uit het jaarlijks onderzoek van Eurostat blijkt dat in andere landen heel wat pps-projecten door hun nationale instituten worden toegewezen aan de overheidssector. Het is typisch voor België dat alle pps-projecten buiten de overheidssector vallen. Eurostat heeft dat dan ook onderzocht en het Instituut voor de Nationale Rekeningen erop gewezen dat de regels strenger en op een onafhankelijke manier moeten worden toegepast.

Het is ook typisch voor België dat wanneer het Instituut voor de Nationale Rekeningen een beslissing neemt, er een stroom van briefwisseling heen en terug ontstaat. Wanneer in andere landen het instituut beslist dat een pps tot de overheidssector behoort, dan wordt die beslissing niet betwist.

Het klopt volgens de heer Debucquoy dat het moeilijk is om afspraken te maken, vandaar dat het Rekenhof heel voorzichtig is. Het Instituut voor de Nationale Rekeningen en Eurostat hebben het laatste woord en nemen de beslissing. De strenge regels van Europa zijn een soort lek in de democratie, zoals professor Luc Huyse het in zijn laatste boek zei.

De autoriteit inzake begroting bevindt zich op een hoger Europees niveau. De heer Debucquoy merkt op dat de minister-president de toestemming van de Europese Commissie moet vragen als hij de regels wil versoepelen om meer investeringen mogelijk te maken. Voor 2008 was dat niet het geval. Wegens de laksheid in het verleden is heel wat begrotingsautonomie aan een hogere overheid (Europa) verloren.

De heer *Matthias Diependaele* bevestigt dat zijn partij achter de strenge regels staat. Het is de bedoeling de in het verleden scheefgegroeide situatie recht te trekken. Het is de intentie tot meer transparantie en duidelijkheid te komen. De regels zelf moeten echter ook duidelijk zijn. De heer Diependaele is er niet zeker van dat dit altijd het geval is. De toekomst zal dit moeten uitwijzen.

Mevrouw *Barbara Bonte* bedankt het Rekenhof voor het lijvig rapport, dat duidelijk en overzichtelijk is opgesteld.

Wat de economische groei- en inflatieparameters betreft, is het INR blijkbaar de enige instantie die de macro-economische prognoses voor de opmaak van de begrotingen van de gemeenschappen en de gewesten mag leveren. Het INR doet hiervoor een beroep op het Federaal Planbureau. Vlaanderen is hiervan min of meer afhankelijk. Mevrouw Bonte vraagt zich af waarom het INR hiervoor een beroep doet op het Federaal Planbureau. Er bestaan immers accuratere parameters, zoals de cijfers van de Europese Commissie of van het Internationaal Monetair Fonds. Die cijfers bieden soms een betrouwbaarder beeld. Waarom wordt hierop geen beroep gedaan?

Wat de consolidatieperimeter betreft, zijn een aantal te consolideren instellingen blijkbaar nog niet geconsolideerd. Dit geldt onder meer voor de universiteiten en de hogescholen. Mevrouw Bonte vraagt zich af of er specifieke sancties kunnen volgen indien dit niet zou gebeuren. Er is een strenger Europees begrotingstoezicht. Welke sancties kan Vlaanderen oplopen indien het zich niet aan de Europese regels houdt?

De heer *Jan Debuquoy* antwoordt dat de gewesten, de gemeenschappen en de federale overheid met betrekking tot de groei- en inflatiecijfers een afspraak hebben gemaakt. Die afspraak is in het Overlegcomité gemaakt en past in de beslissingen van de Hoge Raad van Financiën.

Voor de raming van de middelen wordt gebruikgemaakt van de cijfers van het economisch budget. Dit budget wordt tweemaal per jaar opgesteld: één keer voor de opmaak van de initiële begroting en een andere keer voor de begrotingscontrole. Die cijfers worden gehanteerd omdat ze ook voor de toewijzing van de middelen aan de gewesten en de gemeenschappen worden gebruikt. De politieke besluitvorming over de begroting kent tussen de Septemberverklaring en de bespreking van de begroting in het Vlaams Parlement een tijds kloof. Om een correct beeld weer te geven, worden recentere ramingen gemaakt.

De regels in verband met twopack en sixpack houden in dat de groei- en inflatiecijfers in elke lidstaat door een van de regering onafhankelijke instantie moeten worden opgesteld. In andere landen was dat niet het geval. In België zorgde het Federaal Planbureau hiervoor. De Belgische regelgeving moest dan ook niet worden aangepast.

Wat de consolidatieperimeter betreft, is het de bedoeling tot een zo correct mogelijke berekening te komen. Een onafhankelijk instituut van de Vlaamse overheid moet voor de berekening van het vorderingssaldo instaan. Eurostat heeft het INR als de instantie hiervoor erkend.

Bij de uiteindelijke vaststelling van het vorderingssaldo kijkt het INR naar de rekeningen van de hogescholen en de universiteiten. Op dat ogenblik worden eventueel correcties aangebracht. Er zullen niet onmiddellijk sancties volgen. De instantie die de cijfers moet leveren (INR), staat los van de Vlaamse overheid. De cijfers die het INR levert, worden door Eurostat nagekeken. Dat gebeurt tweemaal per jaar. Op vraag van Eurostat worden desgevallend nog correcties doorgevoerd. Op zich zijn hier geen sancties aan verbonden.

Volgens de heer Debuquoy kunnen sancties enkel volgen indien er buitensporige tekorten optreden. Indien het tekort meer dan 3 percent bedraagt en het door de Europese Commissie opgelegde verbetertraject niet wordt nageleefd, kan de Europese Commissie sancties opleggen. Dat is nog niet toegepast. Het is een stok achter de deur om ervoor te zorgen dat de lidstaten de aanbevelingen van de Europese Commissie naleven.

De heer *Björn Rzoska* wil een vraag over de meerjarenbegroting stellen. Dat er geen zicht is op de begrotingspaden binnen de verschillende departementen, maakt de begroting de facto moeilijk te lezen. Volgens de Septemberverklaring wil de Vlaamse Regering gedurende de eerste twee jaar snoeien om te groeien. Zonder meerjarenraming valt dat echter moeilijk in te schatten. Wat dit punt betreft, is de heer Rzoska het dan ook eens met het Rekenhof. Het is momenteel voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers zeer moeilijk om een beeld van de situatie op lange termijn te krijgen.

De heer Rzoska zou tevens graag een zicht krijgen op alles wat met alternatieve financiering en met pps te maken heeft. De reden is heel eenvoudig. De minister heeft tijdens haar antwoord naar eerdere discussies over de consolidatieperimeter verwezen. Hoewel hij elke vergadering heeft bijgewoond, kan de spreker zich echter niet herinneren dat hierover al een fundamenteel debat is gevoerd.

De heer Rzoska herinnert iedereen eraan dat de laatste rapportering over de alternatieve financiering en pps al meer dan een jaar oud is. Nu de begroting 2015 is ingediend, is er nog geen rapportering over alternatieve financiering en pps.

Aangezien Eurostat de consolidatieperimeter regelmatig verruimt, baart dit hem zorgen.

De heer Rzoska verwijst in dat verband ook naar de discussie over de schuldevolutie, die de afgelopen tijd andere perspectieven heeft gekregen. Hij steunt dus de vraag van het Rekenhof, en hij zou graag een overzicht krijgen van alle pps-projecten, zelfs de projecten die op dit moment niet in de consolidatieperimeter zitten, waarin de Vlaamse Regering waarborgen en verplichtingen heeft. Als hij de documenten goed leest, dan heeft dit immers vaak te maken met de vraag wie het risico neemt en voor hoeveel. Hij wil weten waar die risico's zitten en hoe ze verdeeld zijn, zelfs daar waar Vlaanderen bij wijze van spreken nog niet moet consolideren.

De heer Rzoska wijst erop dat hij zeer specifiek over de verschuivingen die men doet binnen de PMV, een vraag had gesteld, maar naar minister Muylers werd verwezen. Daarbij zijn projecten zoals Zaventem, de noord-zuidverbinding in de Kempen, de R4 en andere projecten doorgeschoven naar het PMV Infrastructuur Fund, om ze opnieuw buiten de scope van Europa te houden, om opnieuw een poging te doen om een deel van die pps-projecten buiten de consolidatieperimeter te houden. Hij had echt wel graag een volledig overzicht gehad van al die waarborgen en verplichtingen die de Vlaamse overheid in al die projecten aangaat, ook die projecten die niet binnen de consolidatieperimeter vallen.

De heer Rzoska zal de discussie over Scholen van Morgen niet heropenen. Het parlement heeft de uitleg van het Rekenhof, en die van de minister. Zij gebruikt een ander tijdsplan. Wel wil hij het hebben over de recente deal tussen de BAM en Noriant. Daar heeft het Rekenhof niet expliciet naar verwezen, maar hij zou daar wel graag een antwoord over krijgen. Dat is ongeveer 42 miljoen euro die op dit moment niet in de begroting 2015 zit. Dat staat ook in het verslag van het Rekenhof. Hoe zal Vlaanderen daarvoor betalen, in 2015 of gespreid over de volgende jaren? Op dit moment is ter zake immers eigenlijk in niets voorzien in de begroting.

De heer Rzoska wijst erop dat het Rekenhof met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoedingen toch ook wel een aantal verschillen heeft teruggevonden tussen de cijfers die in de begroting zijn ingediend en datgene waarin volgens hen moet worden voorzien. Voor Brabo 1 en Brabo 2 voorziet de minister in 2015 in 30 miljoen euro, terwijl dat volgens het Rekenhof eigenlijk 38,7 miljoen euro moet zijn. Er moet duidelijkheid komen over die verschillen. Men moet daar een volledig zicht op krijgen.

Wat het Rekenhof stelt over de lokale overheden is terecht, aldus de heer Rzoska. Hij wil weten hoe het nu zit met dat Overlegcomité. Is dat nu gepland? Voor wanneer? Zijn er ter zake al afspraken gemaakt? De minister ziet geen reden om wat op het vlak van rapportage aan Europa werd voorgelegd te veranderen, maar hij blijft het problematisch vinden dat er verschillen zijn qua cijfers. Hij vraagt zich af of Europa eigenlijk wel over de juiste cijfers beschikt. Hij dringt er tegelijk op aan dat de minister eventueel een meer dynamische, een meer actieve rol zou spelen om dat Overlegcomité samen te brengen. Hij vindt het immers zeer merkwaardig dat het Overlegcomité op dit moment nog niet is bijeengekomen, zeker nu de begrotingen voorliggen in de diverse parlementen. Er moeten toch een aantal afspraken worden gemaakt, lijkt hem.

De structurele besparing binnen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is al zijdelings aan bod gekomen. De heer Rzoska heeft dat in de toelichtingen gezocht. Ook het Rekenhof lijst dat op. Die structurele besparing van 247 miljoen euro is echter zeer vraag. Men weet daar zeer weinig over. Alleen de niet-indexatie van de kinderbijlagen, die goed is voor 63 miljoen euro, is relatief duidelijk, maar er worden in dat verband een aantal entiteiten opgesomd, zoals Kind en Gezin, het Vlaams

Zorgfonds, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden, waarbij zeer generieke bedragen staan, terwijl het voor het parlement op dit moment absoluut niet duidelijk is wat daarachter zit. De heer Rzoska stelt dat de minister gerust kan zijn dat zijn fractie die vragen ook in de commissies aan de andere bevoegde ministers stelt. Hij vindt echter dat de minister als minister van Begroting de coördinatie ter zake moet houden.

De heer Rzoska wil met aandrang de terechte opmerking van het Rekenhof herhalen over het bedrag van 65 miljoen euro dat men regelmatig krijgt met betrekking tot de nieuwe beleidsruimte. Nu blijkt het om 149 miljoen euro te gaan. Hij denkt dat dit dan te maken had met de extra investering in de scholenbouw. Het was hem niet helemaal duidelijk. Hij zou graag gedetailleerd toegelicht krijgen wat nu recurrent beleid is, wat beleid is dat eigenlijk al was afgesproken was en dat een uitvoering is van wat er in de vorige legislatuur werd beslist, en wat nu echt het nieuwe beleid is waarin daarbovenop wordt geïnvesteerd. Als het Rekenhof zelf al meent dat dit toch zeer vaag is toegelicht, dan moet het parlement daarover helderheid kunnen krijgen. Op die manier kan men ten minste ook duidelijk het politieke debat aangaan.

Het Rekenhof heeft er volgens de heer Rzoska ook zeer terecht op gewezen dat in de beleidsnota wordt aangegeven dat er meer geld wordt uitgetrokken voor fietspaden, maar dat er ook daarbij weinig toelichting is en dat alle kredieten die daarmee te maken hebben, op besparen staan. Hij heeft die vraag ook aan minister Weyts gesteld. Hij hoopt daar een antwoord op te krijgen. Ook op dat vlak is er dus totale onduidelijkheid voor de commissie Mobiliteit over de vraag vanwaar dat budget eigenlijk komt.

De heer Rzoska heeft dus nog heel wat vragen. Zijn eerste analyse van wat het Rekenhof naar voren heeft gebracht, is dat er nog heel wat losse eindjes aan deze begroting zitten. Hij ziet van die prestatiebegroting op dit moment wel eerste sporen opduiken in sommige beleidsnota's, maar in andere beleidsnota's is die nog zeer ver weg. Dit parlement heeft nog een hele weg af te leggen om een zeer helder zicht te kunnen hebben op de begroting. Hij hoopt dat de meerjarenraming meer duidelijkheid zal brengen. Voor hem blijft het immers zeer ongemakkelijk dat hij nog altijd enigszins op een blinde muur kijkt, waarbij hij moet proberen te doorgronden welk begrotingstraject de minister nu eigenlijk in de diverse departementen voor heel de beleidsperiode heeft uitgezet.

De heer *Jan Bertels* sluit zich aan bij wat de heer Rzoska al heeft gezegd: een aantal vragen die al een aantal keren zijn gesteld, zijn herhaald door het Rekenhof. Men heeft duidelijkheid nodig van de minister van Begroting over de precieze draagwijdte van de ontwerpbegroting die wordt voorgesteld. Nu is het immers soms koffiedik kijken als het gaat over de vraag wat er al dan niet in zit. Het Rekenhof heeft dat ook enigszins bevestigd. Hij volgt nu al een aantal jaren de begrotingswerkzaamheden, maar bij deze begroting heeft hij toch moeite om te vinden wat er nu precies achter de cijfers zit, zeker als de cijfers dan nog niet met elkaar overeenstemmen. Hij sluit zich aan bij de vraag van de heer Rzoska en het Rekenhof om gewoon wat meer concretisering te krijgen, al dan niet overzichtelijk, met betrekking tot de begrotingsontwerpen en de tabellen. Er moet duidelijk zijn wat nieuw beleid is. De spreker bedankt de minister voor de tabel van de beleidskredieten voor investeringen, maar ook wat dat betreft, zou het leuk zijn te zien wat er al vastzat in een groeipad en wat niet. Nu zijn dat immers naakte cijfers. Anders moeten de leden dat zelf gaan zoeken in de meerjarenramingen van vroeger, maar hij neemt aan dat de minister dat zo ter beschikking heeft.

Er zijn de verschillen tussen het ontwerpbegrotingsplan en de algemene toelichting. De minister heeft daar ook naar verwezen. De heer Bertels merkt op dat, als men die allemaal optelt, het gaat over 68 miljoen euro verschil. Hij vraagt of het parlement opnieuw ook een tabel kan krijgen zoals het die verleden keer heeft gekregen bij het Vlaamse ontwerpbegrotingsplan. Zo heeft men toen een tabel gekregen wat er zoal in die 313 miljoen euro zat. Nu is dat cijfer anders. Dan kan men op zijn minst zien waar de verschillen zitten. Voor de twee andere posten mag dat ook gebeuren.

De heer Bertels vraagt de minister om een gesprek te hebben met haar collega minister Homans. In het stabiliteitsprogramma is destijds een saldo opgenomen van 0,1 percent voor de lokale overheden. Hij neemt aan dat de minister beseft dat dit saldo moeilijk zal worden gehaald. Ongeacht de maatregelen van de federale overheid inzake inkohiering en vennootschapsbelasting, is er sowieso een probleem van gemiddeld 372 miljoen euro. De vraag is wat Vlaanderen daar nu al mee zal doen. Hij neemt aan dat dit opgenomen wordt in de meerjarenplanning omdat het aan Europa moet worden gecommuniceerd.

Hij dringt erop aan dat het Overlegcomité snel bijeenkomt over drie zaken: de begrotingsdoelstelling, de schulddoelstelling en de lokale overheden. Inzake de schulddoelstelling heeft het Rekenhof impliciet verwezen naar de 100 percent en de noodzakelijke afbouw. Is daar een verdeling op komst?

Er is volgens het Rekenhof een tegenstelling tussen de kasprognose, waarin de leningsopbrengst van 719 miljoen wel is opgenomen, en de schuldevolutie, waarin die niet is verwerkt. De heer Bertels vraagt daarover meer duidelijkheid aan de minister.

Gaat de minister – alle opmerkingen voor 2014 van het Rekenhof indachtig – ervan uit dat er een nominaal evenwicht is? De heer Bertels heeft daar vragen bij. Hij gaat ervan uit dat de minister die oefening al heeft gemaakt.

Hij sluit zich aan bij de verduidelijkingen die worden gevraagd met betrekking tot de pps-constructies. Het is in ieders belang te weten wat er potentieel op Vlaanderen afkomt. Iedereen is het erover eens dat daarover met Europa moet worden gepraat.

Inzake de vragen over BAM, Brabo en de maritieme toegangswegen, neemt hij aan dat de minister daar impliciet naar verwezen heeft toen ze amendementen aankondigde. Hij zal die bekijken als ze worden ingediend. Inzake het loodswezen verwijst het Rekenhof naar de huurcontracten. Daar had hij graag duidelijkheid over.

Met betrekking tot Welzijn, Volksgezondheid en Gezin worden de vragen ook aan minister Vandeurzen gesteld. Voor de meerjarenplanning kreeg de heer Bertels graag informatie omtrent de gehanteerde groeinormen voor die begroting, al dan niet gelinkt aan de bevoegdheden die zijn overgeheveld bij de staatsvorming. Het Rekenhof maakt voor 2015 een zeer specifieke opmerking met betrekking tot de groeinormen voor de woonzorgcentra en het extra kortverblijf. Ook kreeg hij graag meer uitleg over de besparingen van 257 miljoen euro en de onduidelijkheid daarover.

Hij heeft nog een vraag over de berekening van het effect van de niet-indexering van de kinderbijslagen. Daarover circuleren verschillende cijfers. Hij vraagt welke parameters er zijn gebruikt voor de iets meer dan 60 miljoen euro besparing.

Met betrekking tot de energiescans en de sociale dakisolatie heeft hij via de pers vernomen dat er een overgangperiode zou zijn. Daar zijn echter geen middelen voor opgenomen in de begroting 2015. Hij vraagt daarover duidelijkheid.

Inzake de Scholen van Morgen zegt de minister dat het programma onverkort wordt uitgevoerd. In de commissie voor Onderwijs is gezegd dat er mogelijk vertraging zal optreden. Ook daarover vraagt hij duidelijkheid.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat ze deze opmerkingen zal beantwoorden tijdens de algemene bespreking.

4. Algemene bespreking

De commissie behandelt in de algemene bespreking vooraf de vraag van de heer Crombez over de herraming inzake de ontvangsten van de gemeentelijke opcentiemen op de personenbelasting. Daarna komt de meerjarenraming aan de orde met een toelichting van de minister en een discussie. Vervolgens behandelt de commissie de antwoorden van de minister naar aanleiding van de vragen tijdens de vorige discussierondes.

4.1. Herraming ontvangsten van de gemeentelijke opcentiemen op de personenbelasting

De heer *John Crombez* vindt het een goede zaak dat de discussie over de gemeentelijke opcentiemen ten gronde kan worden gevoerd. Die discussie is volgens hem begonnen met de berichtgeving op 12 november 2014 over de herraming van de aanvullende personenbelasting en de weerslag op de lokale begrotingen. In de commissie voor Binnenlands Bestuur werd het debat hierover niet afgerond. Leden van de meerderheid hebben diezelfde vraag op 19 november in de plenaire vergadering gesteld (*Hand. VI.Parl. 2014-15, nr. 10*).

Het is belangrijk dat er vanuit de Vlaamse Regering een antwoord aan de lokale besturen komt. De heer Lode Ceyskens zei tijdens het debat in de plenaire vergadering dat de minister van Binnenlands Bestuur licht over het BBC-verhaal heen gaat. De heer Crombez meent dat er een paar concrete vragen zijn die over de partijgrenzen heen worden gesteld. Dat merk je overal in de gemeenteraadszittingen.

Het probleem gaat over het tempo van de inkohiering op federaal niveau en de impact voor de ontvangsten. Er is sprake van een minderontvangst tot 20 percent in sommige lokale overheden. De vraag is nu hoe de lokale besturen daarmee moeten omgaan. Vandaag hebben een aantal lokale besturen hun begroting al overgemaakt, en anderen zijn ze aan het maken. Als ze volgens de BBC-regels werken, is er vandaag minstens een probleem van onduidelijkheid waar de voogdijminister beter een antwoord op zou geven.

Als er contact is met het federale niveau, wat betekent dat dan concreet voor de korte en de middellange termijn? Zegt het federale niveau dat er inderdaad een herraming is, dus minder ontvangsten en dat het federale niveau daar thesauriermatig op zal antwoorden voor de korte termijn? Bestaat die piste? De heer Crombez wil polsen naar de mening van de minister om voor de lange termijn het risico van de inkohieringen op federaal niveau, federaal te houden en te werken met de suggestie van de VVSG om te werken met een voorschottensysteem en een afrekening. Zo kunnen de lokale besturen, als ze perfect conform handelen, niet met het probleem worden opgezadeld zoals nu het geval is, namelijk een mismatch tussen twee jaren door een zeer laattijdige herraming van het federale niveau. Hij vindt dat de houding van de Vlaamse Regering anders moet zijn dan in de plenaire vergadering werd aangehaald. Het risico zou namelijk niet bij de lokale overheden mogen liggen. Daar werd in één adem bij gezegd: als de lokale overheden ondertussen geen maatregelen nemen die niet echt getuigen van behoorlijk bestuur. Dat laatste vindt de heer Crombez gevaarlijk, want dit is een discussie over een probleem dat de lokale besturen geërfd hebben en waar ze zelf niets aan kunnen doen. Hij vindt dat de Vlaamse Regering geen voorwaarden moet stellen maar

antwoorden moet formuleren. Die voorwaarde betekent dat men volgend jaar bij een aanpassing zou kunnen zeggen dat er wel een probleem was van federaal niveau, maar dat de gemeente een aantal daden heeft gesteld zodat men vindt dat de begroting niet conform de BBC is. De heer Crombez wil dat er zo snel mogelijk een standpunt van de Vlaamse Regering komt voor de lokale besturen. Voor veel besturen is het nu nog op tijd om ervoor te zorgen dat ze weten dat ze conform de BBC kunnen blijven werken.

Minister *Annemie Turtelboom* stelt voor om in haar antwoord op deze problematiek meteen twee zaken in een keer te behandelen. Ze zal een nadere toelichting geven bij het specifieke effect van de federale inkohiering op de lokale inkomsten. Dat is een kwestie die op zich niet rechtstreeks gelinkt is aan de Vlaamse begroting maar uiteraard wel de nodige aandacht verdient. De vragen daarover zijn nog niet volledig beantwoord in de commissie Binnenlands Bestuur en de plenaire vergadering. De minister zal dan ook haar best doen om hier een zo volledig mogelijk antwoord op te bieden, waarbij zowel oorzaken als oplossingen aan bod komen.

Daarnaast is er de ruimere vraagstelling over het saldo van de lokale besturen binnen het budgettair kader van de gezamenlijke overheden. Het effect van maatregelen van andere overheden zoals het effect van de federale inkohiering speelt hier uiteraard een grote rol. De minister zal toelichten hoe zij dat conform de adviezen van de Hoge Raad van Financiën zal behandelen.

Wat de inkohiering betreft van de personenbelasting door de FOD Financiën en het effect daarvan op de inkomsten van steden en gemeenten, benadrukt de minister dat ze de onrust van gemeenten en steden begrijpt en zeer ter harte neemt. De bezorgdheid over deze problematiek werd onder meer verwoord in een recent persbericht van de VVSG. Daarin herhaalde de VVSG haar vraag om voor een structurele oplossing te zorgen zodat er regelmaat komt in de kasinkomsten van lokale besturen afkomstig van het federaal inkohieren.

De gemeenten krijgen hun geld pas drie maanden nadat de aanslag is gevestigd. De stortingen aan de gemeenten gebeuren op vooraf bepaalde data. Gemeenten hebben er dus belang bij dat die inkohieringen zo snel mogelijk verlopen, want dan komen hun eigen inkomsten ook vlugger binnen.

Zoals de heer Crombez terecht heeft opgemerkt, is er de afgelopen jaren een grote volatiliteit, in zowel het ritme als de grootte van bedragen aan aanvullende personenbelasting die ingekohierd worden ten voordele van de Vlaamse gemeenten door de FOD Financiën, aldus de minister. Enerzijds varieert het ritme sterk. Dat is het tijdstip waarop de inkohieringen starten. In de jaren 2000 tot en met 2005 duurde het bijvoorbeeld telkens tot december of zelfs februari voor de eerste inkohieringen gebeurden. De afgelopen jaren is er echter een duidelijk verbeterde trend met een merkbare versnelling van de inkohieringen. Voor de aanslagjaren 2012 en 2013 gebeurden die al in juli.

Anderzijds varieert ook de grootte van de bedragen. In aanslagjaar 2014 ging het over 391 miljoen euro, in aanslagjaar 2013 over 362 miljoen euro, in aanslagjaar 2012 over 546 miljoen euro, in 2011 over 410 miljoen euro, in 2010 over 385 miljoen euro en in 2009 over 235 miljoen euro. Met andere woorden, in het aanslagjaar 2014 zijn er merkbaar minder bedragen ingekohierd ten opzichte van de aanslagjaren 2011 en 2012, maar wel meer dan in de afgelopen jaren.

Of de bedragen in 2011 en 2012 nu uitzonderlijk hoog waren of de andere jaren juist laag, volgens de minister is het duidelijk dat de inkomsten voor lokale besturen uit federale inkohieringen volatiel zijn. Uiteindelijk krijgt elke gemeente voor elk aanslagjaar wat haar toekomt, maar door de schommelingen liggen de toekenningen in bepaalde jaren een stuk hoger dan de fiscale capaciteit van de gemeente

terwijl die in andere jaren juist lager ligt. Dat is volgens de minister nefast voor de voorspelbaarheid van inkomsten voor gemeenten en steden en kan het hun dus moeilijk maken om hun begrotingsplannen efficiënt uit te voeren volgens het pad dat zij uitzetten in hun beleids- en beheerscyclus.

Volgens de minister zijn er drie oorzaken voor de schommelingen en het eerder volatiel verloop van het inkohieringspatroon. Die kwamen ook deels aan bod in het persbericht van de VVSG.

Ten eerste is het belangrijk te weten dat één aanslagjaar in de personenbelasting wordt ingekohierd over twee begrotingsjaren, of dienstjaren zoals de meeste gemeenten het uitdrukken. Daarbij zijn schommelingen mogelijk tussen het gedeelte dat in het ene jaar ingekohierd wordt en het deel dat pas vanaf het daaropvolgende kalenderjaar wordt ingekohierd.

Ten tweede versterkt vooral de inkomensmix van de ingekohierde belastingplichtigen, met andere woorden de selectie van aangiften die eerst ingekohierd wordt, het volatiel verloop van de toekenning van aanvullende gemeentebelastingen. Er kunnen bijvoorbeeld aanzienlijke verschillen zijn tussen de huidige inkomensmix van de ingekohierde belastingplichtigen voor aanslagjaar 2014 in verhouding tot de overeenkomstige mix gerealiseerd gedurende dezelfde inkohieringsperiode voor andere aanslagjaren.

Tot slot speelt het bijkomend effect dat de inkohieringen van een beperkte periode, juli tot en met oktober, gebruikt worden voor de initiële raming voor de toekenning van de aanvullende gemeentebelastingen. De inkomensmix van inkohieringen in deze beperkte periode is mogelijk niet geheel representatief voor alle inkohieringen, waardoor de initiële raming mogelijk te hoog of te laag uitvalt.

De minister stelt een tabel van de cumulatieve inkohieringen van de aanvullende personenbelastingen voor de aanslagjaren 2009 tot en met oktober 2014 ter beschikking (bijlage 4).

Tot zover de oorzaken, aldus minister Turtelboom. Naar welke oplossingen kunnen we kijken? Er is het voorstel van het systeem van voorschotten voor de lokale besturen, dat eerder door de voormalige federale minister van Financiën is vooropgesteld. Door deze voorafname van de inkomsten moesten de gemeentefinanciën voorspelbaarder worden. Meer bepaald zouden er via dit systeem voorschotten moeten komen voor de laatste vier maanden van elk kalenderjaar. De eerste maanden van het daaropvolgende jaar zou er dan een afrekening plaatsvinden, om zo opnieuw aansluiting te vinden bij de reële belastingontvangsten.

Het systeem van voorschotten is vooralsnog niet in werking getreden, zegt minister Turtelboom. Het was volgens haar een idee van de voormalige minister van Financiën, maar het werd niet uitgevoerd. Een dergelijke voorschottenregeling bestaat wel al voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing in Vlaanderen, en dit al sinds 2001. Het zou volgens minister Turtelboom een oplossing kunnen bieden aan de volatiliteitsproblemen van de lokale inkomsten die voortvloeien uit de toekenningen van de aanvullende gemeentebelasting door de FOD Financiën. Maar het behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de federale collega's om het systeem van voorschotten te evalueren. Het zou volgens minister Turtelboom een zeer goede zaak zijn voor de gemeenten als ze een veel redelijkere planning zouden kunnen maken. Zij is ervan overtuigd dat deze problematiek moet kunnen worden aangekaart in het Overlegcomité over het saldo van de lokale overheden.

Minister Turtelboom komt nu tot het ruimere kader van de financiële toestand van de lokale besturen, waarover ook enkele vragen werden gesteld aan het Rekenhof. Zij herinnert eraan dat via het Overlegcomité en via de samenwerkingsovereen-

komst met betrekking tot de coördinatie van de begrotingsnormering aan de HRF werd gevraagd om duidelijkheid te creëren in de verantwoordelijkheid van ieder overheidsniveau met betrekking tot de begrotingsresultaten van de lokale besturen. Daarvan moet dus ook de volatiliteit in de doorstortingen van het federale niveau naar de lokale besturen deel uitmaken.

Tot nu toe, met name in het verslag over de budgettaire evolutie van de lokale overheden, doet de HRF, aldus minister Turtelboom, nog geen uitspraak over verantwoordelijkheden van de respectievelijke overheidsniveaus in de begrotingssaldi van de lokale overheden tot en met 2013. Wel wijst de HRF op een aantal zaken.

De HRF zegt, aldus de minister, dat het noodzakelijk is om de verwachte evolutie te kennen en te identificeren van de belangrijkste financiële stromen tussen de lokale overheden en de overige overheden, én de weerslag van de door de Federale Regering genomen maatregelen. Een geüniformeerde en alomvattende gegevensbank over de financiële stromen tussen de verschillende onderdelen van de lokale sector is hierbij noodzakelijk. Daarbij gaat het niet enkel over stromen naar gemeenten en steden, maar ook over stromen naar OCMW's en politiezones, iets waarover er momenteel weinig cijfermateriaal beschikbaar is.

Specifiek over de doorstortingen zegt de HRF het volgende: "Het is noodzakelijk dat, gezien de grote afhankelijkheid van de lokale besturen van middelen die worden doorgestort door een hoger overheidsniveau, deze middelen dan ook tijdig worden doorgestort. Zo ontbreekt op dit ogenblik een vast patroon bij de federale overheid in het doorstorten van onder meer de aanvullende personenbelasting. Het grillige patroon van de doorstortingen is afhankelijk van het inkohieringsritme dat de federale overheid hanteert, al moet hier gewezen worden op het feit dat dit zowel in het voordeel als in het nadeel van de lokale besturen kan spelen. De HRF pleit dan ook voor een betere regeling van het doorstorten van de aanvullende belastingen via een permanent systeem met vaste voorschotten."

Ook het Rekenhof herhaalt in zijn verslag dat er afspraken moeten worden gemaakt op basis van loyaliteit en gelijkheid tussen overheden. Regeringen moeten lokaal begrotingen uitvoeren.

Rekening houdend met de problematiek van de toekenningen van de aanvullende gemeentebelasting door de FOD Financiën, én met de opmerkingen van de HRF en het Rekenhof, zegt minister Turtelboom dan ook een grote voorstander te zijn van het houden van een nieuw en dringend Overlegcomité, waarop de problematiek inzake de begrotingsdoelstelling van de lokale overheden en de verantwoordelijkheden van ieder overheidsniveau hierin kunnen worden besproken. Daarbij moet dus meer duidelijkheid komen over de stromen naar alle lagen van de lokale besturen én de effecten van andere overheden hierop. Op basis daarvan zal minister Turtelboom met haar collega-minister Homans bekijken hoe de budgettaire toestand van de lokale overheden verder kan worden gemonitord en eventueel bijgestuurd.

De minister zegt over deze problematiek zeker ook contact te zullen opnemen met haar federale collega. Zij wil vooral vragen of de voorschotten binnen de federale context haalbaar zijn. Zij vindt dit in elk geval wenselijk voor de lokale besturen.

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt het na het betoog van de heer Crombez en de uiteenzetting van minister Turtelboom duidelijk waar het probleem zit. Hij zegt toevallig een brief te hebben gekregen van de FOD Financiën. Vanuit de gemeente Puurs was gevraagd om een matrix te maken waaruit moest blijken wat de echte fiscale capaciteit van de gemeente is en wat de effectieve uitgaven zijn. Zo zou de meerjarenbegroting kunnen worden opgemaakt op basis van echte cijfers en niet op basis van een volatiele reeks van ontvangsten van de voorbije jaren. Uit

die matrix blijkt, volgens de heer Van den Heuvel, dat Puurs in de kalenderjaren 2009-2010-2011 duidelijk meer heeft ontvangen door een versnelde inkohiering dan de fiscale capaciteit, terwijl in de jaren 2012-2013-2014, waar er nu een fiscale capaciteit is van ongeveer 6 miljoen euro, ruim 1,5 miljoen euro minder werd ontvangen. Voor het derde jaar op rij zit de opbrengst een kleine 7 tot 8 percent onder de fiscale capaciteit. Uitgesmeerd over de voorbije zes à zeven jaar is er een duidelijk gemiddelde.

De spreker is zich ervan bewust dat de FOD Financiën zich op federaal niveau bevindt, maar hij stelt voor om aan elke gemeente een gelijkaardige matrixtabel te laten bezorgen. Ze geven een heel duidelijk beeld, waardoor de onrust in veel gemeenten kan worden weggenomen. Hij stelt voor dat zulke tabellen elk jaar ter beschikking worden gesteld. Gemeenten die angst hebben dat de federale overheid iets zou achterhouden, zien duidelijk dat dat niet het geval is. De tabel biedt ook krachtige argumenten voor een voorschottenregeling. Volatiliteit kan worden vermeden en de ernst bij het ramen door lokale besturen kan erdoor worden verbeterd en geoptimaliseerd. Het is voor het eerst in de twintig jaar dat hij burgemeester is, dat hij zo'n tabel ziet. Dat gebeurde nadat er per mail om werd gevraagd.

De heer *Jan Bertels* gaat ervan uit dat de heer Van den Heuvel ook bedoelt dat de richtlijnen van het ABB moeten worden veranderd met betrekking tot het mogen gebruiken van de fiscale capaciteit, want dat is nu een probleem.

De heer *Bart Somers* is heel blij met het initiatief van de minister, maar wil nog een stap verder gaan. Hij is veertien jaar burgemeester en stelt dat dit geen nieuw probleem is. Als de heer Crombez zou suggereren dat het 'out of the blue' is ontstaan, dan zou hij fout zijn. Het probleem van versnellingen en vertragingen van inkohieringen die een impact hebben op het kader waarbinnen de lokale besturen hun begrotingen moeten maken, bestaat al langer.

Twee jaar geleden is de heer Somers samen met zijn ontvanger naar de FOD Financiën gestapt en hij heeft toen ook zo'n tabel gekregen. Daaruit kan enkel worden afgeleid dat er een soort onvoorspelbaarheid is over wat een gemeente in de toekomst zal krijgen en niet zal krijgen. Daar kan niet licht overheen gestapt worden, want het lokale bestuursniveau moet de eigen begroting op een even ernstige manier kunnen maken als de Vlaamse en federale overheid. Het gaat niet om een probleem van de burgemeesters: het gaat over veel meer. Het beïnvloedt de keuzes die lokale besturen maken over de subsidies voor verenigingen, over het aantal mensen dat ze in dienst nemen of houden, over het besteden van middelen, over ingrepen in de openbare ruimte.

Het heeft rommeligheid in de besluitvorming tot gevolg. Heel veel gemeente- en stadsbesturen zijn zo goed als klaar met de begroting, er wordt hard en ernstig aan gewerkt door heel veel mensen. Als dan een tweede omzendbrief komt die de vorige corrigeert, met bijvoorbeeld voor Mechelen een verschil van 1,9 miljoen euro, dan is dat niet gemakkelijk als men met een krappe begroting zit. Als dan in de meerjarenbegroting moet worden bijgestuurd, dan is dat in sommige gevallen rampzalig. Gemeentebesturen doen zelfs nu al wat de hogere overheid van hen vraagt: ze zorgen ervoor dat de begroting al aan begrotingscommissies en soms zelfs al aan het gemeentebestuur wordt voorgelegd. Ze moeten nu corrigeren. Zo ontstaat een rommeligheid in de besluitvorming die eigenlijk onaanvaardbaar is.

Volgens de heer Somers moet er beter gestructureerd worden, en hij vergelijkt met Vlaanderen. In Vlaanderen worden een aantal parameters meegenomen. Het kan dat andere instellingen er na een paar maanden op wijzen dat ze niet langer kloppen, maar er is de traditie dat de parameters in september de basis vormen voor de toekomstige begrotingsopbouw. Bij de latere begrotingscontrole wordt gecorrigeerd. Hetzelfde systeem zou lokaal moeten gelden. Op een bepaald moment

moet voor het lokaal bestuur duidelijk zijn welke parameters de hogere overheden geven en ze moeten de basis vormen voor de begroting.

Door wijzigende economische omstandigheden, door vertragingen of versnellingen in ontvangsten, is het evident dat er wijzigingen worden aangebracht, dat is nu niet het geval.

De spreker is blij met de aankondiging van de minister om een meer gestructureerd systeem van voorschotten uit te werken. Hij vraagt haar om het overleg uit te breiden. Drie ministers, bovendien van dezelfde partij, zijn pas begonnen: minister Jambon, minister Van Overtveldt en minister Homans. Ze kunnen goed samenwerken en ze kunnen ervoor zorgen dat de komende jaren een stabiele context wordt gecreëerd. Hij verwijt de zetelende ministers niets omdat ze een bestaand systeem erven, maar roept ze wel op om iets te doen.

Het probleem geldt ook voor de politiezones waar van de begroting plots 2 percent wordt afgenomen. Dat kan problemen geven in zones waar er een krapte is. Hij vraagt de minister om het verhaal van de APB aan te grijpen om in overleg met de collega-ministers een stabiel kader te creëren waardoor gemeentebesturen in september alle parameters krijgen. Op basis daarvan kunnen ze de lokale democratie laten spelen en er een juiste begroting op bouwen. De heer Somers is verheugd dat de minister daartoe bereid is en hoopt dat het tot resultaten zal leiden.

Hij wil dat het stopt dat er in oktober en november omzendbrieven worden rondgestuurd die alles in de war sturen. Als de minister daarin slaagt, dan is dat erg belangrijk voor de gemeentebesturen, de verenigingen en de bewoners van een gemeente. Op die manier is duidelijk over welk budget een gemeentebestuur beschikt, wat vandaag niet het geval is.

De heer *Matthias Diependaele* sluit zich aan bij de vorige sprekers. De Vlaamse overheid vraagt de lokale besturen om hun financiële verantwoordelijkheid op te nemen, maar ze moeten daartoe in staat zijn door over de juiste instrumenten te beschikken. De minister wijst erop dat het belangrijk is dat de gemeenten zo snel mogelijk het geld binnen hebben. Dat klopt, maar het cijfer moet dan ook correct zijn. Die bezorgdheid delen alle parlementsleden. De heer Diependaele is het ermee eens dat dit een geërfd systeem is, maar deze ministers moeten het wel oplossen. Minister Van Overtveldt heeft al toegezegd om in overleg met de ministers Turtelboom en Homans te zoeken naar een systeem met minder schommelingen en meer zekerheid. Er zou worden gezocht naar een structureel voorschottensysteem en een manier om veel beter te ramen. Volgens de heer Diependaele mogen we niet van gemeenten vragen hun verantwoordelijkheid op te nemen als ze niet alle instrumenten aangereikt krijgen om dat effectief te kunnen.

De heer *John Crombez* is erg blij met het antwoord van de minister. Deze discussie is inderdaad niet nieuw en acuut, maar belangt wel alle gemeenten en dus alle partijen aan. Het feit dat minister de voorstellen die op tafel liggen goed genegen is, is positief.

De heer Crombez wijst erop dat het erg dringend is dat het Overlegcomité wordt gehouden om dingen af te stemmen. De discussie in de commissie voor Binnenvlaams Bestuur ging niet alleen over de aanvullende personenbelasting, maar ook voor de beslissingen omtrent gesco's, intercommunales enzovoort. Ook deze dingen hebben een impact op de lokale begrotingen. Er is dringend afstemming nodig.

Wat is de instructie van de Vlaamse Regering voor het bestaande probleem, vraagt de heer Crombez. Hij verwijst naar artikel 27, 3°. De vraag is of je nu in 2014 nog moet aanpassen met de decalage met de meerjarenbegroting, of niet. Zonder aanpassing ontstaat volgend jaar een probleem. De lokale besturen stellen voort-

durend de vraag hoe ze deze mismatch moeten oplossen. Dat was ook het dringende punt, waar de heer Lode Ceyskens op aandrong, volgens de heer Crombez. De Vlaamse Regering geeft daar het best snel een antwoord op. Hij kan zich ook voorstellen dat een deel van het antwoord van de federale overheid moet komen. Zullen ze werken met nu al een voorschot of met een thesaurieaanpassing? Wat betekent dat dan? Dan komt dat probleem bij minister Turtelboom en niet bij minister Homans. Als men nu een thesaurievoorschot zou geven en men geeft daar verder geen gevolg aan, dan zal men een ESR-tekort hebben in entiteit II en dan zal de meerderheid en de oppositie bij minister Turtelboom terechtkomen, want dan is het een groot federaal probleem, op sommige ramingen tot 20 procent. Wat kan men doen met de verwerking van die daling? Wat is de boodschap aan de gemeentebesturen die nu bezig zijn met hun begroting?

De heer *Matthias Diependaele* heeft nog een bijkomende vraag. Er is aan de HRF de vraag gesteld om de verdeling te maken tussen wat de federale verantwoordelijkheid is en wat de Vlaamse verantwoordelijkheid is voor de kosten/tekorten bij de lokale besturen. Kan de minister iets meer zeggen over de stand van zaken? Volgens hem is de HRF daar al een jaar mee bezig en mag dat nu toch stilaan tot resultaten leiden.

Minister *Annemie Turtelboom* zegt dat de HRF nog niet bepaald heeft wie verantwoordelijk is voor dat deel van de tekorten. De minister zal overleg plegen met minister Homans over wat de gemeenten nu moeten doen. De bevoegdheid ligt vooral bij de minister van Binnenlands Bestuur. Het is het moment van de inkohiering dat bepaalt of je een tekort hebt in die entiteit waarop het van toepassing is.

Als het debat vandaag als oplossing zou hebben dat men zou kunnen gaan naar voorschotten en dat men het probleem structureel zal oplossen, heeft men volgens de minister het beste gedaan wat men kon doen. Dat zal uiteraard samen moeten gebeuren met de federale overheid. Men moet kijken wat daar mogelijk is of niet. Ze wijst erop dat het geen nieuw probleem is, hoewel ze de schuld niet van zich wil afwentelen. Dat probleem heeft men in een ander dossier opgelost met voorschotten en dat zal hier ook moeten gebeuren, anders is het voor de gemeenten zeer moeilijk werken. Ze hoopt dat men dit kan regelen zodat men het debat volgend jaar niet meer moet voeren.

De heer *Jan Bertels* vraagt aan minister Turtelboom om snel te overleggen met minister Homans, want vanuit de administratie krijgen de gemeenten verschillende antwoorden. Zijn gemeente kreeg als eerste antwoord dat eerst een begrotingswijziging 2014 moest gebeuren. Dat betekent heel veel werk, zeker wanneer ook de begroting 2015 moet worden opgemaakt, waarbij de begrotingswijziging 2014 en de begroting 2015 niet op elkaar kunnen worden afgestemd. Hij neemt aan dat de minister inziet dat het urgent is dat de administratie een eenvormig antwoord overmaakt aan de gemeenten.

De heer *Bart Somers* meent dat het vanuit lokaal perspectief het allerbelangrijkste is dat er een structurele oplossing komt. De voorbije jaren heeft men ook schommelingen gekend, maar het is voor de eerste keer dat een kader aangereikt wordt voor een structurele oplossing, namelijk een voorschottensysteem. Het allerbelangrijkste is dus dat het probleem ten gronde wordt opgelost. Wat de heer Bertels aanhaalt, is een probleem op korte termijn volgens de heer Somers. Dat probleem heeft men de voorbije jaren vaak meegemaakt. Men heeft regelmatig begrotingswijzigingen moeten doen op het einde van het jaar om de begroting te laten kloppen. Hij meent dat de minister daarover inderdaad moet overleggen met minister Homans, want zij draagt de voogdij over de plaatselijke besturen. Wel interessant zou kunnen zijn om eens te onderzoeken over hoeveel miljoen euro de vertraging van de inkohiering globaal gaat, omdat dat een effect zal hebben bij het afsluiten van de rekeningen. Het zal geen effect hebben voor de toekomst, maar het zal wel

mee bepalen wat het uiteindelijke resultaat zal zijn van entiteit II, en zo van de geïntegreerde entiteiten. Hebben we daar een beeld van, vraagt de heer Somers zich af. Als hij heel voorzichtig het cijfer van zijn stad extrapoleert, dan komt hij op een substantieel bedrag dat niet onzichtbaar zal zijn. Het zou interessant zijn om dat in beeld te brengen.

De heer *John Crombez* is het ermee eens dat het positief is wat de minister zegt over hoe men er in de toekomst mee zal omgaan. Het probleem op de korte termijn blijft wel, en dat is de reden van het blijven aandringen op een gesprek.

Volgens de heer Crombez is minister Turtelboom veel concreter en duidelijker. Hij is optimistischer over het antwoord van minister Turtelboom dan over dat van minister Homans. Eigenlijk zou er een antwoord moeten komen van de Vlaamse Regering in verband met de begroting die nu wordt besproken. Ofwel is er een aanpassing voor 2014 nodig, ofwel is die aanpassing niet nodig maar dan zit men met een decalage binnen de BBC waarbij de begin- en eindcijfers niet met elkaar stroken, en dat is niet opgenomen in de BBC. Het is een technische kwestie waarbij het volgens de heer Crombez volstaat indien de Vlaamse Regering zo snel mogelijk een antwoord geeft.

4.2. Antwoorden van de minister op opmerkingen van de commissieleden na de algemene toelichting en het verslag van het Rekenhof

Wat de inschatting van de eigen gewestbelastingen betreft, verwijst de *minister* naar de vraag van de heer Bertels over de stijgende evolutie van de registratierechten. De minister heeft al gezegd dat de ramingen van inkomsten van registratierechten gebaseerd zijn op de modellen van de FOD Financiën, die – zoals bekend – tot 31 december 2014 zal instaan voor de inning ervan. Zoals het Rekenhof ook opmerkt, is het logisch dat voor de raming van 2015 nog een beroep wordt gedaan op de ramingen van de FOD Financiën, zoals dat in het verleden het geval is geweest.

De minister benadrukt wel dat vanaf volgend jaar de ramingen moeten gebeuren door VLABEL. Door de gewijzigde bevoegdheden voor Vlaanderen zal VLABEL die verantwoordelijkheid overnemen.

Bij de ramingen is er, aldus minister Turtelboom, rekening gehouden met efficiëntiewinsten als resultaat van de eigen inningen door VLABEL. Er zullen vanaf 1 januari inhoudelijk nog geen ingrijpende wijzigingen aan de regelgeving worden doorgevoerd. Wat echter wel ingrijpend zal wijzigen, volgens minister Turtelboom, is de innings- en invorderingsprocedure voor deze belastingen. Momenteel verloopt deze inning slechts in beperkte mate geautomatiseerd. VLABEL zal de inning en invordering integreren in de processen die vandaag door de Vlaamse Belastingdienst worden gehanteerd voor onder meer de verkeersbelastingen en de onroerende voorheffingen. Meer bepaald beschikt VLABEL over een performant ondersteunend ICT-systeem, het 'Vlaams fiscaal platform', waarin nu ook de registratierechten zullen worden geïntegreerd. Deze uniformiteit zal schaalvoordelen opleveren en daardoor zijn efficiëntiewinsten mogelijk.

Wanneer het nodig is om een beroep te doen op een gerechtsdeurwaarder, zal dit voortaan verlopen via de centraliserende instantie Diensten Aan de Maatschappij, wat op zijn beurt bijkomende efficiëntiewinsten kan opleveren. Minister Turtelboom besluit dat er normaal gezien een stijging zou moeten zijn, nu de inning door VLABEL gebeurt.

Wat betreft de inschatting van de budgetten van overgehevelde bevoegdheden in de beleidsdomeinen Werk en Welzijn had het Rekenhof enkele opmerkingen over de kredieten die invulling geven aan de overgehevelde bevoegdheden naar aanlei-

ding van de zesde staatshervorming, met name in de domeinen Welzijn en Werk. Minister Turtelboom geeft hier een aantal antwoorden, maar uiteraard met volledig respect voor de andere commissies waar deze begrotingen nog worden besproken en waar de vakministers nog veel beter en gedetailleerder hun eigen beleidsdomein en de budgettaire impact ervan kunnen toelichten.

Wat de kredieten bij Welzijn betreft, heeft, aldus minister Turtelboom, minister Vandeuren al toegelicht dat net als de voorgaande jaren bij een begrotingsopmaak getracht wordt een zo volledig mogelijk beeld te geven van welke budgetten er terug te vinden zijn op welke artikels. Zeer specifieke detailberekeningen over hoe de budgetten per subrubriek tot stand kwamen, werden tot nu toe – zoals gebruikelijk – niet weergegeven. In de toekomst zal hiermee wel rekening worden gehouden.

Met betrekking tot de opmerking dat er niet voldoende rekening werd gehouden met het sociaal beleid, bedoelt het Rekenhof waarschijnlijk de uitvoering van de sociale akkoorden, aldus minister Turtelboom. Het is onduidelijk waar het Rekenhof zijn informatie haalt om dit te besluiten. De budgetten voor de sociale akkoorden zijn wel degelijk voorzien en geïntegreerd binnen het beleidsdomein Welzijn.

Specifiek voor de nieuwe regelgeving over het thuisoverleg psychiatrische patiënt is in 2015 in een bedrag van 3,235 miljoen euro voorzien. Dat budget werd tot vorig jaar nooit volledig opgebruikt. De regelgeving van 1 april 2012 werd gewijzigd op 18 juni 2014. Dit gebeurde na een eerste evaluatie, waaruit bleek dat er veel minder 'modules psychiatrische zorg' dan voorzien werden gerealiseerd. Zo werd, onder andere, de doelgroep verruimd, werd de vergoeding voor het eerste overleg opgetrokken en worden er vergoedingen voor bijkomende overlegmomenten voorzien, met bedoeling de benutting van het voorziene budget te optimaliseren.

Wat betreft de opmerking van het Rekenhof dat sommige groeipaden, zoals de groei van het aantal bedden in woonzorgcentra, onduidelijk zijn, wordt verwezen naar gegevens die in het begin van de technische begrotingsonderhandelingen werden ingebracht door de administratie. Deze gegevens zijn ondertussen achterhaald, aldus minister Turtelboom. Een technisch begrotingsproces houdt immers heel wat technische detailanalyse en discussie in, waarbij initieel ingebrachte gegevens dikwijls en voortdurend aangepast worden aan verdere inzichten.

Wat betreft het beleidsdomein Werk werden, aldus minister Turtelboom, bij de initiële begrotingsindiening 2015 noodgedwongen zowel de beleids- als de apparaatskredieten inzake overgehevelde bevoegdheden van de arbeidsmarkt in het kader van de zesde staatshervorming op twee verschillende provisieartikelen ingeschreven. Aangezien er ondertussen duidelijkheid is waar binnen het beleidsdomein Werk welke overkomende materie wordt opgenomen, kunnen de beleidskredieten nu nog op de al bestaande of nieuw gecreëerde begrotingsartikelen worden geplaatst. Die wijziging wordt nog door middel van een regeringsamendement ingelast en maakt dat de ene provisie van 2,1 miljard euro integraal kan worden overgezet in bestaande kredieten van de VDAB en in de nieuwe kredieten binnen het Departement WSE.

Wat de tweede provisie van 27 miljoen euro betreft, kan volgens minister Turtelboom nog geen toewijzing gebeuren naar een corresponderend begrotingsartikel. Dit heeft te maken met het feit dat deze provisie veelal bestaat uit loonkredieten van overkomende personeelsleden. De werkelijke loonlasten kunnen nog niet worden geraamd omdat de nominatieve lijsten van overkomende federale personeelsleden nog onvoldoende beschikbaar zijn. Daarom blijft deze provisie voorlopig behouden.

Volgens minister Turtelboom hield de zesde staatshervorming een overheveling in van circa 10 miljard euro aan budgetten. Dat is een derde van het vorige budget. Dat er daarbij nog een zeer beperkt aantal zaken niet concreet zijn toegewezen aan begrotingsartikelen, zoals de transfer van personeelsleden, lijkt haar echt niet onlogisch. Het is wel de doelstelling om deze voorlopige provisie zo snel mogelijk duidelijk te maken. Dit mag uiteraard geen blanco cheque zijn, er mag geen willekeur mogelijk zijn. Maar volgens minister Turtelboom zijn de meeste zaken al op de juiste manier en volledig gedetailleerd ingekanteld. Er moeten enkel nog een aantal kleine zaken gebeuren.

De provisie voor extra uitgaven van 187,7 miljoen euro in 2014 is, aldus minister Turtelboom, ingeschreven om dringende investeringsnoden die momenteel wegens budgettaire redenen gedeeltelijk worden uitgesteld, alsnog te kunnen uitvoeren, mocht de budgettaire situatie dit alsnog toelaten. Voorbeelden zijn de wachtlijsten in de subsidiëring van scholenbouw, instellingen voor ouderenzorg, ziekenhuizen en gemeentelijke rioleringswerken. Deze provisie is vooralsnog niet benut.

Met betrekking tot de vraag over nominaal versus structureel evenwicht, wil minister Turtelboom kort zijn omdat daarover al een lange discussie werd gevoerd in de commissie. Zij zegt enkele keren te hebben gehoord dat we te veel zouden besparen en te weinig investeren. Maar zij verwijst ook naar de opmerkingen in de commissie, als zouden er twee manieren zijn om het structureel evenwicht te berekenen, waarbij er toch vooral veel onduidelijkheden bleven bestaan over wat nu een structureel evenwicht is en hoe je daar echt op kunt landen. Bij de twee verschillende berekeningsmethoden zegt men dat er onderhevigheid is en dat er niet altijd stabiliteiten zijn.

Minister Turtelboom zegt dat het Rekenhof een advies kan formuleren, maar dat het de politici zijn die de begroting vastleggen. Het Rekenhof zegt geen voorstander te zijn van het structureel saldo als basis van een begrotingsbeleid omdat het economisch herstel zeer onzeker is en omdat in economisch goede tijden het hoogst twijfelachtig is of er wel beslissingen kunnen worden genomen om de uitgaven te beperken. Het Rekenhof merkte ook op dat de HRF bij een denkoefening om het begrotingssaldo structureel af te toetsen op tal van moeilijkheden stootte, zoals de grote verschillen in de manier waarop gewesten en gemeenschappen gefinancierd zijn.

Volgens minister Turtelboom is het uitzuiveren van de structurele elementen uit onze begroting een nuttige, maar zeker ook een moeilijke oefening.

Dan waren er vragen in verband met de verschillen in cijfers tussen het draft budgetary plan, dat werd ingediend bij de Europese Commissie, en de ingediende begrotingsopmaak. Het ontwerpbegrotingsplan dat ingediend werd bij de Europese Commissie, is gebaseerd op de informatie die vervat zit in de begrotingsbrochure die bij de Septemberverklaring als bijlage gaat. Deze brochure geeft een eerste vooruitblik op de begroting voor een volgend jaar. Hierbij worden alle politiek relevante keuzes binnen een kort tijdsbestek al op een zo gedetailleerd mogelijk niveau weergegeven. Na de Septemberverklaring worden de begrotingsdocumenten definitief gefinaliseerd. De eerste vertaling van de politieke beleidskeuzes bij de Septemberverklaring worden dan verder technisch correct uitgewerkt. Bij deze uitwerking worden ontvangsten en uitgaven soms onder een andere – correctere – categorie ondergebracht, en worden ontvangsten in sommige gevallen geactualiseerd naar aanleiding van eventuele nieuwe parameters. Belangrijk bij deze technische afronding is het feit dat de beleidsintenties zoals voorgesteld in de Septemberverklaring, niet meer wijzigen. Dit laatste punt is uiteraard ook voor de informatietoezending aan de Europese Commissie een belangrijk aandachtspunt. Daaraan werd voldaan, aldus nog minister Turtelboom.

De manier waarop tewerk werd gegaan, is ook de manier waarop de voorbije jaren altijd werd gewerkt. De minister is daarom een beetje verbaasd over de opmerkingen erover. Uiteraard zit er speling op: er gaat immers tijd over en bij het gedetailleerd uitwerken kunnen er verschillen zijn.

De minister gaat dieper in op de opmerkingen van het Rekenhof. Bij de technische bijstellingen is er een verschil tussen de initiële 313 miljoen euro, dat uitgebreid werd toegelicht aan de commissie, en de uiteindelijke in de begroting opgenomen 325 miljoen euro. De aangepaste lijst met 325 miljoen euro aan bijstellingen werd rondgedeeld.

Binnen de technische bijstellingen is er een wijziging voor wat betreft het 'toevoegen van rechtspersonen aan de consolidatieperimeter op basis van ontvangsten', namelijk 140 miljoen euro. Deze component bevat drie elementen.

Het ESF-agentschap is bij de afronding van de begroting via een correctielijn in plaats van een volledige consolidatie verwerkt. Daardoor vervallen ook de ESR-ontvangsten die ermee gepaard gaan ten belope van 68 miljoen euro.

Daarnaast zijn er ook nog enkele nieuw te consolideren instellingen in de consolidatieperimeter verwerkt bij de definitieve afronding van de begroting. Deze bijkomende consolidatie heeft zo goed als geen effect op het vorderingensaldo, maar de ESR-ontvangsten nemen hierdoor wel met 18,7 miljoen euro toe.

Tot slot werden ook de voorziene ESR-ontvangsten van de instellingen die reeds bij de Septemberverklaring nieuw in de begrotingsperimeter verwerkt werden, nog eens met 14 miljoen euro verhoogd.

Wat betreft de toename die kan worden vastgesteld inzake de 'evolutie van betaalkredieten', is er tussen de opmaak van het draft budgetary plan en de algemene toelichting een verschil wegens het feit dat de besparing naar aanleiding van de stopzetting van de projectsubsiëring voor sociale koopwoningen een groter negatief effect heeft in beleidskredieten dan in betaalkredieten. Dat was nog niet verrekend bij de opmaak van het draft budgetary plan, waarin voornamelijk op betaaleffecten wordt gefocust. Daardoor neemt ook het verschil tussen de voorziene beleids- en betaalkredieten toe, wat een verklaring vormt voor de toename van de evolutie van de betaalkredieten.

Op de vraag over de stopzetting van de uitholling van de kostendekkingsgraad, antwoordt de minister dat naar aanleiding van de budgettaire verfijning van de saneringsmaatregelen, ook daar een budgettair effect werd vastgesteld.

In verband met de vragen over de bouwuitgaven in het licht van de Scholen van Morgen verwijst de minister naar het uitgebreide debat dat daarover reeds is gehouden. Er werd gekozen voor een pragmatische invulling: op het moment van de uitvoering worden ze in de begroting opgenomen. Bij grote bouwprojecten zit er soms immers een verschil tussen de uitvoering en de planning. Het is budgettair correcter om met de uitvoering in plaats van met de planning te werken. De discussie gaat niet over het al dan niet bouwen van de scholen volgens het plan. Het gaat erom wanneer ze klaar zijn. Een maand eerder of een maand later heeft een groot budgettair effect.

De minister komt tot de vraag van de heer Crombez over de inning van de openstaande vorderingen in het Rekeningenboek 2013. Hij gaf aan dat er verschillende cijfers zijn over de openstaande vorderingen. Een vordering is altijd een momentopname, aldus de minister. De boekhouding wordt op een bepaalde dag, op 31 december, afgesloten. Het is logisch dat een deel van de vorderingen nog niet kasmatisch geïnd is. Doorheen het jaar is de vertraging tussen vordering en ef-

fectieve kasontvangst er ook steeds. Omdat deze op 31 december valt en er een groot begrotingstechnisch verschil is met 1 januari, valt het verschil veel meer op dan tijdens het jaar.

De handelsvorderingen in de balans zijn opgesplitst in vorderingen op meer dan één jaar en vorderingen op ten hoogste een jaar. De vorderingen op meer dan één jaar betreffen voornamelijk de lening aan KBC voor een bedrag van 2 miljard euro. Verder zijn er de vorderingen op ten hoogste een jaar. Die kunnen opgedeeld worden in drie categorieën: voorschotten en rollende fondsen: 1,5 miljoen euro; vorderingen op meer dan een jaar die binnen het jaar vervallen: 351 miljoen euro; en handelsvorderingen: 1,46 miljard euro.

Onder voorschotten wordt verstaan: de permanente voorschotten aan vertegenwoordigers in het buitenland. Ook een voorschot aan de PMV in het licht van hun decretale opdracht voor het fiduciair beheer valt eronder.

Onder vorderingen op meer dan een jaar die binnen het jaar vervallen, zitten onder meer een deel van de lening van KBC ten belope van 333 miljoen euro en een kortetermijnlening toegekend aan De Lijn voor een bedrag van 17,5 miljoen euro.

Onder handelsvorderingen vallen ook vorderingen ten opzichte van andere instellingen, die in se geen handelsvorderingen zijn. Het betreft hier onder andere een vordering op BAM van 174 miljoen euro en een vordering op de VMSW voor 59 miljoen euro.

Daarnaast zijn er de vorderingen die uitgestuurd worden in het licht van de verschillende belastingen die Vlaanderen zelf int. Elke maand worden deze vorderingen uitgestuurd. Dat is het moment dat ze ESR-matig worden aangerekend. Economisch staat er op dat moment in de balans van de Vlaamse Gemeenschap een vordering open. Aangezien een burger twee tot drie maanden tijd heeft tot betaling, afhankelijk van de belasting, staat er logischerwijze een heel aantal vorderingen als openstaande schuld in de balans op het einde van het jaar. Dat is het verschil tussen het moment van de vordering en het moment van de betaling.

Voor de verkeersbelastingen bijvoorbeeld is voor het aanslagjaar 2011 99,1 percent ingevorderd, voor het aanslagjaar 2012 is dat 98,69 percent en voor het aanslagjaar 2013 is de stand van zaken na drie kwartalen 82,67 percent van de vorderingen.

Nu al kan de minister zeggen dat 82 percent van de openstaande handelsvorderingen effectief geïnd zijn. Ze hoopt dan ook dat ze de heer Crombez daarmee kan geruststellen.

Over de vraag van de heer Diependaele of de Europese regels te streng zijn, heeft de commissie het al uitgebreid gehad. De komende dagen zal die vraag nog extra scherp worden gesteld door de extra investeringen die Europa wil doen om het economisch herstel in Europa aan te trekken en door het effect daarvan op de begrotingsnormen. De minister stelt voor om enkel te debatteren over wat Vlaanderen zelf in handen heeft.

Op een aantal vragen over de economische parameters en consolidatieperimeter heeft de minister eerder al vrij gedetailleerd geantwoord. In september 2014 is er een nieuwe lijst van te consolideren instellingen aangeleverd. Vanaf dan bedraagt het aantal bij de Vlaamse begroting te consolideren instellingen 169 instellingen, ofwel 76 extra instellingen. Alleen al door de consolidatie van de erkende kredietmaatschappijen zijn er 48 instellingen aan de Vlaamse consolidatieperimeter toegevoegd.

Wat betreft de opmerkingen omtrent de begrotingen van de hogescholen en universiteiten, wijst de minister erop dat ze wel degelijk ter beschikking werden gesteld in de bijlagen bij het uitgavendecreet. Zoals het Rekenhof opmerkt, zijn deze begrotingen niet volledig geconsolideerd geworden, maar is er wel een analyse van de impact bij een consolidatie in de algemene toelichting onder punt 4.4.6 meegegeven die uitgaat van budgetneutraliteit.

De minister komt tot de vragen over de projecten alternatieve financiering. Momenteel werkt de Vlaamse Regering aan haar jaarlijkse rapportering inzake alternatieve financiering van Vlaamse overheidsinvesteringen, en dit rapport zal begin 2015 in de commissie besproken kunnen worden. Het betreft een detailanalyse van alle investeringen die via alternatieve financiering verlopen of gepland zijn. Uiteraard komen hierbij de relevante financiële elementen, zoals de beschikbaarheidsvergoedingen, waarborgen en andere verplichtingen van de overheid ten opzichte van de privépartner, uitgebreid aan bod. Ook in de meerjarenraming is de volledige impact van de projecten alternatieve financiering overigens in rekening genomen. Voor de toekomst wordt onderzocht hoe de rapportering verder kan worden geoptimaliseerd in het licht van de recente evoluties en in het licht van de opmerkingen van het Rekenhof.

Daarnaast wordt ook een analyse gemaakt van de projecten die nog door het INR en Eurostat moeten worden doorgelicht, zoals de VIA-Invest-projecten. Indien blijkt dat op basis van deze analyse preventieve maatregelen kunnen worden genomen, zal dit uiteraard gebeuren.

Er waren ook nog vragen bij een mogelijke verkoop van aandelen van de nv VIA-Invest in de Speciale Project Vennootschappen aan PMF, een onderdeel van PMV waarin de privésector voor 85 percent participeert en PMV maar voor 15 percent. Het gaat om het uitvoeren van een vroeger voornemen van PMV om na de bouwfase opnieuw geld vrij te maken binnen VIA-Invest voor eventuele nieuwe projecten. Het heeft dus niets te maken met de consolidatieproblematiek op zich.

De minister wijst erop dat het erg moeilijk is om te zeggen wat er allemaal binnen de consolidatieperimeter valt. Er zal een gedetailleerde analyse worden gemaakt op het moment dat ze terug naar het parlement komt met de voortgangsrapportering. Over veel zaken heeft Europa nog geen enkele indicatie gegeven dat er eventueel een onderzoek kan komen. De minister wijst op de inkanteling van bepaalde projecten, waarvan Europa ooit zijn fiat had gegeven om via een pps-constructie te werken en waarop later is teruggekomen. Veel is afhankelijk van de Europese regels. Dergelijke lijst maken is echt nattevingerwerk en daarom vindt de minister het niet nuttig.

Wat de vragen omtrent Noriant betreft, is het zo dat de dading tussen Noriant en BAM pas op maandag 20 oktober 2014 is gesloten. Dit is dus na de indiening van de begroting bij het Vlaams Parlement. Dat is ook de reden waarom dit niet in deze begrotingscijfers is vervat. Het is daarbij momenteel ook nog niet duidelijk of er een budgettair effect zal zijn. Dat is afhankelijk van het resultaat van de vraag die de BAM aan de Europese Commissie zal stellen voor het gunnen van de deelopdrachten Linkeroever en Scheldetunnel aan Noriant. Als er uiterlijk op 15 december 2014 geen gunstig antwoord is van de Europese Commissie, vallen beide partijen terug op een regeling met een dading. Bijgevolg zal het bedrag van de dading verder ingecalculereerd kunnen worden na 15 december als de beslissing van Europa bekend is.

Er waren ook vragen over concrete cijfers over de invulling van nieuwe beleidsruimte. Deze zijn rondgedeeld in een tabel. Daarin is te zien dat er nieuwe beleidsimpulsen voorzien zijn voor economische relance en maatschappelijke noden. Zoals al enkele keren is aangestipt, zijn de uitbreiding in welzijn en de subsidiëring

van klassieke scholenbouw zaken waar de Vlaamse overheid een tandje kan en moet bijsteken. Ook inzake O&O, ICT-infrastructuur en instandhoudingsdoelstellingen van natuurgebieden doet de Vlaamse Regering de nodige inspanningen: in totaal goed voor meer dan 100 miljoen euro in beleid en bijna 100 miljoen euro in betaalkredieten.

Ook wat betreft de besparingsmaatregelen heeft de minister een tabel laten rondelen die meer duidelijkheid moet brengen. Hierin worden besparingsmaatregelen uitgesplitst per beleidsdomein.

Er is ook gevraagd of er wel voldoende betaalkredieten zijn opgenomen. De minister merkt op dat een besparing van 1,14 miljard euro in één jaar tijd een enorme inspanning is en dat daarvoor uiteraard volgehouden opvolging op het terrein nodig is voor de daadwerkelijke implementatie. Eventuele bijstellingen zijn niet uit te sluiten, maar maken deel uit van een normale begrotingscyclus met een begrotingsopmaak en nadien eventuele begrotingsaanpassingen.

De heer *Jan Bertels* is verbaasd over enkele antwoorden van de minister. Inzake de groeïnorm voor de bedden in de woonzorgcentra kwam het Agentschap Zorg en Gezondheid bij de technische opmaak van de begroting met een cijfer van 4700 bedden, op basis van schattingen van woonzorgcentra die in 2014 openen. Dat wordt door de regering herleid tot 1500 bedden. Op basis waarvan gebeurt dat? De minister antwoordt niet op inhoudelijke punten die betrekking hebben op bepaalde beleidsdomeinen. Dat behoort de bevoegde commissies toe. De heer Bertels zal de vraag aan minister Vandeurzen stellen.

De heer Bertels zegt dat er blijvende onduidelijkheid is vanwege Europa met betrekking tot de consolidatiekring. Die discussie met Europa is al een hele tijd aan de gang. De heer Bertels vraagt of er in de meerjarenraming voor de consolidatiekring andere zaken zijn opgenomen dan in de begrotingen 2014 en 2015. De minister bevestigt dat dezelfde consolidatieperimeter is genomen als voor 2014, ook voor de hogescholen en universiteiten. De heer Bertels vindt dat dit een discussiepunt blijft.

De heer *Björn Rzoska* heeft er zo zijn twijfels bij of de begroting, die nu wordt ingediend, in evenwicht is. Misschien is hij op papier in evenwicht, maar er zijn risico's niet ingecalculeerd. Het Rekenhof heeft volgens hem gewezen op een onderraming in een aantal zeer specifieke posten. Bijvoorbeeld over Brabo I en Brabo II zegt het Rekenhof dat daar 38,7 miljoen euro voor nodig is, terwijl de begroting 2015 daarvoor slechts in 30 miljoen euro voorziet. Volgens minister Weyts, aldus de heer Rzoska, zal dat wel worden opgelost bij de begrotingsaanpassing. De heer Rzoska vindt het al moeilijk voor het parlement om die hele begrotingsdocumentatie te lezen, maar als er een onderraming is van bepaalde uitgaven, dan blijkt uit een opmerking zoals die van minister Weyts dat het grote evenwicht op papier in werkelijkheid absoluut niet wordt gehaald.

En dat is dan nog maar één voorbeeld. Bij een optelling van wat nog in de begroting 2015 moet worden opgenomen, aldus de heer Rzoska, komen we op meer dan 100 miljoen euro uit. Gezien het precaire kader waarbinnen moet worden gewerkt, zal dat bedrag niet gemakkelijk te vinden zijn. Europa wordt verweten niet duidelijk te zijn en nattevingerwerk te leveren. Maar, aldus de heer Rzoska, als de kritiek van het Rekenhof in aanmerking wordt genomen, en voor een deel ook de opmerkingen van de SERV, zeker met betrekking tot de pps-constructies, dan blijkt dat minister Turtelboom het parlement in grote mate nattevingerwerk voorlegt.

De heer *Matthias Diependaele* doet opmerken dat de oppositie altijd zegt dat de begroting niet zal kloppen, maar als blijkt dat de rekening wel klopt, dan is de oppositie niet aanwezig op het debat. De heer Diependaele betreurt dat er heel veel

thema's ter sprake komen die eigenlijk in de bevoegde commissies aan bod zouden moeten komen. Hij heeft het debat in de commissie Openbare Werken, waar de heer Rzoska net naar verwees, niet gevolgd en dat vindt hij vervelend.

4.3. Meerjarenraming 2015-2020

Minister *Annemie Turtelboom* verklaart dat de meerjarenraming conform artikel 6, paragraaf 2, van het Rekendecreet in het parlement is ingediend een maand na het indienen van de begroting (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 21/1*). Het gaat hier om een raming van de budgettaire evoluties, waarbij alle relevante informatie is opgenomen om een accurate inschatting van de beleidsruimte van de komende jaren te krijgen.

Er waren vragen over hoe deze raming eventueel al bij het indienen van de begroting kan worden meegegeven, zoals de Algemenebepalingenwet dat voorschrijft. Dat zou volgens de minister inderdaad een mogelijkheid kunnen zijn. Maar zoals het Rekenhof ook opmerkt, zijn er bij die meerjarenraming veel nieuwe factoren in rekening genomen, zoals de zesde staatshervorming, het verstrengd begrotings-toezicht en de recurrente maatregelen op de uitgaven. Als men er, naar aanleiding van de evaluatie van het Rekendecreet, voor opteert om de meerjarenraming in de toekomst samen met de begroting in te dienen, zal moeten worden nagegaan hoe de voorbereiding praktisch kan worden ingekanteld in de werking van administraties en kabinetten, wat niet altijd even eenvoudig is, aldus de minister. Zij is echter bereid daarover na te denken.

De meerjarenraming plaatst de tweede begrotingscontrole 2014 en de begrotings-opmaak 2015 in de budgettaire evoluties van de komende jaren. Het gaat om een raming, die sterk afhankelijk is van de gehanteerde economische parameters. Deze raming heeft als doel een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de budgettaire situatie die zich de komende jaren zal voordoen. Tegelijkertijd is de minister zich bewust van de beperktheden van deze raming, vanwege de talrijke onzekerheden die erin vervat zitten.

Zo zijn aan inkomstzijde de verschillende middelen berekend op basis van de laatst beschikbare economische parameters. De groeiprognoses zijn gebaseerd op de economische begroting van september 2014, terwijl de inflatievooruitzichten aangepast zijn aan de meest recente gegevens van het Federaal Planbureau, met name de consumptieprijsindex van 4 november 2014. Dit heeft onder meer een daling van de inkomsten uit de samengevoegde belastingen tot gevolg in 2016 en de volgende jaren. Zoals al een paar keer vermeld is in de debatten in de commissie, gaan die economische parameters gepaard met veel onzekerheden. Zo zijn er bijvoorbeeld de recente bijstellingen van de groeicijfers die de Europese Commissie in haar herfstvooruitzichten van november 2014 gepresenteerd heeft. Daarom is het ook een raming die zich naargelang de economische evolutie anders kan voordoen de komende jaren maar die evenwel zo ruim mogelijk zal moeten worden geïnterpreteerd en opgevat.

Wat de uitgavenzijde betreft, wijst de minister erop dat er rekening is gehouden met zowel de uitgaven bij constant beleid als de nieuwe uitgaven naar aanleiding van de overgehevelde bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming. De maatregelen die genomen zijn bij de begrotingsopmaak 2015, zijn daarbij doorgetrokken in de daaropvolgende begrotingsjaren of komen verder op kruissnelheid terwijl andere maatregelen na een bepaalde tijd worden stopgezet. Ook zijn alle contractuele verplichtingen die voortvloeien uit de diverse alternatief gefinancierde projecten budgettair vertaald. Bij de evolutie van de uitgaven is evenwel geen rekening gehouden met de directe en indirecte effecten van federale maatregelen die momenteel nog in voorbereiding zijn, zoals de vooropgestelde indexsprong en de verhoging van de forfaitaire belastingaftrek voor beroepskosten.

Voor de berekening van het gecorrigeerd vorderingensaldo, zijn de ESR-correcties naar aanleiding van het verstrengd Europees begrotingstoezicht in rekening genomen, aldus de minister. Zo is er door het opschuiven van de bouwkalender in het project 'Scholen van Morgen' een verlengd meerjarig effect te verwachten op het vorderingensaldo vanwege de voortgang inzake bouwkost en de aanrekening van de btw bij oplevering. Een andere ESR-correctie betreft de aanrekening van de uitgaven in het kader van VIPA, zowel wat de negatieve correctie inzake investeringsuitgaven als wat de positieve correctie inzake de hospitaalcomponent in de gebruikerstoelage betreft.

Wanneer men alles in rekening neemt, vertoont het gecorrigeerd vorderingensaldo voor begrotingsjaar 2016 een tekort van 367 miljoen euro. Volgens dezelfde prognoses wordt in de daaropvolgende jaren een overschot verwacht.

Deze raming toont volgens de minister aan dat gezien het onzeker economisch klimaat en het effect daarvan op de inkomsten, de begrotingsopmaak 2015 zeker geen eindpunt is. Ondanks de maatregelen die nu getroffen werden, moet men in de toekomst waakzaam blijven. Het werk is nog niet af, maar de raming toont ook duidelijk aan er in de latere jaren van deze legislatuur opnieuw beleidsruimte kan worden gecreëerd om de nieuwe beleidsimpulsen in economische relance en maatschappelijke noden te kunnen uitvoeren en eventueel te kunnen versterken.

De heer *Jan Bertels* wijst erop dat wat betreft de beperkingen van de meerjarenraming de minister heeft aangegeven dat er nog niet verwerkte zaken in zitten, zoals het effect van het optrekken van de pensioenleeftijd, wat soms wel wordt vermeld in de meerjarenraming, maar meestal nog niet is verrekend. De heer Bertels heeft begrepen dat bij de ESR-correcties in de pps-verrekeningen de perimeter dezelfde is gebleven. Hij vraagt aan de minister of het tekort van de gemeenten constant werd gehouden of niet. Hij wil enige verduidelijking. Hij begrijpt de herraming niet die de minister in de meerjarenplanning doet met betrekking tot de elasticiteit, die van 1,5 naar 1,15 daalt. Hij vraagt naar het waarom van de keuze die de Vlaamse Regering heeft genomen voor de herrekening van de opcentiemen die de minister nu volledig ten laste heeft genomen van het begrotingsjaar 2018. De minister suggereert in de tekst om die al of niet te spreiden over meerdere jaren.

De heer Bertels heeft nog een heel specifieke vraag met betrekking tot de kosten voor de kinderbijslag. Er staat dat die kosten zijn verwerkt en dat de besparingen recurrent zijn doorgetrokken. Betekent dat dat de niet-indexering recurrent is doorgetrokken? In het Competitiviteitspact staat immers uitdrukkelijk dat die vanaf 2017 wel opnieuw ingeschreven is. Bij de kinderbijslag staat net het tegenovergestelde.

De heer Bertels wil graag een toelichting bij de efficiëntiewinsten waarin minister Turtelboom voorziet bij de provincies in het kader van de onroerende voorheffing, waarbij wordt uitgeklaard dat dat de reden is voor de stijging van de onroerende voorheffing. De spreker heeft een vraag over de alternatieve financiering van het VIPA. Vanaf 2016 voorziet de minister plus 12 miljoen euro, maar dat is alleen voor de gemachtigde projecten. Betekent dat dat er vanaf 2016 geen nieuwe projecten kunnen worden gemachtigd?

Het parlementslid verwijst naar het cijfer met betrekking tot de zogenaamde A1 van het budget financiële middelen voor de ziekenhuizen, onder meer voor grote onderhoudswerken. Minister Vandeurzen verklaarde dat er nog overleg bezig was met de Federale Regering daarover. Op pagina 26 leest hij nu een globaal bedrag voor A1, A3 en C3. Welk bedrag is er dan voor A1, de onderhoudswerken?

Voor het normerende kader van het doelgroepenbeleid voorziet de minister in een reële nulgroei. Dat lijkt de heer Bertels vreemd omdat men vindt dat er geen extra tewerkstelling zal komen.

De ontvangsten voor De Lijn stijgen gewoon met de inflatie. De heer Bertels vraagt of dat wil zeggen dat de minister ervan uitgaat dat de prijsverhogingen die de Vlaamse Regering wil invoeren, zullen worden gecompenseerd door een lager passagiersaantal, want anders klopt dat verhaaltje niet.

Wat is aangekondigd, maar wat de heer Bertels niet heeft teruggevonden, is de 320 miljoen euro die de stad Antwerpen zou moeten hebben betaald met betrekking tot de mobiliteit in de stad. Dat bedrag zou worden overgenomen door Vlaanderen, waardoor de stad Antwerpen dat geld in de overkapping van de ring kan stoppen. Klopt dat of niet?

De heer *John Crombez* merkt op dat de begroting blijkbaar nog elke week wordt bijgestuurd. Op dit moment probeert hij te begrijpen wat de begroting is die werd ingediend. Met het verslag van het Rekenhof is dat niet eenvoudig. Daarin wordt terecht opgemerkt dat er veel verschillen zitten in de cijfers die decretaal moeten worden gestemd.

Hij geeft een voorbeeld. De provisie voor de competitiviteit en de relance is 81 miljoen euro. In de eerste tabel die werd rondgedeeld, stond voor het toevoegen van de rechtspersonen voor de consolidatieparameter 176 miljoen euro. Nu is dat 140 miljoen euro. In een paar weken is er dus een verandering van wie er wel en wie er niet in de consolidatieparameter zat. Ook de evolutie van de betaalkredieten is veranderd. Dat was 146 miljoen euro en is nu 193 miljoen euro geworden.

De minister zegt dat er dingen en cours de route veranderen. Het parlement probeert precies te begrijpen wat er aan het veranderen is, volgens de heer Crombez. Er is de discussie over hoe we de begroting moeten beheren en of we naar tekorten of evenwichten moeten. De minister zegt dat het in evenwicht zal zijn, maar op dit moment in de stand van besprekingen is er volgens de heer Crombez al een tekort op drie eenvoudige posten. In Onderwijs heeft de minister toegegeven dat er voor de scholenbouw en voor de beurzen een tekort is. In de berekeningen voor de kinderbijslag voor de timing van de inflatie, had men een besparing van 63 miljoen euro, maar die is er ook niet volgens het parlementslid. In de begroting voor volgend jaar legt de regering dus geen evenwicht voor. Klopt het dat de lastenverlagingen voor de bedrijven, het Competitiviteitspact, is uitgesteld naar 2017? Er zat in het Competitiviteitspact ook een verlaging van de lasten op outillage en materieel, volgens de heer Crombez. Is het juist dat die beslissing niet meer in de meerjarenbegroting staat? Dat is de eerste vraag: de 325 miljoen euro en de onduidelijkheid daarrond.

Wat betreft de 187,5 miljoen euro provisie, begrijpt de heer Crombez het antwoord van de minister niet. De minister heeft gezegd dat de provisie van 187,5 miljoen euro er is voor dringende investeringsnoden als de budgettaire situatie het toelaat. Dat vindt de heer Crombez een vreemd concept. Volgens hem is er nu een discussie of de begroting in evenwicht is of niet. Hij vindt van niet. Het Rekenhof heeft duidelijk aangegeven dat de herfstvooruitzichten van de Europese Commissie een vertraging voorspellen waar de minister het best rekening mee houdt. Het gaat over 200 miljoen euro. De verwachting is dus dat de minister niet alleen een tekort heeft voor volgend jaar, maar ook dat het zal toenemen. Wat is dan het nut van een provisie van 187,5 miljoen euro voor dringende investeringen als de budgettaire situatie het toestaat? De heer Crombez zegt dat men moet oordelen over een begroting, los van de gigantische kredieten, de volmachtenkredieten op de overgedragen bevoegdheden. Men weet voor een groot deel niet wat erin zit en de

cijfers zijn zeer onduidelijk. Dan is er nog een enorme provisie, een veelvoud van de verhoging van het inschrijvingsrecht voor het hoger onderwijs.

De heer Crombez komt op een volgend punt. Als Europa zegt dat het het structurele pad wil kennen, dan kan dat worden berekend. Er zijn meerdere berekeningswijzen. Je kunt het nominaal uitzuiveren voor het conjuncturele en je kunt het uitzuiveren voor het conjuncturele en de eenmalige maatregelen. Dat kan je op verschillende manieren doen, maar dat is een conventie. In het Overlegcomité zouden de afspraken tussen de verschillende overheden opnieuw gemaakt moeten worden. Men heeft al gezegd dat dat zo is voor het lokale niveau, maar ze zijn niet bevestigd door de verkiezingen. Dat heeft het Rekenhof vorige week gezegd. Als de overheden afspreken om gezamenlijk naar het structurele te kijken, dan is dat een conventie. Jaarlijks zegt de Nationale Bank hoe ze overgaat van het nominale naar het structurele. Waarom zou dat voor een regering een probleem zijn? Het is de bedoeling dat de overheden in het Overlegcomité afspreken wat de begrotingspaden zijn en op meerdere jaren. Het structurele is volgens de heer Crombez belangrijk, temeer daar de verwachting is dat de economie nog vertraagt. Er zal een tekort zijn in 2016, dan blijf je naar grotere tekorten gaan. Het is dus een politieke beslissing.

Vlaanderen heeft een begroting van 40 miljard euro. De helft ervan is voor Onderwijs en Welzijn. Als men in zijn staart blijft bijten door vertragingen en tekorten, dan zal men blijven besparen op zorg en onderwijs. De heer Crombez vraagt aan de minister of ze in het Overlegcomité die discussie met het federale niveau wil voeren om gezamenlijk dat structurele pad te maken. De meerjarenbegroting is inderdaad een raming, maar het document dat de minister heeft gegeven, is enorm verhelderend over een aantal politieke en beleidskeuzes. Als je vooral met onderwijs en zorg te maken hebt in je begroting, moet je ervoor zorgen dat je in slechtere tijden niet op die twee zaken bespaart, meent de heer Crombez. Dat is de politieke vertaling van structureel te gaan werken. Dat kan je in één afspraak, want de federale overheid doet dat met Europa. Het zou de eerste keer zijn dat Vlaanderen het ermee eens is om meer te besparen in slechte tijden dan het federale niveau.

De heer Crombez komt terug op de vorderingen. Hij dankt de minister voor haar toelichting. De 1,5 miljoen euro is beperkt in de totaliteit. Hij heeft nooit de focus gelegd op de vorderingen van minder dan een jaar omdat bijvoorbeeld KBC daarin zit. Voor die van minder dan een jaar staat er 1,8 miljard euro. Als je de twee bedragen die de minister heeft genoemd, optelt, kom je aan de 351 miljoen euro. Dat bedrag is dus al duidelijk.

Dan zijn er de handelsvorderingen. De minister heeft gezegd dat daar 174 miljoen euro van de BAM in zit. Dan blijft er nog ongeveer 1,2 miljard euro over. Dat gaat over de belastingen, maar daarin is men al efficiënt, is gezegd. Volgens de heer Crombez zijn er twee mogelijkheden. Ofwel zijn de 1,2 miljard over minder dan een jaar allemaal belastingen. Dan neemt de heer Crombez geen vrede met de boodschap dat men efficiënt genoeg is. Ofwel zitten in die 1,2 miljard euro nog andere dingen.

De heer Crombez is dankbaar voor de 600 miljoen van de 1,8 miljard euro, maar over 1,2 miljard euro aan vorderingen blijft er onduidelijkheid bestaan. Waarover gaat het? De heer Crombez wil geen intentieverklaring afleggen over wat het Rekenhof kan hebben bedoeld maar als men het heeft over een sterke toename van de vorderingen in minder dan een jaar, dan zal het Rekenhof willen weten wat er aan de hand is met de inning van die belastingen. Die 1,2 miljard euro aan onduidelijke vorderingen is evenveel als de totale besparingen van de Vlaamse Regering voor volgend jaar.

Wat de lokale overheden betreft, vraagt de heer Crombez zich af of de minister de vennootschapsbelasting intercommunales meeneemt naar het Overlegcomité. Het gaat om een federale beslissing die een impact kan hebben op de gemeentefinanciën en op de gesco's.

Er zit een enorm effect op de meerjarenraming van tekort naar overschot. De heer Crombez wijst erop dat de drie posten, kinderbijslag, scholenbouw en studiebeurzen, met een tekort zitten. Volgens het Rekenhof voorspellen de herfstprognoses een neerwaartse groei. Er bestaat een groot verschil tussen 1,5 percent volgend jaar en 1,7 percent in 2017. Wanneer de elasticiteit op de ontvangsten sterk daalt naar 1,5 percent naast die hoge groeivoet, hoe kan men die raming dan als iets redelijk stevig zien?

De minister heeft het gehad over een tekort in 2016 en overschotten vanaf 2016. Is het de bedoeling dat tekort in een keer weg te werken in 2016? Dat kan nergens uit afgeleid worden. De verwachte groeivoeten zijn negatiever dan de groeivoeten die worden gebruikt. En wat verder met de grote impact van de neerwaartse bijstelling van de elasticiteit? Als die groeivoeten zich doorzetten, zit men niet alleen in 2016 opnieuw met een besparing in onderwijs en zorg, maar misschien ook in 2017. Dat staat ook in de herfstprognoses van de SERV. Het gaat over 330 miljoen euro voor Vlaanderen, 400 miljoen euro voor de regio's. In 2018 staat er nu al een tekort ingeschreven. Men kan dus niet zomaar overschotten realiseren. In de herfstprognoses staat letterlijk dat een deel van de groeivertraging te wijten is aan de maatregelen.

In de meerjarenraming staat dat er diverse verplichtingen zijn die alternatief gefinancierd zijn. De heer Crombez vraagt zich af wat dat betekent voor VIA-Invest en Lijninvest. Dat valt nergens uit op te maken. Heeft de minister achter die cijfers een lijst van de projecten? Wat zit daar wel en niet in?

In 2016 is er een tekort van 367 miljoen euro, in datzelfde jaar zit er voor 420 miljoen euro herklassering. De heer Crombez vraagt zich af of het klopt dat het niet noodzakelijk is om al die herklasseringen in een jaar te nemen.

Hoe moet de Bijzondere Financieringswet worden gelezen in de meerjarenbegroting, vraagt de heer Crombez zich af. De personeelsenveloppes komen echter geïndexeerd, wat betekent dat? Als de federale overheid beslist de index voorlopig niet door te voeren, wat betekent dit dan voor 2015?

De heer Crombez verwijst ook naar de ramingen van de ontvangsten in tabel 2.6 waar hij geen enkele uitleg voor vindt. De onroerende voorheffing voor 2015 en 2016 stijgt met 15 percent. Nadien blijft het vlak. Is daar een verklaring voor?

Er is een technologie-effect en een vergroeningseffect. Minister Muyters heeft dat volgens de heer Crombez in het verleden al grondig toegelicht. Dat vergroeningseffect doet zich echter niet voor, er is een toename van slechts 0,5 percent. Zal de regering daar al dan niet aan remediëren?

De heer Crombez vraagt zich ook af of er rekening is gehouden met de responsabiliseringsmechanismen voor de klimaatmiddelen in de meerjarenbegroting.

Wordt in de meerjarenraming rekening gehouden met de prognoses voor de vergrijzing, laat staan de verhoging van de pensioenleeftijd? De heer Crombez vindt dat de ramingen van de verschillende overheden daar rekening mee zouden moeten houden. Dat is belangrijk. Tijdens de Septemberverklaring reageerde de meerderheid nogal fel toen de heer Crombez een vraag stelde over de zorguitgaven. De vraag die hij stelde, was of er met de cijfers die men tot dan had, een besparingspad is in Welzijn. Een minister werd volgens de heer Crombez boos toen hij dat

suggereerde. Hoewel dat werd ontkend, staat er in de meerjarenbegroting dat er een besparingspad is voor Welzijn, ook al gaat het om een raming. De vraag van de heer Crombez is dan ook in hoeverre daar rekening mee is gehouden. Dat heeft immers een impact op de hele discussie. Er zouden immers besparingen worden doorgevoerd op een vierde van de begroting Welzijn. Voor het parlement is het dan ook belangrijk te weten wat de uitgangspunten van de minister zijn. Vraag is ook of dit niet vermijdbaar is.

Wat de woonbonus betreft, is er inzake de fiscale uitgaven 2015-2020 sprake van een toename van 761 miljoen euro. De meerjarenbegroting zou rekening houden met politieke afspraken. Betekent dit dat er rekening wordt gehouden met de fiscale uitgaven in de woonmaterie? Worden bijvoorbeeld de veiligheidsinvesteringen verminderd? Men deed daar volgens de heer Crombez schamper over. Sommigen trokken de hondenbrokken fiscaal af van de hond omdat het ging om een veiligheidssysteem, een fiscale uitgave. Die fiscale aftrekken worden verminderd. Is er in de meerjarenbegroting rekening gehouden met wat de federale overheid doet en een impact heeft op de wooninvesteringen?

Er wordt gesteld dat er een pad is van 3 percent toename voor de uitgaven O&O. De heer Crombez vindt dat nergens terug. Waar kan hij effectief vaststellen dat er is voorzien in een toename met 3 percent voor die materie?

In de meerjarenraming staat een overzicht van de besparingen. In die tabel is er sprake van een stijging van 447 miljoen euro. Er is echter een verschil van 50 miljoen euro met de toelichting. Vanwaar dat verschil tussen de tabel en de toelichting?

Soms worden er vragen gesteld over de noodzaak van sommige ingrepen. De Nationale Bank heeft een rapport gemaakt over de vraag of er moet worden gewerkt aan de uitgaven. Absoluut, meent de heer Crombez, maar we moeten wel opletten voor sommige ingrepen op de uitgaven. Men moet voorzichtig zijn met alles wat tewerkstelling en arbeidsmarkt kan stimuleren, aldus de Nationale Bank.

Bij Werk staat er in meerjarenraming een bedrag van 66 miljoen euro extra inspanningen. De heer Crombez vraagt zich af waar het precies over gaat en of er enig verband is met het Competitiviteitspact of andere lastenverlagingen.

Volgens de heer Crombez zit er in de laatste alinea over Mobiliteit en Openbare Werken een 'black box'. Daar staat dat er tijdelijk en langzaam een pad wordt gemaakt. De heer Crombez vraagt wat daarmee wordt bedoeld. Hij vindt daar geen aanknopingspunt, wat dat zou betekenen voor de meerjarenbegroting. Maar misschien weet de bevoegde minister zelf nog niet wat hij ermee gaat doen en wat eerbaar is.

De spreker begrijpt ook niet hoe men uit de meerjarenbegroting kan afleiden dat het klopt dat de volledige enveloppe voor de renovatiepremie wordt teruggezet. Men was van 89 miljoen euro tot die besparing van 69 miljoen euro gekomen. De bevoegde minister Homans heeft in de plenaire vergadering gezegd dat de hele enveloppe zou terugkomen. Hoe kan men dat in de meerjarenbegroting zien?

De heer *Björn Rzoska* heeft nog enkele bijkomende vragen en opmerkingen bij de antwoorden van minister Turtelboom op de antwoorden van het Rekenhof. De minister zei dat het met die pps'en wat moeilijk is in Europa, dat het nu wat nattevingerwerk is. We moeten op dit moment de consolidatieperimeter, die telkens groter wordt, regelmatig aanpassen. De heer Rzoska zegt een andere lezing van de feiten te hebben. Europa laat niet een oranje maar een rood licht knipperen. In het verleden is men rustig door het rood blijven rijden, in de hoop dat de politieagent op het kruispunt geen boete zou uitdelen.

De meerjarenraming bevat een overzicht van wat minister Turtelboom allemaal binnen de perimeter voorziet. De heer Rzoska zegt in de meerjarenraming niets terug te vinden over het Oosterweelproject. Volgens hem heeft Europa daarover heel wat terechte opmerkingen. Hij vraagt of hij hieruit mag afleiden dat de Vlaamse Regering de volgende vijf jaar geen enkele terreinwinst zal boeken, aangezien het ook niet is opgenomen in de cijfers van de meerjarenraming.

In het advies van de SERV bij de begroting ziet de heer Rzoska alvast op één punt een parallel met wat het Rekenhof zegt, namelijk met betrekking tot de beleids- en beheersmatige aanpak van al die pps-projecten. Het is volgens hem niet toevallig dat de SERV daarop in ruime mate focust. Dat is een herhaling van de vraag van het Rekenhof. Ondanks het antwoord van de minister daarop, blijft de heer Rzoska het een ongelooflijk risico vinden. Pas nu zien we mondjesmaat de impact op de begroting van heel wat van die pps-projecten. Nog maar recent waren er berichten over de bouw van de nieuwe bruggen over het Albertkanaal. Als die kloppen, komt er volgend jaar in de begroting nog een stuk bij van een project waar iedereen inhoudelijk wel achterstaat maar waarvoor dan toch blijkbaar in het verleden voor de zoveelste keer een verkeerde formule werd gekozen om het te realiseren. Daarvan is ook niets terug te vinden in de meerjarenraming. De heer Rzoska vermoedt dat minister Turtelboom nog niet op de hoogte was van wat daar precies het probleem was.

De heer Rzoska sluit zich ten dele aan bij wat de heer Crombez zei over die 187,5 miljoen euro voor nieuwe investeringen. Minister Turtelboom heeft daarover gezegd dat, indien mogelijk, die investeringen zou worden gedaan. Zij heeft daarvan ook een opsomming gemaakt. Maar in de meerjarenraming leest de heer Rzoska dat de grootste tegenstander van de minister bij de opmaak van de meerjarenraming, maar eigenlijk ook van de meerjarenbegroting, de economische groeicijfers zijn. Hij denkt dat de cijfers die nu naar boven komen voor een deel in het nadeel van de minister zullen spelen. Gezien alles wat er op ons afkomt, is de kans zeer groot dat de nu nog niet toegekende extra buffer zal verdwijnen.

De heer *Matthias Diependaele* vraagt of het juist is dat de op federaal niveau besliste indexsprong niet in de meerjarenraming zit. Als dat zo is en alles loopt zoals het moet lopen, dan zal het tekort in 2016 minder dan 366 miljoen euro zijn.

Minister *Annemie Turtelboom* beaamt dat er inderdaad geen rekening werd gehouden met de indexsprong, maar met de forfaitaire beroepskosten, die een negatief effect hebben op de begroting, is ook nog geen rekening gehouden. De indexsprong is in het begin groter en de forfaitaire beroepskosten zijn lager. Ze groeien naar elkaar toe, en dan verandert de verhouding tussen beide. In de eerste jaren maakt de Vlaamse overheid winst, maar op een bepaald ogenblik begint dit te kosten.

De heer *Matthias Diependaele* vindt dit zeer belangrijk. In 2016 is er een positief effect van de indexsprong, pas later komt er een negatief effect van de forfaitaire beroepskosten. Dat betekent dat het ons goed uitkomt op een moment dat we het kunnen gebruiken. Daardoor komt er een beleidsruimte om dat op te vangen. Volgens de meerjarenraming die nu voorligt, zal het tekort veel minder zijn dan 366 miljoen euro zijn. Later wordt het tekort wel groter, maar dan zal er beleidsruimte zijn.

Minister *Annemie Turtelboom* repliceert dat het inderdaad om een raming gaat. Het voordeel van een raming is dat je een perspectief hebt, maar als de economische groei hoger of lager is, heeft dat een grote impact. Je moet dus heel voorzichtig zijn. Het gaat altijd om een raming vóór politieke besluitvorming. Voor wat betreft de drie keer 500 miljoen euro waarnaar de heer Crombez verwijst, is dit een raming op basis van de beschikbare parameters, vóór de politieke arbitrage. Als

je nu de begroting zou opmaken voor september 2015, dan weet je dat je bij een constant beleid en met de parameters van vandaag 366 miljoen euro zou moeten besparen. Maar we zijn nog niet in september 2015. De raming geeft enkel een indicatie. Als zou blijken dat de inkomsten van de gewestbelastingen zwaar zouden vertragen of veel hoger liggen dan geraamd, dan heeft dat een negatief of een positief effect. Daarom wil minister Turtelboom niet werken met een begroting, want dat is een document dat wordt ingediend ná een politieke tranchering.

Minister Turtelboom zegt te hebben gewerkt met dezelfde ESR-correcties als in 2014-2015. Moet dat nu onmiddellijk in de begroting worden opgenomen? Wij passen, zegt minister Turtelboom, de regels van Europa toe. De uitvoering van het Oosterweeltracé moet dus niet in één jaar in de begroting worden opgenomen. Je moet telkens in de begroting het stuk opnemen waarvoor dat jaar de uitvoering is gebeurd en waarvoor de facturatie is binnengekomen. Van Europa krijgen we niet de flexibiliteit om datgene waarvoor we dat jaar marge hebben in de begroting op te nemen.

Voor een realistische raming in de tijd werd gewerkt met het voorzichtige uitgangspunt in verband met de elasticiteit van 1,15.

De autonomiefactor die is ingeschreven, zal in 2018 worden afgerekend in de cijfers. Het voorstel is om conform het voorstel van het Rekenhof te werken met een provisie en om die te spreiden over twee jaar: 2017 en 2018. Dat staat op pagina 37 van de meerjarenraming.

In verband met VIPA werden geen extra projecten ingeschreven omdat het een raming voor politieke arbitrage betreft. De minister hamert erop dat het om een raming voor de gewestbelastingen gaat op basis van de parameters van vandaag en bij constant beleid. Als op een bepaald moment blijkt dat in 2014 of in 2015 de inkomsten voor de gewestbelastingen boomen of heel sterk dalen, dan zal de raming moeten worden aangepast.

In verband met de vragen over het beleid van minister Vandeurzen is minister Turtelboom het helemaal eens met de opmerking van de heer Diependaele dat ze daar niet op kan ingaan. Ze heeft de debatten in de andere commissies niet gevolgd en ze is de vakminister niet.

Op de vraag van de heer Crombez of ze een tekort moet wegwerken in 2016 antwoordt de minister dat het regeerakkoord gaat voor begrotingen in evenwicht. Als de raming in augustus 2015 dezelfde blijft als vandaag, dan moet worden bijgesteld om een begroting in evenwicht te bereiken. Als wordt geopteerd voor extra groeiruimte, dan moet er meer worden bespaard. Dat behoort tot de politieke arbitrage die binnen de regering moet gebeuren. De heer Crombez ontkent dat hij daar graag bij aanwezig zou zijn, en dat wil de minister graag in het verslag opgenomen zien.

Op het eind van het jaar of in het begin van volgend jaar wordt teruggekomen op het volgende: voor Onderwijs op de schoolinfrastructuur, voor Openbare Werken op de missing links, voor Mobiliteit op de stelplaatsen en de tramverlengingen van het Masterplan. Er wordt gedetailleerd op teruggekomen op het moment dat het debat wordt gevoerd. De cijfers zijn meegenomen in de meerjarenraming.

Voor de personeelsenveloppes voor het personeel dat overkomt in het licht van de zesde staatshervorming is rekening gehouden met de indexatie. De bedragen liggen vast in de Bijzondere Financieringswet.

In verband met het klimaatfonds werd de responsabilisering niet opgenomen in de meerjarenraming. Die wordt als neutraal beschouwd.

Voor de federale maatregelen inzake indexesprong, forfaitaire beroepskosten en pensioenleeftijd is nog niets meegerekend. Er moeten wetteksten komen, stemmingen in het parlement en situaties moeten zich nog voordoen.

Bij de woonbonus zijn de veiligheidsinvesteringen geschrapt conform het regeerakkoord en conform de communicatie bij het regeerakkoord en de Septemberverklaring.

Het pad voor de toename voor O&O van 3 percent zit er niet in. Er zit geen nieuw beleid in, het is gewoon een raming. Er komt nog politieke arbitrage, een politieke discussie.

De vraag of er een bijkomende lastenverlaging moet zijn, is een vraag naar een beleidsintentie. De minister stelt voor om die aan de bevoegde minister te stellen.

De heer *Jan Bertels* merkt op dat in de raming staat dat er voor het doelgroepenbeleid een reële nulgroei is. Hij stelt dat de minister er bijgevolg van uitgaat dat er geen tewerkstelling bijkomt.

De minister *Annemie Turtelboom* verduidelijkt nogmaals het verschil tussen een raming en een begroting. Een raming werkt met parameters van constant beleid. De berekening is op dezelfde manier gebeurd als de voorbije jaren.

In verband met de opmerkingen van het Rekenhof werden nog een aantal amendementen opgesteld. Bij BAM klopt het dat er geen investeringsuitgaven opgenomen zijn in de meerjarenraming. Het debat moet nog worden gevoerd of het in de begroting inkantelt als de uitvoering start en er concrete deadlines voor zijn. Nu is er nog geen concrete deadline, het is nog niet geweten of het project start in 2016, 2017, 2018 of 2019. Het is bijgevolg moeilijk om er in de meerjarenraming een advies voor op te maken.

Inzake de aanpak van pps-projecten werd gerefereerd aan een project in verband met de bruggen over het Albertkanaal. Er is daarvoor nog geen aanbesteding, nog geen dossier en Europa is nog niet met een onderzoek bezig. Ze hoopt tegen januari 2015 meer duidelijkheid te hebben. Ze is het ermee eens dat op een bepaald moment moet worden voorbereid op mogelijke inkantelingen, maar dan moet er al meer duidelijkheid zijn over het project.

In verband met Brabo I en Brabo II werden de beschikbaarheidsvergoedingen voorzien in de meerjarenraming. Brabo II is nog niet gegund, op het moment van de gunning moet worden bekeken of er al dan niet een bijstelling moet gebeuren.

In verband met de vragen van de heer *Crombez* over de buffer en de provincie antwoordt de minister dat het een buffer betreft die wordt opgebouwd. Ze begrijpt de vraag wat die buffer er staat te doen, of die nodig is, maar het is de gewoonte om in de Vlaamse begroting met een buffer te werken. Als alles goed gaat en er is economische groei, kunnen daardoor extra projecten plaatsgrijpen. Als de economische groeimaatregelen tegenvallen, kan de buffer worden gebruikt voor schuldafbouw en voor goed zittende begrotingen.

Voor materieel en outillage zijn er kredieten uitgetrokken zoals was beslist.

De studie van de overkapping van de Antwerpse Ring zit deels in BAM die werd geconsolideerd. Daarin zit het eigen deel dat de Vlaamse overheid onder haar verantwoordelijkheid neemt.

De fiscalisering van de renovatiepremie betreft de meerjarenraming. Op pagina 30 staat: "Het tijdelijk besparingseffect van het fiscaliseren van de renovatiepremie in

2015 leidt ertoe dat de uitgaven tegen 2020 opnieuw toenemen met 69,8 miljoen euro.”.

Inzake de meerjarenraming begrijpt de heer *Jan Bertels* dat de raming op constant beleid gewoon is doorgetrokken. Hij heeft daar nog enkele bedenkingen bij. De minister schrijft een reële nulgroei in voor het doelgroepenbeleid, en dat is wel een beleidskeuze. In de Bijzondere Financieringswet wordt er bij de bedragen die overkomen van het federale niveau wel rekening gehouden met tewerkstellingsparameters.

Daarnaast verbaast het de heer Bertels dat constant beleid blijkbaar voor alles geldt, met inbegrip van de niet-indexatie van de kinderbijslag, maar niet voor één maatregel: de 125 miljoen euro voor het Competitiviteitspact die wel in 2017 is ingeschreven. Als symbool kan dat tellen.

Het antwoord van de minister met betrekking tot de verlaging van de elasticiteit is ook een keuze, volgens de heer Bertels, omdat daarmee de belastingopbrengsten potentieel worden verlaagd die nu met – ruwweg geschat – iets meer dan 5 miljard euro stijgen. Hij vraagt of de minister ook een inhoudelijke bedoeling had met de verlaging van de elasticiteit.

De minister heeft terecht gezegd dat er moet worden opgelet met het forfait voor beroepskosten en de index. Voor de raming van de fiscale ontvangsten zijn er een aantal parameters gebruikt waar onder meer de index inzit. De spreker wijst de heer *Diependaele* erop dat het dus niet zo zwart-wit is als hij stelde.

De heer Bertels is erover verwonderd dat er helemaal geen politieke tranchering is gebeurd, behalve voor één element. Het is dus een document van lineaire doortrekking van de begroting 2015 op parameters waarvan de minister zelf zegt dat ze ondertussen deels zijn achterhaald.

Minister *Annemie Turtelboom* zegt dat haar geen woorden in de mond mogen worden gelegd, die ze niet heeft uitgesproken. Ze wijst erop dat er wordt gewerkt met de gekende parameters. Ze heeft wel gezegd dat het kan dat die binnen twee maanden anders zullen zijn, wat een andere meerjarenraming met zich zou meebrengen.

Verder wijst ze erop dat het bij de voorbeelden van de heer Bertels telkens gaat om beslist beleid. Voor de 125 miljoen euro van de competitiviteitspremie is beslist dat dit voor twee jaar zou gelden. Dat is beslist beleid en het zit om die reden in de meerjarenraming. Er wordt niets gewijzigd. Er wordt alleen gewerkt met beslist beleid en met de gekende parameters. Als de heer Bertels vindt dat de minister te voorzichtig is met de elasticiteit, dan hoopt ze uit de grond van haar hart dat hij gelijk heeft. Dat is een luxeprobleem.

De heer *Matthias Diependaele* is het deel eens met de minister, maar niet helemaal. Een begroting is een raming en voor een deel nattevingerwerk. Het is wel belangrijk om zo goed mogelijk in te schatten wat er op ons afkomt. Het is niet de bedoeling om te veel te besparen.

Wat betreft het cijfer van 1,15 inzake elasticiteit, wijst de heer *Diependaele* de heer *Crombez* erop dat zijn fractie er bij de bespreking van de Bijzondere Financieringswet voortdurend op heeft gehamerd dat het federale niveau heeft gerekend met een elasticiteit van 1,55. Dat was met de bedoeling om nog meer van de last door te schuiven naar de deelstaten. Dat is een ruime overschatting, wat ook werd bevestigd door economen. De 1,15 is realistischer. Historisch gezien lag het altijd ergens tussen 1,05 en 1,15. Dat kan het Rekenhof misschien verduidelijken.

De heer Diependaele wijst erop dat de autonomiefactor er in 2017 bij komt, wat ook een onzekerheid is voor Vlaanderen. Dat is afgesproken in de zesde staats-hervorming, maar het is niet duidelijk wat dit zal geven. Door de zesde staats-hervorming en de Bijzondere Financieringswet is Vlaanderen in de onmogelijkheid om een correcte begroting en meerjarenraming op te stellen omdat nog niet duidelijk is wat de autonomiefactor zal geven. Een begroting is altijd een prognose, maar de verwijten die aan de meerderheid worden gegeven, moeten wel correct zijn.

4.4. Debat over de analyses van meerderheid en oppositie

Vervolgens ontspint zich een debat over de alternatieven die door de oppositie worden naar voren geschoven.

De heer *Bart Somers* zegt dat er veel technische vragen zijn gesteld, maar hij probeert daar een politieke lijn in te zien. In de vragen zit een analyse van de begroting en wordt aangegeven dat er misschien alternatieven zijn. Dat is de rode draad. Een meerjarenbegroting is altijd een raming waarop heel wat onbekenden inwerken. Sommigen moeten er wel over waken dat ze door het stellen van de vragen hun eigen discours niet ondergraven.

De heer Somers wijst erop dat de heer Crombez een hele reeks interessante en technische vragen stelt die allemaal tot doel hebben om aan te tonen dat de inspanningen van de Vlaamse Regering misschien nog niet genoeg zullen zijn, dat de uitdagingen misschien nog complexer worden. Als dat zo zou zijn, is de vraag hoe daarmee wordt omgegaan. Schuiven we dan nog meer door naar de toekomst? Maken we nog meer schulden? Streven we nog minder naar een nominaal evenwicht en introduceren we het begrip 'structureel evenwicht'? Als dat de keuze is, is volgens de heer Somers het gevolg dat de schulden op Vlaams niveau zullen toenemen. Hij vindt dat een rare redenering die haaks staat op de keuzes die sp.a maakte toen ze regeringsverantwoordelijkheid droeg en die ze naar voren schoof in haar verkiezingsprogramma. Zowel in de Vlaamse als Federale Regering pleitte de sp.a voor een begroting in evenwicht. Vandaag pleit die partij ervoor om dat pleidooi los te laten.

Daarnaast stelde de sp.a volgens de heer Somers, in haar verkiezingsprogramma voor 1,9 miljard besparingen voor op Vlaams niveau. Ze hebben toen aangekondigd dat als ze de kans kregen om Vlaanderen te besturen, ze beseften dat er een ernstige saneringsoperatie moest gebeuren. Nu krijgt de meerderheid te horen dat ze veel te veel doet en dat het eigenlijk beter wordt doorgeschoven naar de toekomst. De strategie van sp.a daarbij is om de groei te bevorderen en te versterken. Een schuldstrategie kan volgens de heer Somers worden verdedigd onder twee duidelijke parameters. Ten eerste, mocht de globale overheidsschuld 40 of 50 procent van het bbp bedragen, dan zou er in een Europese context wat ruimte zijn om een aantal zaken niet te doen en nu te investeren en de groei te stimuleren, en dat omdat er ruimte is op schuldniveau. Met een geconsolideerde schuld van 107 procent van het bbp is elke keuze die gemaakt wordt om die schuld te versterken, heel gevaarlijk. Het ondergraaft het vertrouwen en dreigt heel wat parameters negatief te beïnvloeden.

Ten tweede zou de heer Somers die strategie begrijpen als dat zou worden gecombineerd met een hervormingspolitiek waarbij er in het budget ruimte wordt gemaakt voor groeiversterkende investeringen. Eigenlijk is de strategie het uitstellen van hervormingen, het afremmen ervan, het afzwakken ervan en het – in het beste geval – in de tijd spreiden van hervormingen. Daardoor is er helemaal geen ruimte om te investeren in de toekomst.

Dat is voor de heer Somers het fundamentele politieke debat dat terecht wordt gevoerd. Hij dankt de heer Crombez omdat het de rol van de oppositie is om te

zoeken naar alternatieven. Het alternatief dat naar voren wordt geschoven doorheen de vragen en de persconferentie die de sp.a heeft gegeven, is om schuld op te bouwen en keuzes vooruit te schuiven. De heer Somers merkt bovendien op dat die keuzes niet heel moedig zijn. Uiteindelijk is er een kloof tussen het beleid en het alternatief van 200 miljoen euro.

Als de heer Somers meestapt in de sp.a-logica van het structureel evenwicht, dan wordt hij erg bezorgd. Boven op die 200 miljoen euro moeten dan alle honderden miljoenen waar sp.a schrik voor heeft, ook in het schuldverhaal worden gestopt.

Er is een fundamenteel verschil tussen meerderheid en oppositie: de documenten van de meerderheid worden door het Rekenhof onderzocht. Er worden terecht kritische opmerkingen gemaakt. Een oppositiepartij die een persconferentie geeft, heeft dat probleem niet. De heer Somers heeft het document dat de sp.a bij die gelegenheid heeft verspreid, met veel oprechte interesse gelezen. Het eerste idee dat hij tegenkomt, is al meteen volledig fout. Hij citeert het idee over de kinderopvang uit het document: "Mensen die werken, betalen vandaag soms tot 550 euro per maand per kind aan kinderopvang.". Wat kan daaraan gebeuren? Als het maximumtarief wordt verminderd met 100 euro, dan betalen die mensen maar 450 euro.

Men mag de heer Crombez van veel beschuldigen, maar hij is niet dwaas. Hij zegt dat die 100 euro minder wel van ergens moet komen. Het samenwerkingsfederalisme van Open Vld dat hier wordt geïnstalleerd, betekent volgens hem dat aan de federale overheid wordt gezegd dat ze die 100 euro aan Vlaanderen moet geven, want ze zal 100 euro minder belastingvermindering moeten geven. Het probleem is alleen dat het maximumtarief dat men per dag kan aftrekken 11,5 euro is. Op maandbasis – zelfs als de kinderen zeven dagen op zeven dagen naar de kinderopvang gaan – is dat 330 euro, en geen 550 euro. Als men er 100 euro aftrekt, verandert dat niets aan de maximumfactuur van de federale overheid.

De tweede prachtige redenering staat op pagina 15 van het document van de heer Crombez: "Investeringssteun energie. Rationeel energieverbruik, energiebesparing en investeringen die hiervoor nodig zijn willen we blijven ondersteunen vanuit de algemene middelen en niet doorschuiven naar de energiefactuur van de gezinnen en kmo's.". Dat moet je durven, zegt de heer Somers: zeggen dat Vlaanderen met een jaarlijks recurrente factuur van meer dan 1,1 miljard euro zit opgezadeld door dat beleid. Daar moeten nog oplossingen voor worden gezocht. Die 1,1 miljard euro zal moeten worden betaald. Dat is recurrente schuld. Als men dat optelt, komt men tegen 2020 aan 20 miljard euro. Dat moet worden betaald door de burgers. Het bedrag dat jaarlijks moet worden betaald door dat wanbeleid, is hoger dan de totale factuur die de Vlamingen betalen aan De Lijn. Dat is geen gemorrel in de marge, dat is een fundamenteel probleem voor de begroting.

Als het Rekenhof die nota zou zien, aldus de heer Somers, dan zou er niet veel alternatief meer overblijven. Het enige wat dan overblijft, is een poging om te verzachten door van nominaal naar structureel over te gaan. Een keuze die men niet maakt. Dat betekent in de praktijk maar één zaak, namelijk dat de schuldenberg groter zal worden. Het zal de groei helemaal niet bevorderen, maar wel het vertrouwen van de consumenten, de investeerders en de internationale markten in ons land in gevaar brengen. Dat is een keuze die we niet mogen maken, vindt de heer Somers.

In deze begroting zullen in de komende jaren waarschijnlijk nog heel wat uitdagingen zitten. Dat is glashelder. Als in een meerjarenraming een probleem zit van bijna 400 miljoen euro in 2016, dan betekent dat twee zaken: ofwel hebben we geluk dat de economische groei aantrekt, dat de parameters verbeteren enzovoort, ofwel moet de regering maatregelen nemen om dat probleem op te lossen. Dat is

onvermijdelijk zo. Het zijn uitdagingen die zich aandienen. Hopelijk zitten er ook wat meevallers in.

Een relatief grote meevaller voor Vlaanderen is de indexsprong. Hopelijk zet Europa nog wat stappen, maar dat hangt niet van Vlaanderen af. Alleszins zitten er nog veel uitdagingen in. De grootste uitdaging voor Vlaanderen is om er voldoende perspectief in te krijgen, zodat door orde op zaken te zetten groei kan worden gerealiseerd. Dat perspectief kan nooit worden gerealiseerd door nu al te beslissen dat Vlaanderen aanvaardt om de schulden opnieuw te laten stijgen. Dat is de slechtste keuze.

Hoe men perspectief creëert en daar mensen mee motiveert, is een grote uitdaging voor alle meerderheidspartijen en voor de regering. Natuurlijk zijn er alternatieven, maar zijn die beter dan wat voorligt? De heer Somers ziet ze niet in alle voorstellen die hij heeft gehoord. Hij ziet maar één alternatief, en dat is schuldopbouw. Een land met 107 percent openbare schuld, heeft de ruimte niet om dat te doen.

Er zou een strategie zijn, een alternatief, mocht men een schuld hebben van 40 à 50 percent en gezamenlijk kunnen beslissen om toch te hervormen en die ruimte dan gebruiken voor groeigerichte investeringen. Maar die ruimte is er niet, herhaalt de heer Somers. De enige mogelijke weg is de weg die de regering nu volgt. Men kan discussiëren over punctuele maatregelen en over inschattingen, en die zullen bij de begrotingscontrole soms fout en soms juist blijken te zijn. sp.a stelt voor om nog wat schuld op te bouwen door van nominaal naar structureel evenwicht te gaan, dat siert haar, maar daarmee zijn de burgers en de ondernemingen niet gediend. Dat is de essentie van de besprekingen voor Open Vld. Er is nog werk aan de winkel.

Iedereen hoopt op die cyclische economie, beweert de heer Somers. We wachten er al zeven jaar op, maar de economie herstelt niet. Dat is niet de schuld van Vlaanderen of België, dat is een Europees en internationaal probleem. Iedereen hoopt en wacht al zeven jaar op het herstel van de groei. Als Vlaanderen zeven jaar geleden gekozen had voor de strategie van de sp.a, dan zat het nu met een onoplosbaar probleem. Zolang aan de horizon geen klare internationale groei te zien is, moet Vlaanderen onwaarschijnlijk voorzichtig blijven en de tering naar de nering zetten. Er is geen alternatief. Wie ervoor pleit om de hervormingen af te remmen, legt een hypotheek op de toekomst van Vlaanderen.

De heer *John Crombez* geeft toe dat de heer Somers een punt heeft, namelijk: dit is inderdaad de kern van de discussie. De Vlaamse en de Federale Regering zeggen voortdurend dat er geen alternatief is, en zoals de heer Somers zei, is dat het debat in de parlementen. Natuurlijk zijn er alternatieven, en de discussie gaat erover welk het beste is. Wat de heer Diependaele zei, was een vertaling van de echte discussie.

De heer Crombez stelt ten aanzien van de minister dat de discussie over de parameter voor de ontvangsten en de elasticiteit helemaal geen luxeprobleem is. Zoals de heer Diependaele zegt, moet men dat accuraat weten. Stel dat men de parameters verkeerd zet en men verhoogt nodeloos het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs, dan zal geen enkele politicus dat toejuichen. Stel dat men nodeloos de lastenverlagingen voor de kmo's die werden beslist, uitstelt, dan zou dat een slechte zaak zijn. Dat is de echte discussie.

Het verheugt de heer Crombez dat de alternatieven van de oppositie klaarblijkelijk met meer vuur worden besproken dan het regeerakkoord en de begroting. Mischien moet het Rekenhof daar een uitspraak over doen.

De sp.a is het er volledig mee eens dat er ingrepen nodig zijn, ook op de uitgaven. De sp.a is het er ook volledig mee eens dat er geen schuldopbouw mag zijn. Dat staat in de alternatieven. De sp.a vraagt niet om minder inspanningen en meer schuld, maar om een juiste verdeling van de inspanningen.

Er zijn tegenwoordig vreemde liberalen, stelt de heer Crombez, ze reageren op de Europese Commissie en dan op de Nationale Bank. Zowel de Nationale Bank als de Europese Commissie zeggen dat de besparingen de economie vertragen. Het is te veel. België was aan het groeien. Daarom staan de parameters van 1,5 en 1,7 percent in de opmaak van de begroting. Dat staat in de persberichten. Sinds die maatregelen vertraagt de Belgische economie meer dan die van de buurlanden.

De allersterkste indicator voor het consumentenvertrouwen is volgens de heer Crombez de verwachting van de gezinnen over hun toekomstige financiële toestand. In de maand november is die verwachting gezakt naar het diepste punt sinds de bankencrisis. Hij vertelt dat hij vorige week als lid van de oppositie door ondernemers werd uitgenodigd om de award voor de retailer van het jaar uit te reiken. De retail en de distributie weten zeer goed wat het betekent als je niet alleen de maatregelen maar ook de verwachtingen bij de gezinnen omkeert zonder verbetering. Zeggen dat er zeven jaar een beleid is geweest dat geen groei kon induceren, is niet juist. Er was groei, het consumentenvertrouwen was tijdens de verkiezingen naar een beter niveau gestegen en de groeiverwachtingen werden altijd maar opwaarts bijgesteld. De Europese Commissie en de Nationale Bank zeggen nu dat de maatregelen te eenzijdig zijn en dat men daardoor de economie aan het vertragen is. De 1,5 percent groei die erin staat voor volgend jaar, is volgens de herfstverwachtingen 0,6 percent lager. In september en oktober werd er gezegd dat er geen alternatieven zijn. Er zijn volgens de spreker wel alternatieven, maar de vraag is welke keuze men maakt, welke ideologie men heeft en of die alternatieven beter zijn.

Wat betreft de maatregelen, geeft de heer Crombez het voorbeeld van de kinderopvang. Volgens hem heeft Open Vld een probleem want de redenering van de kinderopvang is compleet fout. Men zou dat eens moeten laten herberekenen. Het punt van zijn partij was dat, als er mogelijkheden zijn om met positieve alternatieven te komen, men dat moet doen. Hij verwijst naar mevrouw Van Volcem die vond dat de kinderopvang duurder maken voor de lagere inkomens, verkeerd is. Die is te duur voor mensen die werken. Stel dat het mogelijk is om in overleg met de regering te komen tot een afspraak om de hoogste tarieven, namelijk 550 euro per maand per kind, te verlagen, dan moet men dat ook doen. Stel dat je de plafonds in Vlaanderen verlaagt, zodat de werkende mensen minder betalen, dan volstaat het om in het Overlegcomité de afspraak te maken om, als de fiscale uitgaven voor kinderopvang zakken, dat dan niet uit te geven. De regering-Leterme heeft met voormalige minister Van Mechelen voortdurend dat soort afspraken gemaakt. Met een dagelijkse aftrek, aan 5,4 euro per dag, kom je aan dezelfde fiscale uitgave die vermindert als degene die het hoogste kinderopvangtarief betaalt. De spreker vraagt de meerderheid om de alternatieven van de oppositie dan ook in alle openheid te overwegen.

De heer Crombez noemt de discussie over de elasticiteit belangrijk. Hij vraagt waarom men de keuze van 1,15 heeft gemaakt. Dat staat los van de aanval van de N-VA op CD&V en Open Vld dat zij in de staatshervorming een elasticiteit hebben ingeschreven die compleet van de pot is gerukt. De heer Crombez herinnert zich het debat tijdens zijn vorige passage in het Vlaams Parlement. De bewering van de heer Somers is dan ook niet juist. De vraag is waarom er een verlaging komt naar 1,15 percent. Men wil de inschatting van de ontvangsten in budgettaire moeilijke tijden duidelijk onder een haalbaar en redelijk niveau houden.

De heer Somers heeft volgens de heer Crombez CD&V en de N-VA van wanbeleid beschuldigd, samen met de sp.a. Momenteel wordt een deel van de energiefactuur betaald om de gezinnen en de kmo's te ontzien. Het gaat over meer dan 40 miljoen euro. sp.a heeft alternatieve besparingen voorgesteld. De component die in de begroting zit, mag volgens de heer Crombez niet op de gezinnen en kmo's worden verhaald.

Onmiddellijk na de start van de regering is beslist om het subsidieniveau voor de toekomst te verhogen. Het is niet juist te beweren dat de schuld enkel een erfenis is uit het verleden. Op een moment dat de Nationale Bank, de Europese Commissie en de professoren die de partijen zelf citeren, waarschuwen voor maatregelen die de economie nog meer vertragen en die tot nog meer besparingen leiden, moet men vermijden dat de factuur voor de gezinnen en kmo's nodeloos toeneemt. Dat beleid is ook gevoerd met paars II. De 1,7 miljard euro is voor een derde te verklaren door de prijsblokkering die op federaal niveau is doorgevoerd.

De heer Crombez vraagt zich af of het echt niet anders kan dan dat de certificaten in één keer worden teruggenomen. Kunnen de netbeheerders dat niet spreiden in de tijd?

Een laatste punt betreft de schuld. Dat is de essentie van alle debatten die worden gevoerd. Op de verschillende niveaus probeert de meerderheid zeer vaak te achterhalen wie verantwoordelijk is voor de schuld uit het verleden. De heer Crombez is het met de meerderheid eens dat de schuld in Vlaanderen niet mag stijgen maar is het oneens met de federale meerderheid dat de schuld daar niet wordt verlaagd. Belfius moet worden verkocht, maar BNP Parisbas, een bank waarin we niets te zeggen hebben en die voor een aantal miljarden euro aan oorlogsfinanciering doet, wordt niet verkocht.

Wat is de Vlaamse schuld? Gedurende een aantal jaren is er een beleid gevoerd dat de Vlaamse schuld op nul bracht. Dat gebeurde onder een minister van Open Vld. Waarom is de schuld echter van nul euro naar 4 miljard euro verhoogd? Om de banken te redden. De politieke reactie was toen dat dit niet voelbaar mocht zijn bij de gezinnen, zelfstandigen en kmo's. Mocht de heer Crombez hetzelfde discours hanteren als de meerderheid tegenover hem doet en mocht hij de verantwoordelijke voor de schuldtoename willen benoemen, dan zou hij zeggen dat de slechtste minister van Begroting ooit de heer Muylers was. Puur statistisch bekeken is er een schuldtoename van 14 miljard euro. Uit de schuldentabel blijkt immers een stijging naar 16 en 18 miljard euro. Voor die verhoging is niet minister Turtelboom verantwoordelijk, maar haar voorganger. Als men de zaken puur statistisch bekijkt en herleidt tot de vraag naar schuld uit het verleden, dan is minister Muylers degene die de schuld het meest heeft doen toenemen. Maar dat zou fundamenteel oneerlijk zijn. De heer Crombez begrijpt niet dat de meerderheid redelijkheid van de oppositie verwacht en zich zelf beperkt tot het verwijt aan de oppositie dat die alleen maar putten zou maken en de schulden zou laten toenemen.

Hij stelt dat in de meerjarenbegroting, die nog heel wat onduidelijkheden bevat, wel politieke beslissingen worden genomen. Het klopt immers niet dat de minister al die vragen kan beantwoorden door te verwijzen naar een constant beleid en de parameters. De heer Crombez bevestigt dat hij gezegd heeft dat het om een raming gaat. Maar van de ingediende meerjarenraming heeft de minister een politiek document gemaakt. Dat betekent dat in dat document wordt opgenomen wat er is afgesproken. De heer Crombez citeert uit de begroting Welzijn: "Finaal gaat deze raming ervan uit dat het afgesproken besparingspad voor Welzijn...". Dat is nieuws voor de oppositie. Tijdens het debat over de Septembeerklaring is gezegd dat er met een begroting van 40 miljard euro altijd zal worden bespaard op de toekomst van de jeugd, het onderwijs en welzijn. Dat is toen keihard tegengesproken. Nochtans staat op bladzijde 26, net voor de titel 3.1.2.7 dat er een afgesproken

besparingspad is voor Welzijn. De heer Crombez wil weten of er al dan niet wordt bespaard in de zorg. En ja, daar wordt bespaard, meer zelfs, er wordt gesneden in de uren thuiszorg. En wat als het nog slechter wordt? De minister verdedigt volgens de heer Crombez een begroting die vandaag een tekort heeft. Dat tekort vindt de oppositie niet uit. Dat tekort is ook al toegegeven in de bevoegde commissies.

De heer Crombez reageert op een opmerking van de minister en wil de hele passage voorlezen: "De besparingsmaatregelen zullen in 2016 de uitgavendynamiek beperken met 89 miljoen euro. Finaal gaat deze raming ervan uit dat het afgesproken besparingspad voor Welzijn zal leiden tot 8 miljoen euro extra uitgaven in 2020 ten opzichte van 2015.". Hoeveel is dat minder dan de voorziene meerjarenbegroting? Minister Turtelboom antwoordt dat het nieuwe beleid daar nog niet in zit. Het gaat hier over constant en beslist beleid. Er is dus al een stijging van het budget voor Welzijn zonder de nieuwe inspanningen.

De heer Crombez kan enkel de teksten van de minister lezen, de minister kan hem niet verwijten dat hij vraagt wat er precies is afgesproken wanneer in de tekst staat dat er een afgesproken besparingspad is voor Welzijn waardoor de uitgaven in Welzijn in 2020 drastisch minder zullen bedragen dan voorzien in de meerjarenbegroting. De minister wil dat die vragen worden gesteld aan de bevoegde ministers, en dat zal ook gebeuren in de plenaire vergadering, aldus de heer Crombez. Hij wil graag weten wat het afgesproken besparingspad is.

De heer Crombez vraagt ook nogmaals om een toelichting over de invorderingen. Erger nog dan nieuwe belastingen is dat bestaande belastingen niet worden geïnd. Hoe zit het dus met die 1,2 miljard? Als de heer Crombez inzage kan krijgen in die invorderingen van de niet-geïnde belastingen, kan dat een belangrijke impact hebben op de begroting.

De onroerende voorheffing is voor 2015 op 106 miljoen euro begroot. In 2016 is er een stijging met 15 percent, in 2017 is er een stijging met 13,9 percent en valt het bedrag terug op het groeiritme van 2,7 à 2,8 percent. Als de minister voortdurend zegt dat daar geen beleid in zit, dan vraagt de heer Crombez zich af wat daar dan wel in zit. Hoe kan die onroerende voorheffing in 2016 met 16 percent stijgen en in 2017 met 13,9 percent? Wat is dat dan als het geen beleid is?

De heer *Matthias Diependaele* begrijpt heel goed dat de oppositie oppositie moet voeren. Maar er moet vooral voor gezorgd worden dat het verhaal duidelijk is. Volgens hem beweert de heer Crombez nu andere dingen dan een paar weken geleden. Toen was het betoog van de heer Crombez nog dat er met deze begroting te veel zou worden bespaard. Nu zegt hij op een aantal punten dat het nog erger zal zijn, dat er nog meer bespaard zal moeten worden en dat het gigantische zwarte gat waarin we kijken, nog veel groter zal zijn. Volgens de heer Diependaele zegt de heer Crombez dat de elasticiteit overschat is, dus dat de inkomsten lager zullen zijn dan ze nu in de begroting zijn. Ofwel is dat juist en moet de meerderheid meer doen, ofwel is dat fout.

Dan is er iets waarmee de heer Diependaele toch wel een probleem heeft. Volgens hem zegt de heer Crombez niet voor een schuldopbouw te pleiten. Maar dat gaat niet volgens de heer Diependaele. Het is het een of het ander. Nu een structurele begroting laten ingaan, is schuldopbouw. Een structurele begroting is er wanneer je een tekort toelaat als het conjunctureel slecht gaat, en dat je iets minder uitgeeft als het beter gaat. Dan kun je met die overschotten het tekort aanvullen. De heer Crombez, aldus de heer Diependaele, wil geen schuldopbouw maar toch een structurele begroting. Het Rekenhof heeft trouwens gezegd dat een structurele begroting niet zo evident is. Dat is niet zomaar een mathematisch model. Het is veel ingewikkelder dan dat. De verschillende maatregelen hebben een verschillend effect in verschillende landsdelen. Het Rekenhof bevestigde ook dat je beter niet

met een structurele begroting begint wanneer het slecht gaat. Jezelf tekorten toelaten is al te gemakkelijk. Volgens de heer Diependaele hebben we in het verleden al genoeg gezien dat het niet lukt om overschotten, als die er zijn, opzij te zetten. Denk maar aan het Zilverfonds.

De heer Diependaele wil de lasten niet doorschuiven naar een volgende generatie. Vroeg of laat moeten alle schulden worden terugbetaald. Hij is zeer blij te horen dat de heer Crombez ook niet voor belastingen is. Maar hij zegt er ook tegen te zijn om de lasten van de kinderopvang door te schuiven naar andere beleidsniveaus. Van bepaalde maatregelen die op andere niveaus hadden moeten worden genomen, bijvoorbeeld de woonbonus, wist men, aldus de heer Diependaele, zeer goed dat het een budgettaire bom was. In 2012 was dat 1,2 miljard euro, in 2020 zal dat 2 miljard euro zijn. Men kende dat groeipad, aldus de heer Diependaele, en men heeft het zeer bewust doorgeschoven naar de regio's. Dat wil de N-VA niet doen. De heer Diependaele geeft grif toe dat het gemakkelijk is om dit nu te zeggen, nu zijn partij in beide regeringen zit. Maar ook in de vorige legislatuur heeft zijn partij daar niet voor gepleit. Je moet je verantwoordelijkheid opnemen, en deze Vlaamse Regering doet dat, aldus de heer Diependaele. Zij heeft haar begroting in evenwicht.

Wat betreft de bankencrisis is de heer Diependaele het eens. Dat kwam aan bod bij de bespreking van de Gemeentelijke Holding: die banken hebben een verpletterende verantwoordelijkheid. Maar we moeten vaststellen dat het toen niet anders kon, aldus de heer Diependaele. Er moesten schulden worden gemaakt want de banken moesten gered worden. Het is te kort door de bocht om dat in de nek van deze of gene minister te schuiven.

De verantwoordelijkheid voor het feit dat we nu van 4 naar 18 miljard euro gaan, is veel groter en politieker. Dat heeft alles te maken met de herkwalificatie door Eurostat. Die verantwoordelijkheid delen we, volgens de heer Diependaele, met zijn allen. Het is in 2004 begonnen onder paars. Toen werden de beslissingen genomen met betrekking tot DBFM en de pps-constructies. Aanvankelijk was dat geen probleem voor Europa; nu is het wel een probleem. De heer Diependaele pleit ervoor om die gedeelde verantwoordelijkheid op te nemen en niet opnieuw door te schuiven.

Nog een punt dat de heer Diependaele de gordijnen in jaagt, is het feit dat de meerjarenraming enkel en alleen een raming is bij beslist beleid. We gaan bijvoorbeeld voor Welzijn naar 918 miljoen euro in 2018. Dan pas zullen we kunnen beslissen wat we met dat geld doen. Dat is niet de bedoeling van een meerjarenraming, poneert de heer Diependaele. In een meerjarenbegroting zouden we nu al beslissen hoeveel geld we aan Welzijn zouden geven. Maar we zullen pas in de begrotingen van 2016, 2017 en 2018 beslissen wat we zullen doen met het geld dat we nu ramen. De heer Diependaele vindt het intellectueel oneerlijk om uit deze meerjarenraming af te leiden dat er beloofde investeringen niet zullen plaatsvinden of dat er op Welzijn meer zal worden bespaard of dat het beloofde half miljard euro er niet komt.

Volgens de heer Diependaele moet de politieke lijn van sp.a nu ongeveer duidelijk worden. Een paar weken geleden heeft de heer Crombez aangevoerd dat er te veel wordt bespaard, en nu zegt hij dat de elasticiteit te voorzichtig wordt ingeschat. Het is het een of het ander.

De heer *Bart Somers* zegt zich te willen concentreren op twee kernproblemen in het betoog van de heer Crombez. Het eerste probleem begint bij een juiste vaststelling. De heer Crombez, aldus de heer Somers, zegt terecht dat meer besparen dan nodig is een risico inhoudt voor onze economie. Dat is ook volgens de heer Somers geen goed beleid. Dat zou de economische groei en dus de welvaart on-

dergraven. Maar, zegt de heer Somers, de heer Crombez heeft willen aantonen, van op de oppositiebanken, dat de begroting de inspanningen onderschat. Met de meeste van zijn vragen wilde de heer Crombez, aldus de heer Somers, de regering duidelijk maken dat zij in te weinig middelen heeft voorzien of dat zij de inspanningen heeft onderschat, dat het probleem groter is dan zij denkt, dat als zij niets doet, zij de volgende jaren zal moeten vaststellen dat haar begrotingen een tekort zullen hebben. De heer Somers vraagt zich af hoe je die twee met elkaar kunt rijmen: enerzijds poneren dat de inspanningen niet te zwaar worden gemaakt, en anderzijds zeggen dat het probleem nog veel groter is. De heer Somers denkt dat de heer Crombez daarin een richting moet kiezen. Ofwel is de regering te zwaar aan het besparen, ofwel te weinig. Het is het een of het ander.

Het tweede kernprobleem, volgens de heer Somers, is niet dat de heer Crombez er niet voor pleit dat de geconsolideerde, samengestelde schuld van ons land toeneemt. 107 percent van het bbp openbare schuld is inderdaad te hoog. Daarover bestaat geen ideologische tegenstelling. Maar dan zegt de heer Crombez, volgens de heer Somers, dat niet Vlaanderen minder inspanningen moet doen, maar dat het federale niveau meer inspanningen zal moeten doen, hoewel de collega's van de heer Crombez aan de overkant van de straat het tegenovergestelde zeggen. Hij zegt dat het federale niveau meer moet besparen, meer de tering naar de nering moet zetten, meer de socialezekerheidsuitgaven moet aanpakken. De heer Somers begrijpt dat niet goed: op die manier belast en hypothekeer je de economie nog meer, en maak je ze kapot.

Volgens de heer Somers is de essentiële uitdaging te weten hoe Vlaanderen een groeistrategie kan ontwikkelen. Hij geeft eerlijk toe dat we daarvoor afhankelijk zijn van internationale omstandigheden: Vlaanderen is geen eiland. De heer Somers zegt dat hij in het betoog van de heer Crombez geen alternatief heeft gezien voor wat er nu wordt gedaan. Hij vreest dat door de strategie te bewandelen die de heer Crombez voorstelt – minder hervormen en minder de toekomst voorbereiden – de groei nog zal worden gehypothekeerd. De heer Crombez verwijst naar de paarse regering van 2004, zegt de heer Somers. Maar volgens de heer Somers moet de heer Crombez eerlijk toegeven dat de maatschappelijke en economische context totaal onvergelijkbaar is. Sommigen maken een karikatuur van die periode, maar omgekeerd mag die periode ook niet worden gebruikt als een referentiekader om de problemen van vandaag aan te pakken. De Vlaamse begroting staat, net als die van de buurlanden, zwaar onder druk. Er is een tegenvallende Europese economische groei. Dat verzwaart de opdracht enorm. De heer Somers denkt bijgevolg dat de gemaakte keuze, hoe moeilijk ook, de juiste is.

De heer Somers gaat in op het argument over de 550 euro kinderbijslag die naar 450 euro zou gaan. Dat is een hocuspocusverhaal, vindt de heer Somers. Volgens de heer Somers zegt de heer Crombez dat het maximumbedrag dat mensen betalen aan kinderbijslag 550 euro is en dat de meerderheid die maximumtarieven gaat verlagen naar 450 euro. Dat zou dan een positief effect hebben op de federale begroting. Daardoor zou de federale overheid een deel van de begrotingsdoelstellingen van Vlaanderen kunnen overnemen. Dat verhaal klopt volgens de heer Somers niet omdat het maximale bedrag dat kan worden afgetrokken van de belastingen 11,2 euro per dag is. Voor wie zijn kinderen 30 dagen in een crèche zou onderbrengen, is het maximale af te trekken bedrag 330 euro. Als wordt gezakt van 550 euro naar 450 voor de groep gezinnen die het geschenk van 100 euro krijgt, blijft de maximale aftrekbaarheid overeind en wint de federale overheid 0 euro. Het gezin kan immers nog steeds 330 euro inbrengen. De 100 euro verdwijnt, niemand betaalt het bedrag.

De heer Somers ziet niet hoe dit budgettair mogelijk is. De Vlaamse overheid zal het geld moeten betalen, want iemand mist ontvangsten. Hij kan zich niet voorstellen dat het de bedoeling van de heer Crombez is om het bedrag af te pakken van de

mensen die instaan voor de kinderopvang. De heer Crombez gaat er volgens hem van uit dat de belastingaftrek kleiner zal zijn omdat minder mensen die volledig zullen opnemen, waardoor de Federale Regering meer geld over heeft. Dat verhaal zou enkel kloppen indien de 550 euro integraal kan worden afgetrokken van de belastingen. Het is maximaal 330 euro en bovendien plaatst niemand zijn kinderen 30 dagen per maand in de kinderopvang.

Volgens de heer Somers blijven in het betoog van de heer Crombez twee fundamentele problemen overeind. Het eerste is het doorschuiven van schuldopdrachten van de Vlaamse overheid naar de federale overheid, dat is nefast. Hij verwijst naar de uitspraak van de heer Diependaele dat de federale inspanningen zwaarder zijn dan de Vlaamse. Ook daar moet serieus worden gesaneerd. De federale collega's zullen het niet eens zijn met het verschuiven van de schulden naar hen.

Het tweede probleem betreft de coherentie van het betoog van de heer Crombez. Volgens de heer Somers moet die een keuze maken: ofwel zegt hij dat de inspanningen die Vlaanderen moet doen, groter zullen zijn dan nu wordt gezegd. Dan kan het geen probleem zijn dat zwaar wordt bespaard, dan zou hij ervoor moeten pleiten om nog meer te besparen. Ofwel zegt hij dat er te veel wordt bespaard, maar dan mag hij niet langer zeggen dat de begroting een onderschatting is van de realiteit. De heer Crombez moet dus kiezen tussen het een of het ander. De heer Somers ziet weinig samenhang in het discours, een verheldering zou het debat verrijken.

De heer *John Crombez* wil graag zo helder mogelijk zijn, dat betreft de essentie van de discussie. Het Rekenhof zei er geen voorstander van te zijn om in Vlaanderen hetzelfde te doen als wat de fractie van de heer Diependaele verdedigt, namelijk om het structureel op een paar jaar te doen. De heer Crombez is daar wel voorstander van, samen met de SERV.

Er kan worden gezegd dat het niet goed is om tekorten toe te laten als het slechter gaat. Er kan worden gezegd dat moet worden bespaard wanneer het niet goed gaat. De heer Crombez is het eens met de SERV. Het gaat niet alleen maar over tekorten, het gaat ook over de verdeling van de inspanningen.

Hij herhaalt dat er een enorme politieke wending in Vlaanderen is. Het is de eerste Vlaamse Regering, bovendien met een minister-president van N-VA, die het argument aanhaalt dat wegens de zware besparingen bij de federale overheid, in Vlaanderen iets meer moet worden gedaan. Het is nieuw dat vanuit Vlaanderen wordt gepleit om de federale overheid iets minder lastig te vallen. De heer Crombez bevindt zich in een lastige positie: hij is het daarmee niet eens.

Hij legt uit waarom hij voor de analyse van de SERV kiest: twee groeivertragingen van een halve percent komt neer op 400 miljoen euro die de regio's te veel bijdragen. Hij kiest niet voor het standpunt dat het Rekenhof innam omdat de helft van de Vlaamse begroting Welzijn, Zorg en Onderwijs behelst. Als Vlaanderen redeneert dat als het slechter gaat, een grotere inspanning moet worden gedaan om nominaal te blijven, dan leidt dat tot hogere inschrijvingsgelden voor de universiteit, besparingen op het kader van de universiteit, een stijging van de maximumfactuur in het leerplichtonderwijs, het schrappen van thuiszorguren en het niet volledig uitbetalen van het kindergeld.

De heer Crombez is blij met deze meer uitgebreide discussie. Hij stelt voor om het Rekenhof te vragen of het mogelijk is om binnen de legislatuur de impact van de pps-projecten meer gelijk te spreiden en uit te komen bij hetzelfde totale overschot dat de minister in de meerjarenraming voorspelt bij constant beleid. Daarna volgt dan een inhoudelijke discussie, en die betreft overtuiging en ideologie.

De heer Crombez verwijst naar het argument van de Europese Commissie, dat de maatregelen te ver gaan, dat ze de economie meer dan nodig vertragen. De Nationale Bank zegt hetzelfde. Sp.a zegt dit al langer: de economie mag niet te veel vertragen, want dan loopt men achter de eigen staart aan. Als de economie vertraagt, zoals de Europese Commissie voorspelt, zal de minister volgend jaar niet 100 miljoen euro te kort hebben, maar 300 miljoen euro! Dat betekent dat alle facturen naar de gezinnen verlegd worden, dat de verkoop, de retail en de distributie zwaar bemoeilijkt zullen worden, en dat de economie nog meer zal vertragen.

Hij keert terug naar de discussie over de kinderopvang. Het niveau van 550 euro per maand per kind is voor werkende mensen een enorme hap uit het budget, het wordt problematisch. In september zei de minister van Welzijn dat het bedrag misschien moet worden verhoogd. Er moet iets aan het systeem worden gedaan. Het bedrag mag niet nog meer worden verhoogd.

Het is een technische discussie volgens de heer Crombez. Met een aftrekbasis van afgerond 300 euro en een belastingtarief van 35 percent, komt het neer op 100 euro. Het valt niet in het jaar zelf, dus moet de prijs geleidelijk verminderd worden en moet worden afgesproken met de federale overheid dat het voordeel in de fiscale uitgaven niet wordt uitgegeven. Het is er niet in één keer. Het gaat over meerdere jaren. Het past dus in de redenering: structureel en over meer jaren gespreid zoals bij de federale overheid zelf. Het gaat niet om het verleggen van lasten. Alle ministers van Begroting hebben dit voorheen afgesproken met de federale overheid. Het is een kwestie van afspraken maken over de norm en over de inspanning.

De HRF zet de norm, maar het Overlegcomité beslist. Hij pleit er niet voor om de prijs van kinderopvang gewoon te verlagen. Het plafond zit nu iets boven 27 euro, afgerond komt dat uit op 550 euro. De mensen hebben een jaar lang veel betaald en ze trekken twee jaar later af op basis van 11 euro. De eigenlijke aftrek per maand is de aftrekbare basis maal het belastingtarief dat van toepassing is voor het gezin in kwestie. Volgens de heer Crombez moet men echt niet al te veel verdienen vooraleer het plafond is bereikt, dat is het probleem van het systeem.

Er staat nog iets in zijn nota. Hij verwijst naar de opmerking van de heer Somers dat op een bepaald moment een groeiperspectief moet worden gegeven, dat er een groeistrategie moet zijn. Daar botst het ideologisch tussen meerderheid en oppositie. De meerderheid zegt dat moet worden bespaard, dat het nu moet gebeuren en dat het later beter wordt. De heer Crombez wijst op de ramingen van de Europese Commissie. Dat is de reden waarom hij al een week aandringt op een deftige discussie over de lokale financiën.

De onzekerheid over de lokale middelen en begrotingen heeft een simpel gevolg. Dat wordt al voorspeld: het investeringsniveau van de ondernemingen gaat drastisch naar beneden de komende jaren. De discussie gaat over de marge die de toegelaten investeringen bepaalt. Voor openbare werken en rioleringen moet worden gekozen voor een groeistrategie. Heel concreet komt het neer op het oude plan-Van Mechelen voor schuldverlichting.

Het is neutraal binnen entiteit 2 en het moet worden overwogen omdat de lokale besturen volledig bevoegd zijn voor de betaling van hun pensioen. Het is een uitgavenniveau dat enorm stijgt. De lokale besturen hebben de voorbije jaren al enorm bespaard. Ze blijven echter onder druk staan omdat de pensioenuitgaven sneller stijgen dan alles wat mogelijk is qua besparingen en inkomsten.

De Vlaamse overheid staat niet in voor de eigen pensioenen. Een schuldoperatie zoals de operatie-Van Mechelen is het overwegen waard. De reden is simpel: de druk van de autofinancieringsmarge wordt weggehaald en er wordt toegelaten dat

de steden en gemeenten op een normale manier hun investeringsritme ontplooiën. Het zal niet het niveau van de voorbije tien jaar halen, maar op dit moment wordt alles platgelegd. Ook dat staat in zijn nota, stelt de heer Crombez. Er is een immense impact op de openbare werken, rioleringen, bouw. Dat kan worden nagevraagd bij de ondernemingen.

De heer Crombez geeft de heer Somers gelijk dat zelfs in moeilijke tijden aan een groeistrategie moet worden gedacht. Er kunnen technisch en begrotingsmatig zware discussies over worden gevoerd. Het moet op het Overlegcomité worden gebracht. De vraag moet worden beantwoord of het voorstel voor de kinderopvang kan, of de rekening exact is. Iedereen moet de discussie durven te voeren. Mensen mogen niet bang zijn om opties te lanceren en tegenvoorstellen te doen, om analyses te maken en om de discussie echt te voeren.

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt het aandoenlijk hoe de heer Crombez als Vlaams fractieleider de Vlaamse overheid wil behoeden voor overdreven besparingsinzet en voor financiële afslanking. De voorbije jaren waren ze er samen van overtuigd dat vooral de federale overheid te zware lasten moet dragen. Nu heeft de heer Crombez het geweer van schouder veranderd. Hij stelt dat Vlaanderen staat voor Zorg en Onderwijs, dat hij er minimaal op wil besparen.

De heer Van den Heuvel vindt dat een beetje raar. De federale overheid is nog steeds bevoegd voor de ruime sociale zekerheid, voor uitkeringen in gezondheidszorg, voor invaliditeitsuitkeringen, voor werkloosheidsuitkeringen. De macro-economische stabilisatoren zitten daar. Hij vindt het een beetje goedkoop dat de heer Crombez stelt dat de Vlaamse Regering niet moedig genoeg is, de eigen zaak te weinig verdedigt en dat vooral Vlaanderen de macro-economische motor aan de praat moet krijgen. Dat is totaal in tegenstelling met het geluid van de voorbije jaren.

Het kleine Vlaanderen is niet in staat om de hele Europese economische motor op gang te trekken. Vlaanderen is een heel klein wielkje in het geheel. Er moet worden opgehouden mensen wijs te maken dat een voluntaristisch groeistimulerend beleid in Vlaanderen plots groeicijfers zou creëren van meer dan 2 of 3 percent. Dat kan niet, Vlaanderen is een kleine economie. In economentaal heeft men het over een uitvoerlek en een invoerlek. Door het inbouwen van heel veel stimulators, zal vooral de invoer stijgen. Volgens de heer Van den Heuvel moet het heel bescheiden bekeken worden.

Op korte termijn kan het effect inderdaad zijn dat de mensen pessimistischer geworden zijn, maar het is een investering op lange termijn. Wie een ongeloofwaardig pad wil bewandelen van het op orde brengen van de overheidsfinanciën, moet maar eens even naar de zuiderburen en naar Italië kijken. Zij zitten al jaren op het pad waarbij de groei niet veel gefnuikt mag worden, waar wordt bijgepompt, waar niet wordt gewerkt aan een afslanking, waar het tekort 4 à 5 percent mag zijn, waar ze niet geloven in de Europese orthodoxie. De heer Van den Heuvel gelooft er niet in, de groeicijfers van de zuiderburen en van Italië liggen absoluut niet hoger dan het Europese gemiddelde, en het consumentenvertrouwen en het ondernemersvertrouwen zijn er niet groter dan in Vlaanderen. Hij is ervan overtuigd dat de uitgetekende koers moet worden gevaren. Zo kan op een duurzame manier vertrouwen worden gegeven aan de economie.

Ook inzake de lokale financiën vindt de heer Van den Heuvel de pleidooien van de heer Crombez een beetje aandoenlijk. Hij is bijna 18 jaar burgemeester en durft daarom te zeggen dat de lokale overheid het niveau is dat er uiteindelijk in de federale en de Vlaamse besparingen goed van afkomt. Er gebeuren inspanningen en er wordt een bijdrage gevraagd, maar het valt al bij al mee. Hij verwijst naar het Gemeentefonds. Dat is een mooi symbool dat wordt behouden om te tonen

dat het Vlaams niveau gelooft in de lokale besturen. Deze regering doet dat omdat 50 percent van de overheidsinvesteringen gebeurt door lokale besturen. De heer Van den Heuvel gelooft dat de lokale besturen zelf de moed moeten hebben en ervoor moeten kiezen om te investeren. Hij is het niet eens met de heer Crombez dat de BBC dat verbiedt. Mechelen en Puurs investeren meer dan ooit zonder dat de schuld ontspoot. Op Vlaams niveau moet er met het federale niveau worden onderhandeld om meer ruimte te krijgen. Vlaanderen moet op zijn beurt het lokale niveau depanneren om ook hun meer ruimte te geven. Hij is ervan overtuigd dat dit een gematigde maar duurzame weg is en dat de lokale besturen hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Op die manier kunnen ze onze economie ondersteunen.

Minister *Annemie Turtelboom* vindt het een geanimeerd en boeiend debat. Ze wil de knoop in het hoofd van de heer Crombez ontwarren, maar ze vreest dat haar woorden hem niet echt bereiken. Vandaag is het gros van de openstaande vorderingen effectief geïnd. Uit de gegevens van drie kwartalen blijkt dat al 82,67 percent van de vorderingen is geïnd. Uit de historische reeks blijkt dat dat in 2011 99,1 percent was en in 2012 98,69 percent. Nu zitten we dus al aan 82,67 percent. Het resterende saldo is in de invorderingscyclus opgenomen om de vorderingen op te nemen. De minister zegt dat we ervan uit kunnen gaan dat we terug zullen eindigen op 98 of 99 percent invorderingen. Naast de jaarlijkse indexering wordt er ook een correctie voor onwaarden en wanbetalers toegepast. Er is geen enkele indicatie dat we niet op schema zitten.

De heer *John Crombez* zegt dat als het Rekenhof toelichting vraagt over de 1,8 miljard euro, het dan gaat over cijfers van 2013. Die toelichting is maanden geleden gevraagd omdat het cijfer kortlopende vorderingen sterk was toegenomen. De minister zegt dat het ritme van de vorderingen van korter dan één jaar aan het versnellen is waardoor de achterstand wordt opgehaald. De heer Crombez vindt dat goed nieuws en gelooft de minister. Hij vraagt naar de invorderingen omdat hij wil weten wat de impact op de begroting is. Als het effectief klopt dat de vorderingen sneller worden geïnd, dan moet dat worden vertaald in de basis van 2014 en is dat zelfs goed nieuws voor de begroting van 2015.

Minister *Annemie Turtelboom* zegt dat dit op basis van de inkohiering wordt aangerekend in het ESR-vorderingensaldo. Ze zegt dat het de voorbije jaren steeds zo was dat er na een jaar werd geëindigd op 98 of 99 percent. Nu zit men na drie kwartalen al op 82 percent. Dat eindpercentage zal opnieuw worden gehaald zonder te versnellen. Het ritme wordt gewoon aangehouden.

De heer *John Crombez* blijft met de vraag zitten wat daarin zit omdat de vorderingen van korter dan één jaar altijd een grote massa zullen blijven. Er is een belastbare basis en een geraamde ontvangst en dan duikt er een bedrag niet-geïnde vorderingen op. Dat zijn voor een deel belastingen. Het interesseert hem te weten of de achterstallige belasting iets constants is, maar daarvoor moet de samenstelling ervan gekend zijn. Het kan dat dit constant in de tijd blijft, maar dan zal er op de activa 'kortlopende' altijd een groot bedrag aan achterstallige belastingen staan. Als het iets is dat beter kan worden geïnd, dan is dat goed nieuws voor de begroting. Als de inning kan worden verbeterd, dan wordt dat een structurele inkomst. Hij verwijst naar de verkeersboetes.

Minister *Annemie Turtelboom* vat samen wat de heer Crombez zegt: als het volume stijgt maar we op een inningspercentage van 98 of 99 percent blijven staan, kan er eigenlijk meer in de begroting worden ingeschreven. De minister zegt dat het volume hetzelfde blijft, maar dat er interne verschuivingen zijn. Bij de verkeersbelasting bijvoorbeeld kan er fluctuatie zijn. De minister heeft geen indicatie dat het volume om te innen plots veel meer zal zijn dan bijvoorbeeld vorig jaar. Als dat zo was, had ze het bedrag wel aangepast. Er zitten uiteraard belastingen in, maar er is geen indicatie dat die nu meer zouden opbrengen dan de voorbije jaren.

De heer *Jan Bertels* merkt op dat er volgens de minister de afgelopen jaren altijd ongeveer 1,2 miljard euro te innen saldo was. Als dat zo is, dan wijt hij dat aan de efficiëntie van de Vlaamse belastingdiensten, maar hij vindt het toch een rare vaststelling.

Minister *Annemie Turtelboom* stelt voor om op het moment dat de rekeningen 2014 afgesloten worden, daar een debat over te houden en ze te vergelijken met 2013, 2012 enzovoort. De minister begrijpt de bekommernis nu beter. Als de volumes stijgen en dalen, is er inderdaad een impact op de begroting. Ze heeft nu geen gedetailleerde cijfers van hoe het is geëvolueerd. Ze zegt alleen dat men op een invorderingspercentage zit dat logisch is. Ook het getal is logisch om in te schrijven. Er zijn meerjarenramingen en daarin moet men realistische inschattingen maken. Men moet ook niet masochistisch zijn, maar men moet een evenwicht zoeken, zeker op budgettair moeilijke en economisch kwetsbare momenten. Dan moet men ervoor zorgen dat de inningen goed lopen om zo de begroting te kunnen stutten in de jaren dat dat nodig is.

De heer *John Crombez* heeft er geen enkel probleem mee dat de cijfers niet helemaal in detail gaan. Hij is het ermee eens dat je zeker op moeilijke momenten ervoor moet zorgen dat de ontvangsten efficiënt worden geïnd. De rekeningen 2014 zijn nog veraf. Hij vraagt of het mogelijk is om van de cijfers van 2013 een detail te krijgen van de administratie.

Minister *Annemie Turtelboom* bevestigt dat ze de detailrekening van 2013 zal opvragen en schriftelijk overmaken. Ze voegt toe dat de raming van de onroerende voorheffing onder meer uitgaat van een jaarlijks hoeveelheidseffect van 2 procent. In de voorliggende meerjarenraming worden de efficiëntiewinsten die bij de provincies zullen worden doorgevoerd, aan de ontvangstenzijde verrekend. Dat zit in het hele kader van de afslanking van de provincies en de ruimte die daarvoor bestaat.

De heer *John Crombez* begrijpt dit niet. Volgens hem is het 15 procent en 13,9 procent voor 2015 en 2016. Het is volgens hem net omgekeerd: je gaat terug naar een pad van 2,7 tot 2,8 procent groei op een moment dat je de efficiëntieoperatie van de provincies doet. Nu schrijft men dat in de jaren voordat die operatie gebeurt. De minister verduidelijkt dat het minder doorrekenen van de onroerende voorheffing aan de provincies een verdere efficiëntieoefening vanaf 2016 is, en die komt bovenop de efficiëntieoefening van het Provinciefonds in 2015. Dat past in de afslankingsoperatie die deze regering doet ten aanzien van de provincies. De heer *Crombez* snapt nog steeds niet hoe dat kan.

De heer *Jan Bertels* stelt dat dit puur technisch is, maar dat het wel gaat om een belangrijk principe. De minister heeft het gehad over het minder doorrekenen aan de provincies. Normaliter doet men voor belastingontvangsten echter geen minoperaties. Dan zie je uitgaven of inkomsten, maar niet een versmelting van de twee. Hij vraagt of men dat principe heeft verlaten.

De heer *Bertels* zegt dat je vroeger bij de onroerende voorheffing die inkomsten zag, en dat je een doorstorting naar de provincies had. Nu geeft de minister de indruk dat die twee worden vermengd. Als dat het nieuwe principe is, dan moet men daar toch even een zicht op krijgen, zo stelt hij.

De *minister* antwoordt dat, als er minder wordt doorgestort, men meer in kas heeft.

III. Artikelsgewijze bespreking en eindstemming

1. Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 18/1*)

Er worden bij dit ontwerp van decreet geen amendementen ingediend. De artikelen en de tabel worden alle aangenomen met 12 stemmen voor en 3 tegen.

Het ontwerp van decreet wordt ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen voor en 3 tegen.

2. Ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/1*)

2.1. Corpus van het decreet

Artikel 1

Op artikel 1 is er een amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3*) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Artikel 2 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 3

Op artikel 3 is er een amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3*) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 4 tot en met 33

De artikelen 4 tot en met 33 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 34

Op artikel 34 is er een amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3*) tot invoeging van woorden.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 35 tot en met 48

De artikelen 35 tot en met 48 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 49

Op artikel 49 is er een amendement nr. 6 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 50 en 51

De artikelen 50 en 51 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 52

Op artikel 52 is er een amendement nr. 7 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 53 tot en met 57

De artikelen 53 tot en met 57 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 58

Op artikel 58 is er een amendement nr. 8 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3) tot vervanging van woorden.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 59 tot en met 83

De artikelen 59 tot en met 83 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 84

Op artikel 84 is er een amendement nr. 9 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3) tot vervanging van de tabel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

2.2. Tabel

Amendementen nr. 1 en 2 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/2*) worden door de indieners ingetrokken.

Amendementen nr. 10 tot 25 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 19/3*) van de Vlaamse Regering wijzigen de tabel op diverse plaatsen.

Bij amendement nr. 16 (wijziging van de begrotingsartikelen VL0-1VME2ZZ-LO – Lonen en VR0-1VBA2ZZ-PR – Provisies) vraagt de heer *Jan Bertels* of dit amendement bepaalt dat de beleidskredieten voor de kabinetsleden worden verhoogd.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat deze verhoging te maken heeft met het feit dat er in deze regering, in vergelijking met de vorige, een extra vice-minister-president is en dat die dus een extra kabinet heeft.

De heer *Jan Bertels* stelt vast dat de kredieten voor de kabinetten dus verhogen, in tegenstelling tot wat eerder geïnsinueerd werd.

De amendementen nr. 10 tot 25 worden alle aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

2.3. Eindstemming

Het geamendeerde ontwerp van decreet wordt aangenomen met 12 stemmen voor en 3 tegen.

3. Ontwerp van decreet houdende middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 14/1*)

3.1. Corpus van het decreet

Artikel 1 en 2

De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 3

Er is een amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI. Parl. 2014-15, nr. 14/2*) tot wijziging van het bedrag van de niet-toegewezen ontvangsten.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 4 tot en met 17

De artikelen 4 tot en met 17 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

3.2. Tabel

Op de tabel is er een amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 14/2) tot wijziging van begrotingsartikel CB0-9CEBTAB-OW – Ontvangsten werking en toelagen – Actief risicomanagement.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Op de tabel is er een amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 14/2) tot toevoeging van een nieuw programma E – Opvolgen en optimaliseren van de financiële situatie van de Vlaamse overheid, bestaande uit een nieuw begrotingsartikel CE0-9CEBTAG-OW – Werking en toelagen – Dienstverlening inzake vastgoedtransacties.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Het aannemen van dit amendement houdt impliciet ook de aanpassing in van het overzicht van de begrotingsfondsen op pagina 60 van stuk 14/1, en dat als amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering werd ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 14/2).

Op de tabel is er een amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 14/2) tot toevoeging van een nieuw begrotingsartikel JB0-9JDGAAL-OW – Ontvangsten werking en toelagen – Investeren in wendbare werknemers en ondernemingen.

Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Op de tabel worden er ook twee amendementen nr. 6 en 7 ingediend door de heer Jan Bertels (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 14/3).

Amendement 6 strekt ertoe de algemene ontvangsten en de toegewezen ontvangsten van begrotingsartikel CB0-9CFBAAA-OW (Ontvangsten werking en toelagen – duurzaam budgettair en financieel beleid voor gemeenschappelijke aangelegenheden) aan te passen.

De heer *Jan Bertels* ziet mogelijke bijkomende inkomsten bij de niet-geïnde belastingen op minder dan een jaar, maar dat bedrag is moeilijk in te schatten. Er is een bedrag van 1,2 miljard euro waarover onduidelijkheid is. Zijn fractie dient dit amendement in omdat ze wil dat de regering daar werk van maakt. De heer Jan Bertels licht toe dat een betere inning het mogelijk moet maken om een gedeelte van deze niet-geïnde belastingen alsnog te innen.

Amendement nr. 7 van dezelfde indiener wil een nieuw begrotingsartikel invoegen, voor opbrengsten uit een tolheffing voor vrachtverkeer in de Liefkenshoektunnel. Dit kan volgens hem 40 miljoen euro aan extra inkomsten opleveren.

De heer Bertels hoort vaak de opmerking dat zijn fractie alleen zou denken aan het verhogen van de uitgaven en niet aan het verhogen van de inkomsten. Met deze amendementen zorgt zijn fractie echter ook voor inkomsten. Aldus wordt er eenzelfde inspanning geleverd als bij de nominale begroting, maar die wordt wel gespreid in de tijd, in verband met Eurostat en met inkomsten die zijn fractie elders zoekt. Er wordt dus een evenwicht gerealiseerd binnen deze regeerperiode.

De heer *Matthias Diependaele* stelt dat het geheel van de amendementen van de fractie van de heer Bertels bij de middelen- en de uitgavenbegroting niet budgetneutraal is. De sp.a geeft volgens de spreker duidelijk aan dat ze voor 2015 in het rood wil gaan. De fractie graaft dus wel degelijk putten.

De heer *John Crombez* herinnert aan de opmerking van minister Vandeurzen dat het niet volledig uitbetalen van de kinderbijslag 63 miljoen euro oplevert. Dat klopt echter niet langer. Hij heeft dat geverifieerd bij de administraties. Als de regering de begroting onveranderd indient, heeft ze een tekort van 23 miljoen euro. Het voorstel van zijn fractie komt, net als de begroting van de regering, uit op een klein tekort. Binnen dit voorstel is er echter geen verhoging van het inschrijvingsgeld en wordt de kinderbijslag wel uitbetaald. Zijn fractie wil, net zoals de meerderheid, de inspanning structureel spreiden over een aantal jaren.

Zijn fractie heeft aangekaart dat er een tekort was in de middelen voor de studiebeurzen. De vakminister heeft dat erkend tijdens de discussie en heeft dat ook rechtgezet in een amendement. Nu blijkt echter dat de besparing op de kinderbijslag, die in deze begroting wordt voorgelegd, niet het verhoopte bedrag oplevert. Er is dus een tekort. In de vorige regeerperiode vertoonden de begrotingen van minister Muylers soms ook een klein tekort, maar structureel waren ze in evenwicht. De SERV meent trouwens dat men in economisch ongunstige tijden niet te veel mag besparen, want dat zou de economie verder vertragen. Binnen deze context verwijst hij ook naar het perscommuniqué van de Nationale Bank en van de Europese Commissie.

In haar zoektocht naar nieuwe inkomsten heeft zijn fractie zich laten inspireren door parlementsleden van de meerderheid die suggereerden om de vrachtwagens in Antwerpen door de Liefkenshoekunnel te sturen. De middelen die daaruit voortvloeien zouden grotendeels geïnvesteerd worden in kortetermijnoplossingen. Er is zelfs een klein overschot. Dat heeft te maken met het feit dat men niet alles onmiddellijk kan realiseren. Door een goedkeuring van de twee amendementen van sp.a zou men het tekort in de huidige begroting zelfs iets kleiner kunnen maken.

De amendementen nr. 6 en 7 worden verworpen met 3 stemmen tegen 12.

3.3. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015, aldus gewijzigd, wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

4. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nrs. 15/1)

4.1. Corpus van het decreet

Artikel 1

Op artikel 1 is er een amendement nr. 16 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Op artikel 2 is er een amendement nr. 17 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 3

Op artikel 3 is er een amendement nr. 18 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 4 tot en met 16

Bij artikel 14 moet worden opgemerkt dat het bedrag van de machtigingen moet worden aangepast, wegens de goedkeuring van amendement nr. 35. In dat amendement wordt in de begrotingstabel het bedrag voor de machtiging in het in dit artikel vermelde begrotingsartikel DB0-1DFA5AY-IS aangepast van 14.661.000 euro naar 14.420.000 euro. Dit is een technische aanpassing, die voortvloeit uit de goedkeuring van amendement nr. 35.

De artikelen 4 tot en met 16 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 17

Op artikel 17 is er een amendement nr. 54 van de dames Caroline Gennez, Tine Soens en Elisabeth Meuleman (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/9).

Het amendement wordt verworpen met 2 stemmen tegen 12 bij 1 onthouding.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 18

Op artikel 18 is er een amendement nr. 56 van de dames Caroline Gennez, Tine Soens en Elisabeth Meuleman (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/9).

Het amendement wordt verworpen met 2 stemmen tegen 12 bij 1 onthouding.

Op artikel 18 is er een amendement nr. 19 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 18/1 (nieuw)

Er is een amendement nr. 20 van de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6) tot invoeging van een nieuw artikel 18/1.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 19 tot en met 61

De artikelen 19 tot en met 61 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 62

Op artikel 62 is er een amendement nr. 21 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot schrapping van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 63 tot en met 91

De artikelen 63 tot en met 91 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 92

Op artikel 92 is er een amendement nr. 22 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 93 tot en met 101

De artikelen 93 tot en met 101 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 102

Op artikel 102 is er een amendement nr. 23 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot vervanging van paragraaf 1.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 103

Artikel 103 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 104

Op artikel 104 is er een amendement nr. 24 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot vervanging van het artikel.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 105 tot en met 129

De artikelen 105 tot en met 129 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 130

Op artikel 130 is er een amendement nr. 25 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot vervanging van een zin.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.
Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 131 tot en met 138

De artikelen 131 tot en met 138 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 139

Op artikel 139 is er een amendement nr. 26 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6*) tot vervanging van de lijst van instellingen.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.
Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 140 tot en met 168

De artikelen 140 tot en met 168 worden zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Door de aanneming van de amendementen nr. 20 (invoeging nieuw artikel 18/1) en nr. 21 (weglating oorspronkelijk artikel 62) worden de artikelen 19 tot en met 62 hernummerd.

4.2. Tabel

Er worden ook diverse amendementen ingediend door leden van de oppositie. (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/2-5 en 7-10*).

Deze amendementen worden gezamenlijk besproken.

De heer *Matthias Diependaele* zegt bij de laatst ingediende groep amendementen 57 tot 83 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/10*), die ter vergadering nog werden ingediend, snel te hebben nagerekend hoeveel de oppositie met die amendementen in het rood zou gaan. Bij die berekening heeft hij zich moeten beperken tot de VEK's. Met deze bundel amendementen komt hij uit op een extra tekort van een kleine honderd miljoen euro. In een ander amendement, dat eerder werd ingediend, komt daar nog eens tien miljoen euro bij. Hiermee heeft men dus wel degelijk de intentie om de schuldenput groter te maken.

De heer *John Crombez* excuseert zich omdat hij bepaalde amendementen niet sneller heeft kunnen bezorgen. In sommige gevallen moest zijn fractie namelijk werken op basis van onvolledige gegevens, ook al omdat ze op sommige vragen geen antwoord had gekregen. De snelle telling van de heer Diependaele klopt niet.

Mevrouw Gennez had een subamendement ingediend op een amendement van de regering. De regering had voorgesteld om het bedrag voor de studiebeurzen aan te vullen door een besparing van tien miljoen euro op het Minafonds. Zijn fractie

is het daar niet mee eens en voorziet een andere besparing. Het amendement van mevrouw Gennez behelst dus een budgetneutrale ingreep. Zijn fractie vindt het een slechte keuze om de tekorten binnen de studietoelagen te compenseren op duurzame investeringen zoals het Minafonds. Daarom stelt zijn fractie voor om dit te compenseren binnen een ander krediet waar er volgens vroegere gegevens van de administratie meer financiële ruimte is.

De regering weet nu al dat het groeicijfer voor 2014 lager zal zijn. De SERV komt uit op een bedrag van 80 miljoen euro. Over enkele maanden zullen er dus extra besparingen worden gevraagd, die niet zijn opgenomen in de meerjarenraming. Het kindergeld en de lastenverlaging voor de kmo's zijn nu al voor twee jaar uitgesteld in plaats van voor een jaar.

De heer *Matthias Diependaele* stelt vast dat de heer Crombez wel degelijk voorstelt om in het rood te gaan. De vergelijking met het federale niveau gaat niet op. Daar is een spreiding opportuun omdat de situatie er de voorbije jaren nog veel verslechterd was. Het Rekenhof pleit inderdaad voor een structurele aanpak van de begrotingen in de verschillende deelstaten, maar ziet niet direct in hoe dat mogelijk is. Men kan dat best doen wanneer er een overschot is. Het is geen goed idee om nu putten te graven als men niet de zekerheid heeft dat die ook opgevuld zullen worden. Zijn fractie maakt dus een andere keuze.

De heer *Jan Bertels* vraagt zich af of de heer Diependaele zelf nog gelooft dat hij een begroting indient met een nominaal tekort van nul of iets erboven.

De heer *John Crombez* kan akkoord gaan met de laatste opmerking van de heer Diependaele. Hij wil weten of het juist is dat die besparing van 63 miljoen euro in de kinderbijslag er niet is en dat er dus een nominaal tekort is in de begroting. Verder vraagt hij met nadruk om te kunnen beschikken over het afgesproken besparingspad in de sector Welzijn, die is vermeld in de meerjarenraming. Dat is essentieel voor de discussie over deze begroting.

Minister *Annemie Turtelboom* herhaalt dat zij enkel de cijfers geeft, maar dat het aan de vakministers is om te spreken over hun eigen beleidsdomein.

De heer *John Crombez* vindt dat het parlement niet kan aanvaarden dat de minister van Begroting op deze vragen geen antwoord geeft. Heel de begroting heeft betrekking op bevoegdheden van andere ministers.

In het geval van de besparing van 63 miljoen euro maakt het een verschil of de indexering al dan niet betrekking heeft op een heel jaar. In een vorige commissievergadering ging hij akkoord met het antwoord van de minister dat het afgesproken besparingspad Welzijn beter met minister Vandeurzen kon worden besproken. Toen bleek dat de begrotingsbesprekingen in Welzijn afgerond waren, heeft zijn fractie een actuele interpellatie ingediend, maar die werd niet aanvaard omdat de besprekingen in de commissie Financiën en Begroting nog aan de gang waren. Daarom stelt hij nu de vraag aan de minister van Begroting over het besparingspad in Welzijn.

Minister *Annemie Turtelboom* licht nog toe dat de begroting voorziet in het nominale behoud van het bedrag van de kinderbijslag. Het doet dus niet ter zake of de spilindex in het begin of op het einde van het jaar wordt overschreden.

De heer *John Crombez* antwoordt dat dat niet kan. Verschillende instanties hebben berekend wat de impact zal zijn van de onvolledige uitbetaling van de kinderbijslag. Met het antwoord dat nu gegeven werd, kan men ervan uitgaan dat de besparing nog groter zal zijn.

De heer *Jan Bertels* zegt dat amendement nr. 8 (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15, nr. 15/4*). betrekking heeft op problemen in de uitvoering van het Maatwerkdecreet. De minister had gezegd dat hij het probleem zou rechtzetten bij de begrotingscontrole. De heer Bertels vraagt zich af waarom men dit nu niet kan rechtzetten.

Enkele amendementen hebben betrekking op een aantal compensaties in onderwijsaangelegenheden, onder meer het afstandsonderwijs voor kinderen die in het ziekenhuis liggen en de invoering van het M-decreet. Het gaat om relatief kleine bedragen. Het gaat ook over het correcte bedrag van de niet-indexatie van de kinderbijlagen en over het mediabeleid, waar zijn fractie kiest voor interne compensaties. Inzake het Maatwerkdecreet heeft de minister toegegeven dat ze eigenlijk niet de bedoeling heeft om dit on hold te zetten. Ze wil dit corrigeren bij de begrotingswijziging. Daaruit moet men begrijpen dat er al een tekort in zit.

De heer *Matthias Diependaele* heeft een opmerking bij amendement nr. 83 over het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden. Deze materie zou behandeld worden op het Uitgebreid Bureau van 1 december 2014, bij de bespreking van de meerjarenbegroting van het Vlaams Parlement. Alle partijen zijn het erover eens dat er een einde moet komen aan het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden. Men moet wel een goede manier vinden om dat door te voeren. Juridisch houdt het voorstel steek. Men zal gewoon een extra dotatie geven aan De Lijn, ter waarde van 124 keer 296 euro. Het komt er dus op neer dat het Vlaams Parlement een abonnement betaalt voor elk parlements lid. Het gratis openbaar vervoer heeft echter ook betrekking op de NMBS. Het Uitgebreid Bureau heeft het lid gevraagd om, op basis van de voorstellen die hij ter tafel gelegd had, een degelijke regeling uit te werken, samen met de diensten van het parlement. De oppositie heeft daar geen kritische bedenkingen bij gemaakt. Het is dan ook beneden alle peil dat de sp.a hierover nog een amendement indient. Aldus probeert de sp.a te laten uitschijnen dat zij de enige fractie is die voorstander is van de afschaffing van het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden.

Hij betreurt vooral dat dit amendement niet zegt dat de parlementsleden hier zelf moeten voor betalen. Dat is dus een groot verschil met de voorstellen die het lid op het Uitgebreid Bureau heeft toegelicht. De sp.a wil gewoon de dotatie van het parlement korten en dat bedrag aan De Lijn geven.

De heer *Björn Rzoska* kondigt aan dat hij zich zal onthouden bij de stemming over dit amendement omdat het niet helemaal overeenstemt met de afspraken binnen het Uitgebreid Bureau. Hij is toen niet tussengekomen omdat hij wacht op de nota. Hij vond het positief dat ook de kilometervergoeding voor het vervoer met de wagen in de discussie betrokken zou worden.

De heer *John Crombez* stelt vast dat het mogelijk is om snel een beslissing te nemen als het gaat over de verhoging van de tarieven van het openbaar vervoer voor de gezinnen. Dan moet een snelle beslissing ook mogelijk zijn als het gaat over de parlementsleden. Als men het bedrag van de onkostenvergoeding voor de parlementsleden vermindert, dan kan de prijsverhoging bij De Lijn voor kinderen van minder dan twaalf jaar geschrapt worden. De discussie over het gratis openbaar vervoer is al twee maand aan de gang. De meerderheid heeft gezegd dat ze op 1 december 2014 met een voorstel zou komen. Zijn fractie is van oordeel dat er in de begroting waarover op 15 december gestemd wordt, maar beter meteen een amendement kan zitten dat deze kwestie regelt.

De heer *Koen Van den Heuvel* is blij dat de heer Rzoska vanuit de oppositie een genuanceerd standpunt heeft ingenomen over het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden. Er is binnen het Uitgebreid Bureau een rijpe discussie gevoerd. Er zullen op korte termijn concrete voorstellen worden geformuleerd. De parlementsleden hebben, net als andere werknemers, een vergoeding om zich te verplaatsen

naar het werk. Zo kan de uitzonderingsclausule, namelijk dat parlementsleden gratis gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer, worden afgeschaft.

De heer *Frederik-Willem Schiltz* vindt dat de heer Crombez zich populistisch gedraagt. Als de parlementsleden hun mobiliteitsvergoeding zouden inleveren, dan kan men zogenaamd de min-twaalfjarigen goedkoper met tram en bus laten rijden. Zo kan men gemakkelijk scoren. Men zou ook kunnen voorstellen dat de heer Crombez zijn loon ter beschikking stelt om het gat in de begroting te helpen dichten. Hij denkt wel dat er over het mobiliteitsbudget van het parlement een interessant debat kan worden gevoerd.

De heer *Matthias Diependaele* dankt de heer Rzoska voor zijn genuanceerde antwoord. Dat toont aan dat er betere regelingen mogelijk zijn dan het amendement van sp.a. De Lijn vormt slechts een beperkt aandeel van het totale pakket aan openbaar vervoer. Hij begrijpt dat de heer Crombez nu probeert bij te sturen. Het zegt letterlijk dat de indieners voorstellen om de kostprijs van een abonnement bij De Lijn voor de 124 Vlaamse parlementsleden in te houden op de dotatie voor de werking van het Vlaams Parlement en het toe te voegen aan de dotatie van De Lijn. Dit zal dus niet worden afgetrokken van de onkostenvergoeding van de parlementsleden.

De leden van de sp.a-fractie zijn niet de enigen die een afschaffing vragen van het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden. Alle fracties zijn het erover eens. Hijzelf heeft dit thema opnieuw op de agenda gezet bij de bespreking van de meerjarenbegroting van het Vlaams Parlement. Hij roept de heer Crombez op om binnen het Uitgebreid Bureau te zoeken naar de beste manier om dat in beleid om te zetten.

De heer *Bart Somers* vindt dat men het recht van de parlementsleden op gratis openbaar vervoer in vraag mag stellen als bijvoorbeeld senioren daar geen recht meer op hebben. De parlementsleden moeten echter niet proberen om elkaar te overtroeven als het gaat over hun statuut. Dat zou misplaatst en contraproductief zijn. De leden van het Uitgebreid Bureau, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, hebben zich geëngageerd om in consensus een oplossing uit te werken. Dat is niet zo eenvoudig omdat er ook een link is met een grondwettelijke bepaling. Hij roept sp.a op om het amendement in te trekken. De consensus die binnen het Uitgebreid Bureau aan het groeien was, is immers belangrijker voor de geloofwaardigheid van de politiek dan het opbod in deze begrotingsdiscussie. Als men die consensus niet kan realiseren, dan kan iedereen zijn eigen gang gaan.

De heer *John Crombez* waardeert de toon van de heer Somers. Als er geen consensus wordt bereikt, dan vermindert het amendement inderdaad de dotatie van het Vlaams Parlement. Voor zijn fractie was dit echter de enige mogelijkheid om die ingreep in te brengen in de begroting. In de volgende fase zou dit afgetrokken worden van de onkostenvergoeding van de parlementsleden. Hij erkent dat alle partijen in het Uitgebreid Bureau om een oplossing hebben gevraagd. Volgens de tarievenplannen van De Lijn kost een abonnement 294 euro en geen 296 zoals de heer Diependaele vermoedt. Overigens stelt hij vast dat de meerderheid al een hele tijd aan het discussiëren is over het kleinste en onbelangrijkste amendement.

Voor het overige wil zijn fractie de tariefaanpassingen inzake mobiliteit ongedaan maken. Vooral het voorstel van de vijftig euro voor het derde kind is ongebruikelijk. Zijn fractie zet een deel van de middelen voor basismobiliteit terug in de begroting. Dat wordt op een andere begrotingspost gecompenseerd.

Inzake Welzijn wil zijn fractie de besparingen op de contingenten van de thuiszorg-uren ongedaan maken. Vooral in Antwerpen zou die daling een grote impact heb-

ben. Verder vraagt de sp.a om het groeitraject kinderopvang voor Kind en Gezin gewoon aan te houden en om de index op de kinderbijslagen wel toe te kennen.

Ten slotte komt hij nog eens terug op zijn vraag dat het parlement op de hoogte zou worden gebracht van het afgesproken besparingspad in Welzijn. Uit het antwoord van de minister begrijpt hij dat het parlement die informatie niet krijgt. Als hij het verkeerd begrepen heeft, moet men dat zeggen.

Hij wil weten wat de leden van de meerderheid denken over het feit dat het parlement niet kan beschikken over het afgesproken besparingspad Welzijn. Dat heeft namelijk een impact op tal van welzijnsaspecten.

De heer *Bart Somers* vindt dat de oppositie haar werk moet doen. Dat parlementaire debat versterkt onze democratie. Een goed werkend parlement heeft echter ook een goed werkend Bureau nodig. De meerderheid moet binnen het Bureau voldoende rekening houden met de rechten van de oppositie. Omgekeerd heeft de oppositie, en vooral de oppositie, belang bij een goed werkend Bureau. Dan moet ze de afspraken die daar worden gemaakt ook respecteren. Hij kan begrijpen dat de oppositie een wapen wil om het debat te voeren. Op 1 december werd er immers nog geen consensus bereikt over het statuut. Dat wapen heeft ze, want ook in de plenaire vergadering kan ze nog amendementen indienen. Hij suggereert dat sp.a dat zou doen als er tegen het volgende Uitgebreid Bureau nog geen consensus bereikt werd. Dat zou getuigen van een correcte en integere houding. Dat is belangrijk voor de werking van dit parlement op lange termijn. Nu geeft de sp.a-fractie echter de indruk dat ze het debat naar zich toe wil trekken.

De heer *Matthias Diependaele* is niet in detail ingegaan op de verschillende amendementen van sp.a. Hij is er echter van overtuigd dat de put met deze amenderingen opnieuw dieper wordt gemaakt. De begroting is een groot geheel waarbinnen men evenwichten zoekt. Als men daar bepaalde zaken uit wegneemt, dan wordt het geheel onderuit gehaald.

De heer *John Crombez* beklagt zich erover dat parlementsleden vaak geen antwoorden krijgen op hun vragen over de begroting. Ofwel antwoordt men dat het gaat om een raming, ofwel dat hierover beslist zal worden bij de begrotingscontrole. Alleen met de opmerking van zijn fractie over de studiebeurzen heeft de regering rekening gehouden. Hij heeft dus herhaaldelijk ondervonden dat de regering probeert om antwoorden te ontwijken. Hij vindt echter dat het parlement in geen geval kan stemmen over het geheel van de begroting als het zelfs geen antwoord krijgt op de vraag of het kan beschikken over het afgesproken besparingspad van Welzijn. De begrotingsbesprekingen zijn al verschillende weken aan de gang, maar hij is nog maar enkele dagen op de hoogte van het bestaan van dit afgesproken besparingspad. Hij kan niet begrijpen dat sommige mensen deze begroting zouden goedkeuren als ze dat antwoord niet krijgen. Als er een afgesproken besparingspad is in Welzijn, dan moet het parlement dat kennen vooraleer ze de begroting stemt. Het Planbureau heeft meer duidelijkheid gebracht over te verwachten inflatie. Ook de heer Degadt, gedelegeerd bestuurder van Zorgnet Vlaanderen, luidde hierover de alarmbel.

De heer *Björn Rzoska* sluit zich aan bij deze opmerking. In de zomer werd er in de ad-hoccommissie gediscussieerd op basis van een tabel waarin bepaalde trajecten waren weergegeven voor de hele regeerperiode. In diverse documenten, onder meer de meerjarenraming en de verschillende beleidsnota's, is er sprake van een traject. Het is niet meer dan normaal dat het parlement daarover kan beschikken.

Minister *Annemie Turtelboom* herhaalt haar eerdere antwoord. Het is aan de vakministers om te antwoorden op vragen over de vakdepartementen.

De amendementen die werden ingediend door leden van de oppositie (amendementen nr. 1 tot 26 en 52 tot 83) worden alle verworpen met 3 stemmen tegen 10, met uitzondering van de amendementen nr. 9 en 83, die betrekking hebben op het gratis openbaar vervoer voor parlementsleden. Deze twee amendementen worden verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 1 onthouding.

Bij de tabel worden er diverse amendementen ingediend door de Vlaamse Regering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/6). De amendementen nr. 27 tot en met 50 worden alle aangenomen met 10 stemmen tegen 3. Amendementen nr. 50 en 51 worden aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

In verband met de goedkeuring van amendement nr. 35 wordt ook verwezen naar de opmerking hierboven met betrekking tot artikel 14 van het corpus, waarin het geamendeerde bedrag voor de machtigingen moet worden aangepast.

4.3. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015, aldus gewijzigd, wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Jan HOFKENS,
voorzitter

Lieve MAES
John CROMBEZ,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap voor Binnenlands Bestuur
AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
APB	aanvullende personenbelasting
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBC	beleids- en beheerscyclus
bbp	bruto binnenlands product
btw	belasting over de toegevoegde waarde
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
DBFM	Design Build Finance Maintain
EDP	Excessive Deficit Procedure
EKM	erkende kredietmaatschappij
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
Eurostat	statistical office of the European Union
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
F.I.T.	Flanders Investment & Trade
FOD	Federale Overheidsdienst
gesco	gesubsidieerde contractueel
HRF	Hoge Raad van Financiën
ICT	informatie- en communicatietechnologie
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IVA	intern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
kmo	kleine of middelgrote onderneming
Mina	Milieu en Natuur
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
nv	naamloze vennootschap
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PB	personenbelasting
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAC	Vlaams administratief centrum
VAK	vastleggingskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WSE	Werk en Sociale Economie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)

BIJLAGE 1:

Beleidskredieten investeringen: tijdshorizon 2012-2015

Beleidskredieten investeringen: tijdshorizon 2012-2015

Beleidsdomein	2012	2013	2014	2015
Hogere Entiteiten	226	211	1.015	444
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	8.139	8.700	7.364	5.966
Bestuurszaken	22.564	17.520	16.082	30.494
Financiën en Begroting	2.577	2.980	42.788	103.973
Internationaal Vlaanderen	24.417	21.529	19.612	26.881
Economie, Wetenschappen en Innovatie	267.425	254.614	251.272	294.648
Onderwijs en Vorming	307.994	348.927	383.235	759.226
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	81.180	19.956	32.257	293.543
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	27.477	31.180	55.348	26.885
Werk en Sociale Economie	4.457	4.501	4.369	4.104
Landbouw en Visserij	73.481	74.314	75.320	74.124
Leefmilieu, Natuur en Energie	560.878	553.798	559.661	449.924
Mobiliteit en Openbare Werken	1.047.546	1.028.623	1.045.779	994.353
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	1.187.151	1.233.671	1.479.243	1.183.751
Totaal	3.615.512	3.600.524	3.973.345	4.248.317

BIJLAGE 2:

Overzicht nieuwe beleidsimpulsen begrotingsopmaak 2015

Overzicht nieuwe beleidsimpulsen begrotingsopmaak 2015

Nieuw beleid	Beleid	Betaal
Welzijn: Uitbreiding aantal plaatsen (40 mio VAPH, 21 mio Kind en Gezin, 3 mio FJW en 1 mio voor algemeen welzijnswerk)	65.000	65.000
Onderzoek en Ontwikkeling en maatregelen bedrijfsleven: (provisie binnen Hermesfonds die ook wordt ingezet voor de 3%-norm)	20.000	20.000
Instandhoudingsdoelstellingen (decretaal kader = Natuurdecreet)	5.000	5.000
Andere (afschaf miserietaks)	2.000	2.000
Subsidiëring scholenbouw onderwijs (In Beleid: 50 miljoen euro)	50.000	5.000
ICT – kerntakendebat en uitvoering 6 ^{de} SHV (in Beleid: 10 miljoen euro)	10.000	1.000
TOTAAL Nieuw beleid	152.000	98.000

BIJLAGE 3:

Overzicht maatregelen per beleidsdomein begrotingsopmaak 2015

Overzicht maatregelen per beleidsdomein begrotingsopmaak 2015

Beleidsdomein	Totaal
Hogere Entiteiten	2.045
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	9.604
Bestuurszaken	50.060
Financiën en Begroting	44.730
Internationaal Vlaanderen	8.599
Economie, Wetenschappen en Innovatie	62.722
Onderwijs en Vorming	186.893
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	247.297
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	54.982
Werk en Sociale Economie	184.070
Landbouw en Visserij	7.705
Leefmilieu, Natuur en Energie	116.386
Mobiliteit en Openbare Werken	73.104
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	100.533
Totaal	1.148.730

BIJLAGE 4:

Cumulatieve inkohieringen van de aanvullende personenbelastingen

Cumulatieve inkohieringen aanvullende personenbelastingen

<i>in miljoen euro</i>	AJ 2009	AJ 2010	AJ 2011	AJ 2012
juli	0	0	0	187,6
augustus	32,4	166,6	169,9	343,1
september	235,3	385,8	410,3	546,1
Oktober	438,5	566	778,1	778,3
November	677,4	766,4	1.012,70	1.069,30
December	806,6	909,2	1.172,90	1.225,10
Januari	1.037,10	1.139,80	1.297,20	1.461,00
Februari	1.216,10	1.306,80	1.419,20	1.556,90
Maart	1.375,70	1.433,00	1.531,50	1.638,00
April	1.530,30	1.545,20	1.586,90	1.673,10
Mei	1.608,90	1.596,10	1.630,20	1.691,50
Juni	1.641,50	1.633,40	1.654,80	1.717,70
<i>Na juni</i>	<i>1.674,90</i>	<i>1.655,40</i>	<i>1.673,10</i>	<i>1.727,50</i>
<i>in miljoen euro</i>	AJ 2013	AJ 2014		
juli	0,8	2,8		
augustus	136,3	114,3		
september	362,2	391,1		
Oktober	634,4	570,9		
November	949,6			
December	1.142,50			
Januari	1.552,60			
Februari	1.704,70			
Maart	1.765,90			
April	1.783,80			
Mei	1.797,20			
Juni	1.806,40			
<i>Na juni</i>	<i>1.813,80</i>			

Bron: Website VVSG